

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

planu ogólnego gminy Trzcianka

opracowanie:

 KANCELARIA URBANISTYCZNA

w składzie:

mgr Łukasz Bartoszewski

mgr inż. Tomasz Wielec

SPIS TREŚCI:

1. Informacje ogólne	3
1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne	3
1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały	4
1.3. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego	7
2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	8
2.1. Położenie gminy Trzcianka	8
2.2. Formy ochrony przyrody	12
2.3. Warunki geologiczno-gruntowe	16
2.4. Rzeźba terenu	18
2.5. Klimat lokalny	20
2.6. Jakość powietrza	20
2.7. Wody powierzchniowe i podziemne	23
2.8. Surowce mineralne	25
2.9. Szata roślinna	29
2.10. Świat zwierzęcy	31
2.11. Klimat akustyczny	32
2.12. Walory krajobrazowe i zabytki	34
2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne	36
3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu	37
3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego	37
3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego	37
3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego	42
3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	53
3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach	54
3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego	55
4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko	58
4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	58
4.2. Oddziaływanie na krajobraz	59
4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny	60
4.4. Oddziaływanie na wody	61
4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne	63
4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	64
4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki	67
4.8. Oddziaływanie na ludzi	67
4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru	68
5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	70
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	70
7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu Planu Ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania	70
8. Rozwiązania alternatywne	71
9. Streszczenie	71
10. Załączniki	80

1. Informacje ogólne

1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu Planu Ogólnego gminy Trzcianka.

Plan ogólny sporządzany jest na podstawie Uchwały Nr LXVIII/716/23 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Trzcianka. Granicami obszaru objętego planem ogólnym są granice administracyjne gminy miejsko-wiejskiej Trzcianka.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112 ze zm.). Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga projekt planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 oraz projekt zmiany takiego dokumentu, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i art. 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku spełnienia przesłanek wskazanych w art. 48 ust. 1, ust. 3-5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Potrzeba sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego wynika również z art. 13i ust. 3 pkt 3 Ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1130 ze zm.).

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu form zagospodarowania przestrzennego, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

Prognoza, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112), będzie zawierać:

1. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
2. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
3. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
4. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
5. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
6. oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
7. datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona,

nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112), będzie określać, analizować i oceniać:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy, prognoza przedstawi:

1. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
2. biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko musi być opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Odpowiednio do wymogu art. 53 wyżej wskazanej ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy, tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Czarnkowie.

1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały

W prognozie analizie i ocenie podlega projekt planu ogólnego gminy Trzcianka.

Ustalenia planu ogólnego określono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające z art. 13b ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1130).

Ponadto, projekt opracowano w powiązaniu z następującymi dokumentami:

- Dyrektywy 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L197),
- Dyrektywy 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej się w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. WE L156),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej Dyrektywę Rady 90/313/EWG,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.

W prognozie wykorzystano wymagania aktów prawnych związanych z ochroną środowiska i innych przepisów szczególnych.

Prognozę opracowano w oparciu o pakiet informacji zawartych w materiałach:

1) materiały kartograficzne:

- mapa ewidencyjna (GML),
- mapa topograficzna 1:10 000,
- mapa hydrograficzna 1:50 000,
- mapa przydatności glebowej (GML),
- mapą geologiczno-inżynierską Polski (GML),
- mapa sozologiczna 1:50 000;

2) dokumenty i inne materiały:

- Uchwała Nr LXVIII/716/23 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 28 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Trzcianka.
- projekt Planu Ogólnego gminy Trzcianka,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka, uchwalone uchwałą XLIX/324/13 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 11 lipca 2013 r.,
- Strategia rozwoju Gminy Trzcianka na lata 2015-2030,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (Uchwała nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania),
- opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb sporządzenia planu ogólnego gminy Trzcianka,
- Kondracki J. Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2002,
- Stan i ochrona środowiska w województwie wielkopolskim w 2022 r., Urząd Statystyczny w Poznaniu,
- Program ochrony środowiska dla gminy Trzcianka na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2020 – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu,

- Matuszkiewicz J. M. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa, 2008,
- „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 355),
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021, GIOŚ,
- 2022 - Klasy jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny,
- Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Wielkopolskim, raport wojewódzki za rok 2023,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, październik, 2013 r.,
- Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2019 r. (wg badań PIG), WIOŚ w Poznaniu,
- Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku w sprawie: uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego,
- złożone wnioski do planu ogólnego;

3) strony internetowe:

- <http://geoportal.kzgw.gov.pl>,
- <https://trzcianka.e-mapa.net>,
- <http://www.psh.gov.pl>,
- <http://mjwp.gios.gov.pl>,
- <http://bazagis.pgi.gov.pl>,
- <http://maps.geoportal.gov.pl>,
- <https://www.google.pl/maps>,
- <https://danepubliczne.gov.pl>,
- <https://www.wysokosciomierz.pl/>,
- <https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html>,
- <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1875>,
- <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021>,
- <https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html>.

Powyższe materiały, wizja terenowa oraz informacje przekazane przez Urząd Miejski w Trzciance pozwoliły rozpoznać stan środowiska, jego użytkowanie, podatność na degradację oraz możliwości podniesienia jego kondycji.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko pozwoli na ocenę czy określone strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne zapisane w projekcie planu ogólnego spełniają zasady zrównoważonego rozwoju w ramach obowiązującego systemu prawnego. Prognoza może też stanowić punkt wyjścia do przyszłych ocen oddziaływania pojedynczych przedsięwzięć. Przeprowadzenie całego postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko wymaga uwzględnienia takich aspektów jak:

- 1) dostosowanie do istoty dokumentu podlegającego prognozie;
- 2) ukierunkowanie na cele i priorytety środowiskowe;
- 3) identyfikowanie na ile proponowane działania przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju w sensie ekologicznym;

- 4) stosowanie całościowego podejścia odnoszącego się do wszystkich typów i rodzajów proponowanych działań oraz rozwiązań mogących mieć znaczące oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi;
- 5) integrowanie zagrożeń i efektów środowiskowych oraz zdrowotnych, ale o uwarunkowaniach środowiskowych;
- 6) przeprowadzenie procesu wykonania prognozy w granicach wyznaczonych treścią dokumentu, dostępnych informacji i środków.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.

Analizy i oceny stanu środowiska na terenie gminy dokonano w oparciu o wyniki monitoringu przeprowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz kierując się syntezą dokumentów regionalnych i lokalnych odnoszących się bezpośrednio i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi. W przypadku braku wyników pomiarów jakości danego komponentu środowiska, przytoczono dane odnoszące się do terenu położonego najbliżej obszaru opracowania projektu planu ogólnego.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono za pomocą techniki listy identyfikacyjnej, w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w dostosowaniu do stopnia szczegółowości ustaleń projektu planu ogólnego.

1.3. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego

Przedmiotowy projekt planu ogólnego sporządzany jest w związku z podjętą przez Radę Miejską Trzcianki uchwałą w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Trzcianka.

Do opracowania projektu planu gminy Trzcianka przystąpiono w związku z obowiązkiem sporządzenia planu ogólnego gminy w jej granicach administracyjnych, co wynika z ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1688 ze zm.), która wprowadziła pojęcie planu ogólnego gminy. Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (art. 13a ust. 1 ustawy): *dla obszaru gminy, z wyłączeniem terenów zamkniętych innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu, rada gminy uchwała plan ogólny gminy. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy: Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie gminnych aktów planowania przestrzennego, z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz terenów zamkniętych ustalonych przez organ inny niż minister właściwy do spraw transportu, należy do zadań własnych gminy.*

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określiła, że w miejsce studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowanie przestrzennego wprowadzony został nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego. Zgodnie z art. 65 ust. 1 ww. ustawy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zachowuje moc do dnia wejścia w życie planu ogólnego, jednak nie dłużej niż do dnia 30 czerwca 2026 roku.

Plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do sporządzania planów miejscowych oraz podstawę dla ustalania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Tym samym brak planu ogólnego spowoduje brak możliwości opracowywania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz brak możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy, na obszarze danej jednostki administracyjnej.

Celem sporządzenia planu ogólnego jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

Przy tworzeniu planu ogólnego uwzględnione były uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym w szczególności ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa i inne uwarunkowania wymienione w treści art. 13b upzp.

Wraz z projektem planu ogólnego sporządza się uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej:

- plan ogólny sporządzony został w formie danych przestrzennych obejmujący m.in.: lokalizację przestrzenną obszaru objętego planem w postaci wektorowej,
- atrybuty zawierające informacje o akcie,
- lokalizację przestrzenną stref planistycznych, obszaru uzupełnień zabudowy, obszaru zabudowy śródmiejskiej,
- atrybuty zawierające informacje o obiektach przestrzennych w/w.

2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

2.1. Położenie gminy Trzcianka

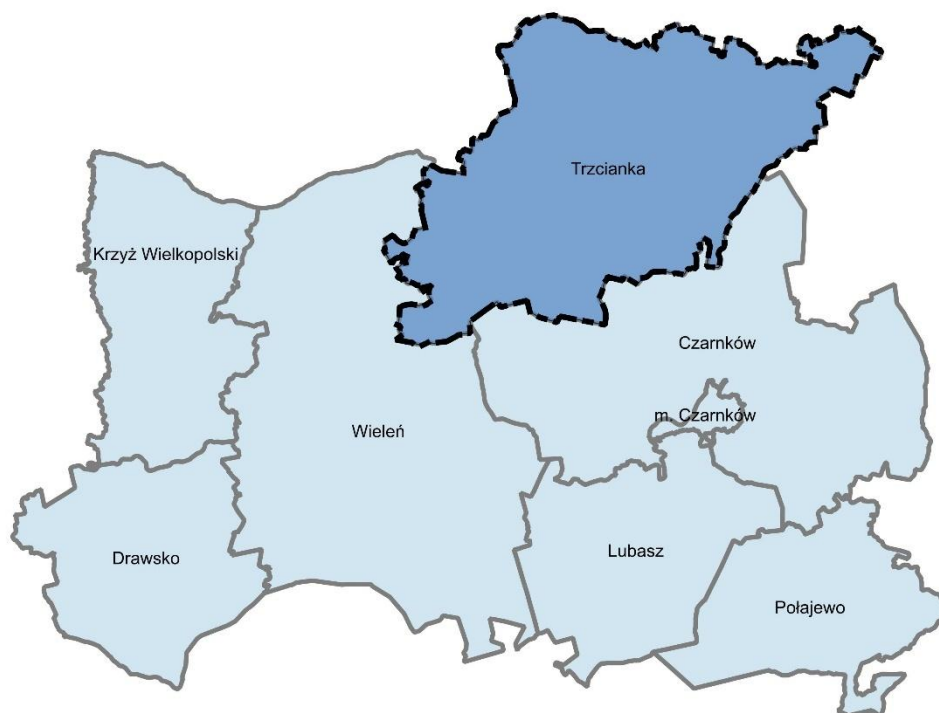
Gmina Trzcianka jest miejsko-wiejską jednostką samorządu terytorialnego, położoną w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Od zachodu graniczy z województwem zachodniopomorskim – gminą Człopa (powiat wałecki) oraz gminą Wieleń, znajdującą się w województwie wielkopolskim, w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Od strony wschodniej graniczy z miastem Piła i gminą Ujście (powiat pilski, województwo wielkopolskie), od południa z gminą Czarnków (powiat czarnkowsko-trzcianecki, województwo wielkopolskie), od strony północnej z gminami Wałcz (powiat wałecki, województwo zachodniopomorskie) i Szydłowo (powiat pilski, województwo wielkopolskie). Powierzchnia gminy wynosi 37 398 ha (374 km²), z czego miasto Trzcianka zajmuje obszar 18,3 km². W skład gminy wchodzi 20 sołectw: Biała, Biernatowo, Górnica, Łomnica, Niekursko, Nowa Wieś, Pokrzywno, Przyłęki, Radolin, Runowo, Rychlik, Sarcz, Siedlisko, Smolarnia, Stobno, Straduń, Teresin, Wapniarnia Pierwsza, Wapniarnia Trzecia, Wrząca. Siedzibą gminy jest miasto Trzcianka, które jest usytuowane centralnie względem obszaru gminy.

Ryc. 1 Położenie Gminy Trzcianka względem powiatów woj. wielkopolskiego

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc.2. Położenie Gminy Trzcianka względem gmin powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2024 r. gminę zamieszkuje 23 291 osób.

Przez teren gminy Trzcianka przebiegają cztery drogi wojewódzkie:

- DW178 - Wałcz – Oborniki,
- DW180 - okolice Kocienia Wielkiego – Piła,
- DW153 - Siedlisko – Lubasz,
- DW117 - okolice Przyłęk – Jędrzejewo.

Powyższe szlaki komunikacyjne zapewniają korzystne podłączenia w ramach województwa oraz powiązania zewnętrzne z pozostałymi regionami Kraju. Zapewnione są również połączenia kolejowe linią zelektryfikowaną o znaczeniu pierwszorzędnej relacji Kostrzyn-Gorzów-Krzyż-Trzcianka-Piła.

W granicach gminy Trzcianka znajduje się 21 obrębów ewidencyjnych, tj. Niekursko, Kępa, Stobno, Łomnica, Wrząca, Biała, Dłużewo, Miasto Trzcianka, Teresin, Radolin, Nowa Wieś, Rudka, Runowo, Siedlisko, Przyłęki, Biernatowo, Górnica, Rychlik, Smolarnia, Przyłęg, Straduń.

Ryc.3. Podział gminy Trzcianka na obręby ewidencyjne

Źródło: Opracowanie własne

Gmina Trzcianka została ujęta w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Wielkopolskiego, przyjętym uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. Zgodnie z zapisami planu, gmina znajduje się w obrębie północno-zachodniego obszaru funkcjonalnego oraz miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego Piły. Obszar opracowania pełni rolę lokalnego centra rozprzestrzeniania się rozwoju, należąc do strefy intensyfikacji procesów rozwojowych oraz strefy przyrodniczej. Oznacza to, że gminie zachodzą procesy rozwojowe o wielofunkcyjnym charakterze. Jednakże, ich dynamika jest mniejsza w stosunku do rdzenia obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego. Jednocześnie, na terenie gminy są nagromadzone zasoby środowiska przyrodniczego o najwyższych wartościach.

Struktura przestrzenna gminy składa się między innymi z obszarów wyłączonych z zabudowy (tereny objęte ochroną środowiska przyrodniczego oraz obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej), a także z obszarów zabudowanych (przestrzeń zabudowana i przeznaczona do zabudowy). O walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy decydują liczne jeziora oraz lasy, które pokrywają ponad 50% jej powierzchni. Zabudowa mieszkaniowa i usługowa koncentruje się w Trzciance (pełniącej rolę ośrodka centrotwórczego) oraz w ościennych sołectwach. Następuje także rozwój przestrzenny w zakresie budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego na terenach wiejskich przyległych do miasta (ze wskazaniem na miejscowości Biała, Straduń czy Stobno).

2.2. Formy ochrony przyrody

W gminie Trzcianka występują formy ochrony przyrody określone na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 ze zm.) tj. obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody czy użytki ekologiczne. Jednocześnie na terenie objętym opracowaniem nie występują następujące formy ochrony przyrody: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Na terenie gminy Trzcianka występują dwa Obszary Chronionego Krajobrazu: Puszcza nad Drawą (woj. wielkopolskie) oraz Dolina Noteci. „Puszcza nad Drawą” jest obszarem, w którym wyróżniają się walory przyrodniczo-krajobrazowe związane z występowaniem licznych dolin rzecznych, rynien polodowcowych wraz z jeziorami. Jednocześnie, teren charakteryzuje się wysoką lesistością na poziomie około 82,2%, obejmującą dawną "Puszcę Drawską". Obszar wyróżniają również bogate zbiorowiska rzadkich roślin i ostoje ginących zwierząt m.in. orla bielika, puchacza, bociana czarnego, żurawia i bobra, a także ostatnie w Europie tarlisko łososia szlachetnego. Natomiast, na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci” dominują łąki ora pola z enklawami zakrzewień i zadrzewień. Dodatkowo, teren stanowi ważną ostoję dla ptaków wodno-błotnych, znajdujących się na nadnoteckich łęgach w dolnym biegu rzeki. Teren posiada również wartościowe ekosystemy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem.

Należy również wskazać występowanie Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków – Nadnoteckie Łęgi (PLB300003), Obszaru Specjalnej Ochrony Siedlisk – Dolina Noteci (PLH300004), a także Obszaru Specjalnej Ochrony Siedlisk – Ostoja Piłska (PLH300045). Pierwszy z nich, charakteryzuje się występowaniem co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 7-9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. Obszar Specjalnej Ochrony - Doliny Noteci obejmuje bogatą mozaikę siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG (16 rodzajów), z priorytetowymi lasami łęgowymi i dobrze zachowanym kompleksami łąkowymi, choć łącznie zajmują one poniżej 20% powierzchni obszaru. Ostoja jest też ważnym korytarzem ekologicznym o randze międzynarodowej. Podobnym znaczeniem wyróżnia się Obszar Specjalnej Ochrony – Ostoja Piłska (PLH300045). Ostoja Piłska pod względem liczby typów siedlisk Natura 2000, stanowi jeden z bogatszych obszarów Wielkopolski.

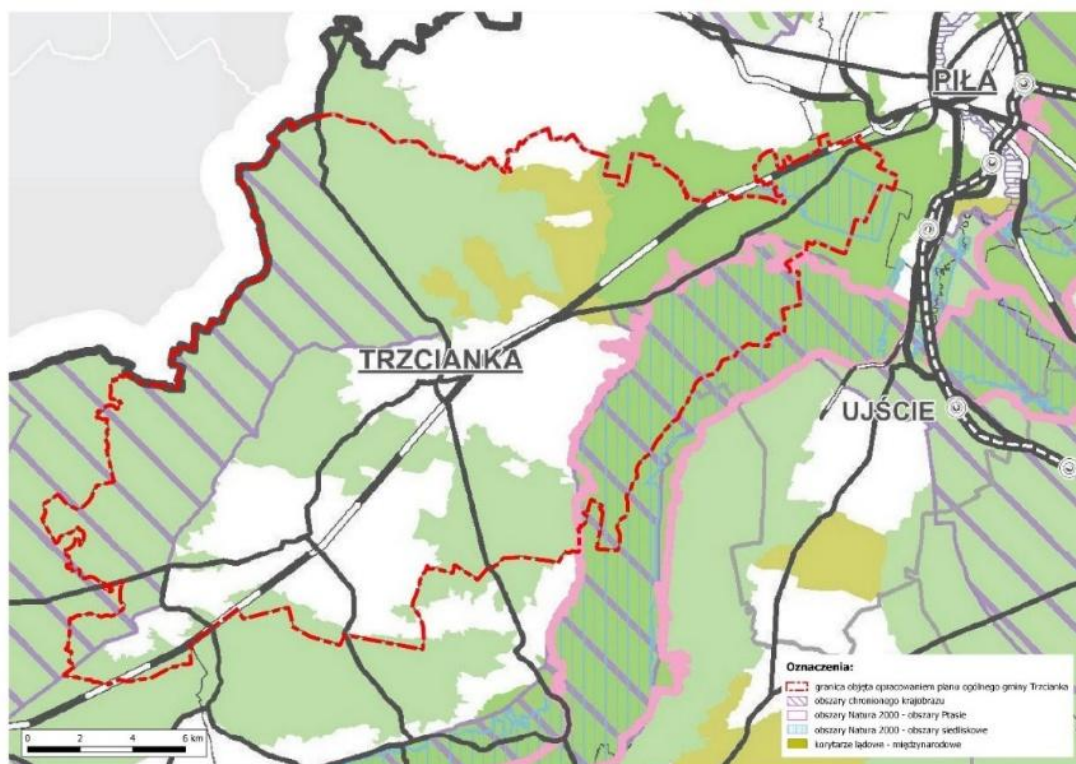
W gminie Trzcianka występują użytki ekologiczne: Szuwar Niekurski, Szuwar Łomnicki, Szuwar Stobnieński, Bobrowe Bagienko, Szuwar Osiniecki, Szuwar przy Bruku, Szuwar Straduński, Ginterowo, Nad Bukówką. Szuwar Niekurski stanowi niewielkie, śródleśne rozlewisko, będące siedliskiem przyrodniczym oraz stanowiskiem występowania rzadkich i chronionych gatunków. Obszar ten cechuje się znacznymi wahaniami poziomu wody oraz obecnością płatów szuwaru wielkoturzycowego i fragmentów łożowiska. Teren ten wyróżnia się również cenną florą, w tym stanowiskiem rzadkiego wątrobowca – wgłębika pływającego (*Riccia fluitans*). Drugim użytkiem ekologicznym jest Szuwar Łomnicki – śródpolne, płytkie rozlewisko z rozwiniętą roślinnością szuwarową, otoczone luźnym drzewostanem brzoźowym. Jest to astatyczny zbiornik wodny, stanowiący ważne miejsce bytowania ptactwa wodno-błotnego. Szuwar Stobnieński stanowi niewielkie, śródpolne rozlewisko, które jest porośnięte szuwarem i łożowiskiem, będący miejscem bytowania ptactwa wodno-błotnego i płazów. Wśród użytków ekologicznych należy również wyróżnić Bobrowe Bagienko, będące zespołem olsów, szuwarów i łęgów, ciągnących się wzdłuż rzeki Bukówki oraz fragment zdegenerowanego olsu torfowcowego. Szuwar Osiniecki to niewielkie rozlewisko porośnięte roślinnością szuwarową oraz

łozowiskiem, stanowiące siedlisko ptactwa wodno-błotnego oraz płazów. Jednocześnie, Szuwar przy Bruku to śródpolne obniżenie terenu porośnięte roślinnością szuwarową, okresowo silnie podtapiane, stanowiące miejsce żerowania ptactwa wodno-błotnego oraz zwierzyny leśnej. Kolejnym użytkiem ekologicznym znajdującym się na obszarze gminy jest Szuwar Straduński, stanowiący śródleśną polanę położoną nad rzeką Bukówką wraz z porośniętymi szuwarami wielkoturzycowymi, fragmentami łąk wilgotnych oraz nalotami olszy czarnej. Teren pełni też funkcję żerowiska dla bobrów i zwierzyny leśnej. Użytek ekologiczny Ginterowo obejmuje płytkie rozlewisko porośnięte szuwarami wielkoturzycowymi, mozgowymi, pałkowymi, a także młodymi olsami i łozowiskami. Obszar Nad Bukówką to kompleks olsów, szuwarów i łągów, rozciągający się wzdłuż rzeki Bukówki. Obejmuje również zdegradowany ols torfowcowy oraz zbiorowiska roślinności naturalnej typowej dla dolin rzecznych, będące ostoją bobra.

W granicach gminy Trzcianka zlokalizowanych jest kilkadziesiąt pomników przyrody. Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. W granicach gminy możemy wskazać występowanie pomników przyrody w formie krzewów, drzew, grup drzew i głazów narzutowych.

Zgodnie z „Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego” w północnej części gminy przebiega korytarz lądowy o znaczeniu międzynarodowym. Takie korytarze przeciwdziałają izolacji obszarów cennych przyrodniczo, umożliwiają migrację zwierząt i roślin w skali Polski i Europy, a także wspierają ochronę i odbudowę bioróżnorodności. Odgrywają kluczową rolę zarówno na obszarach sieci Natura 2000, jak i na terenach o wysokiej wartości przyrodniczej. Ponadto dokument uwzględnia występowanie obszarów chronionego krajobrazu oraz obszarów Natura 2000, które odnoszą się do obszarów specjalnej ochrony ptaków oraz do obszarów specjalnej ochrony siedlisk (Ryc.4.).

Ryc. 4. Walory przyrodnicze występujące na terenie gminy Trzcianka określone w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

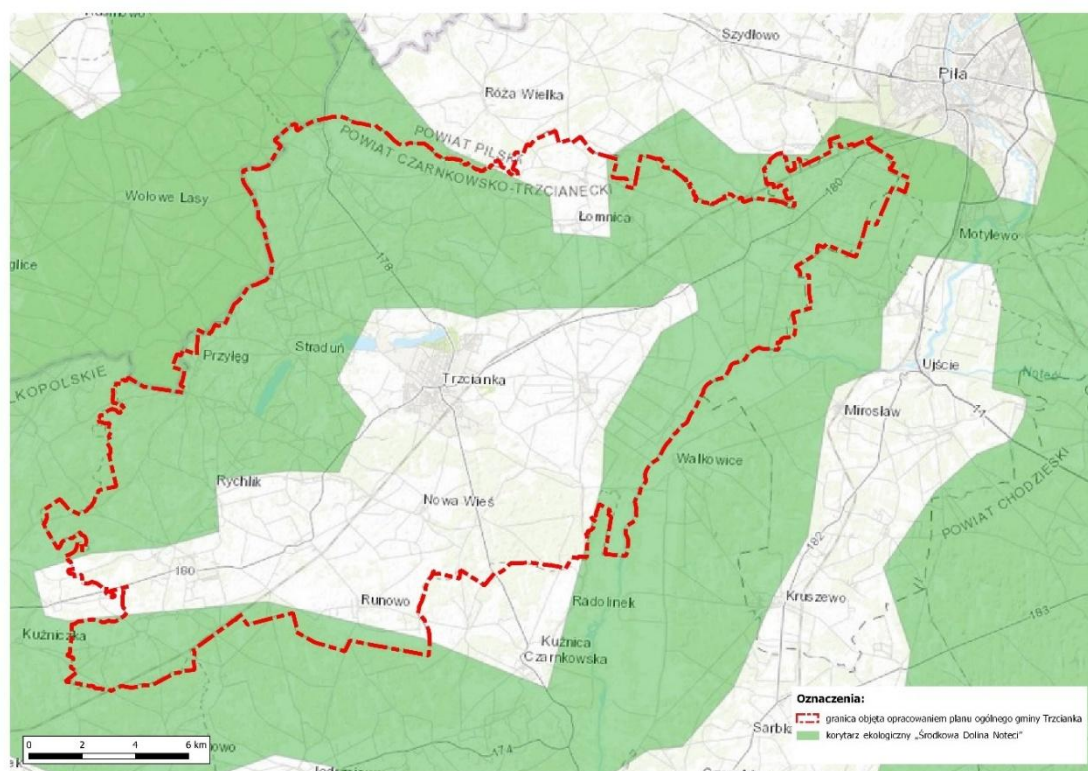

Źródło: Opracowanie własne

Zgodnie z mapą przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowaną przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków), teren gminy Trzcianka znajduje się na mapach korytarzy ekologicznych 2005 – korytarz „Środkowa Dolina Noteci” GKPnC-7B. Ponadto obszar jednostki znajduje się także na mapach korytarzy ekologicznych 2012 – „Puszcza Drawska” GKPn-25, „Dolina Noteci” GKPnC-17 oraz „Puszcza Drawska” - Bory Krajeńskie GKPn-25A.

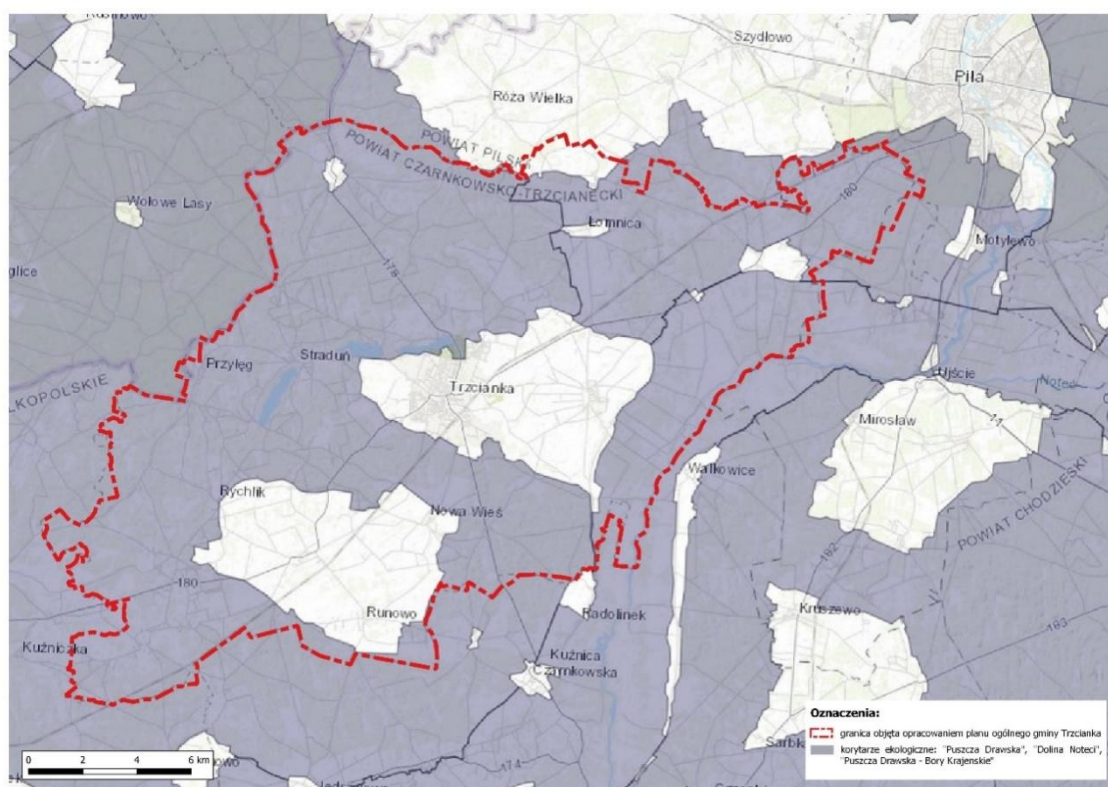
Korytarze ekologiczne pełnią kluczową rolę w utrzymaniu łączności między obszarami o zróżnicowanych wartościach przyrodniczych, ekologicznych i krajobrazowych, zarówno na terenie gminy, jak i poza jej granicami. Umożliwiają migrację roślin, zwierząt i grzybów, co sprzyja wymianie genetycznej i zwiększa bioróżnorodność ekosystemów. Celem wyznaczania i ochrony korytarzy jest przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju, czy też zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt. Korytarze ekologiczne przyczyniają się do tworzenia spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Ryc. 5. Korytarze ekologiczne na mapie 2005 występujące na terenie gminy Trzcianka.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://mapa.korytarze.pl/>

Ryc. 6. Korytarze ekologiczne na mapie 2012 występujące na terenie gminy Trzcianka.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z <https://mapa.korytarze.pl/>

2.3. Warunki geologiczno-gruntowe

Według regionalizacji geobotanicznej Matuszkiewicza (2008) Trzcianka jest położona w Prowincji Środkowoeuropejskiej, Podprowincji Południowobałtyckiej, Dziale Pomorskim, Podkrajnie Wałęckiej, Okręgu Pojezierza Wałęckiego, Podokręgu Wałęcko-Trzcianeckiego (A.5b.3.c)¹.

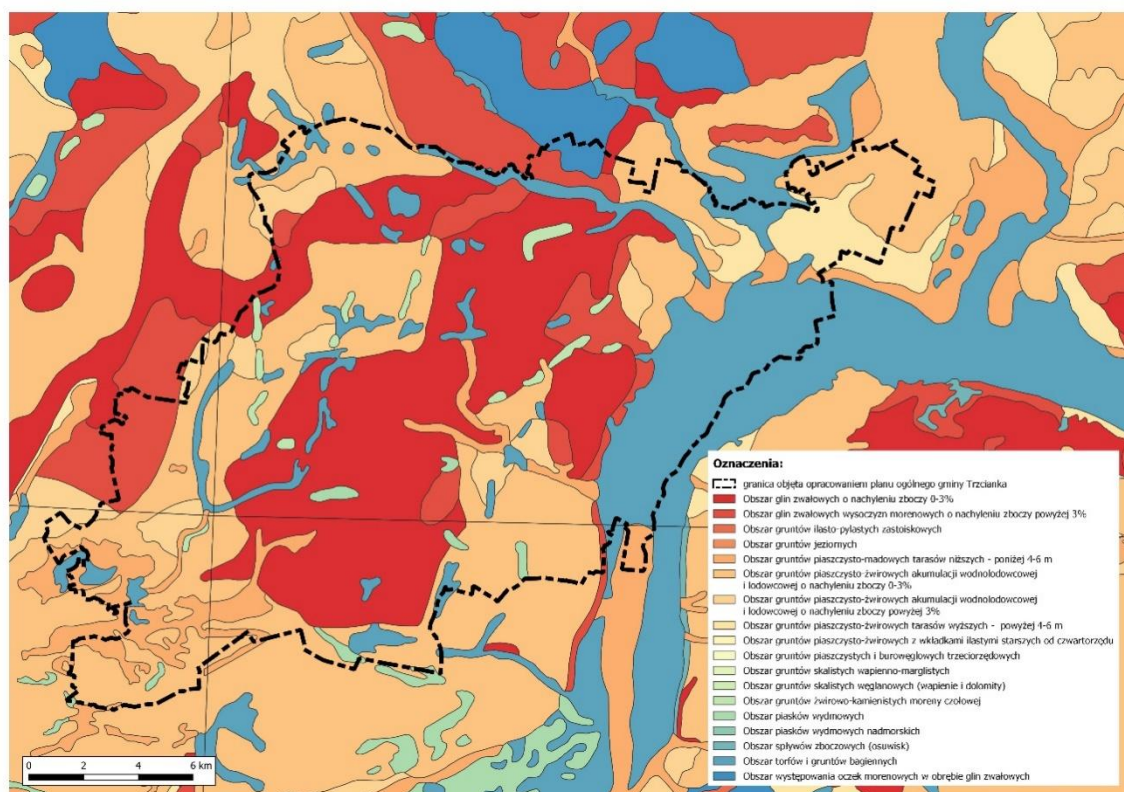
Na budowę geologiczną obszaru opracowania wpłynęło nasunięcie lądolodu, w wyniku którego powstały pagórki morenowe, kemy i wały ozowe. Struktura geologiczna gminy Trzcianka składa się głównie z osadów pochodzenia wodnolodowcowego i osadów piaszczysto-żwirowych, które zajmują ponad połowę Równiny Trzcianeckiej. Pozostałe obszary charakteryzują się budową zdominowaną przez piaski, żwiry i głazy lodowcowe, a także gliny zwałowe. Ponadto, Dolina Noteci jest wypełniona osadami holeceńskimi. Jednakże, wyższe partie doliny składają się z mułków, piasków i żwirów o pochodzeniu rzeczno-lodowcowym. Miąższość osadów czwartorzędowych waha się od kilkunastu do 60 m.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego (Baza Danych Geologiczno Inżynierskich BDGI) - przeglądową mapą geologiczno-inżynierską Polski w skali 1:300 000 na terenie gminy Trzcianka można wyróżnić obszary:

- gruntów piaszczysto-żwirowych tarasów wyższych - powyżej 4-6 m,
- gruntów żwirowo-kamienistych moreny czołowej,
- gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy 0-3%,
- gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy powyżej 3%,
- glin zwałowych o nachyleniu zboczy 0-3%,
- glin zwałowych wysoczyzn morenowych o nachyleniu zboczy powyżej 3%,
- występowania oczek morenowych w obrębie glin zwałowych,
- gruntów piaszczysto-madowych tarasów niższych - poniżej 4-6 m,
- piasków wydmych,
- torfów i gruntów bagiennych.

¹ <https://www.igipz.pan.pl/Regiony-geobotaniczne-zgik.html>

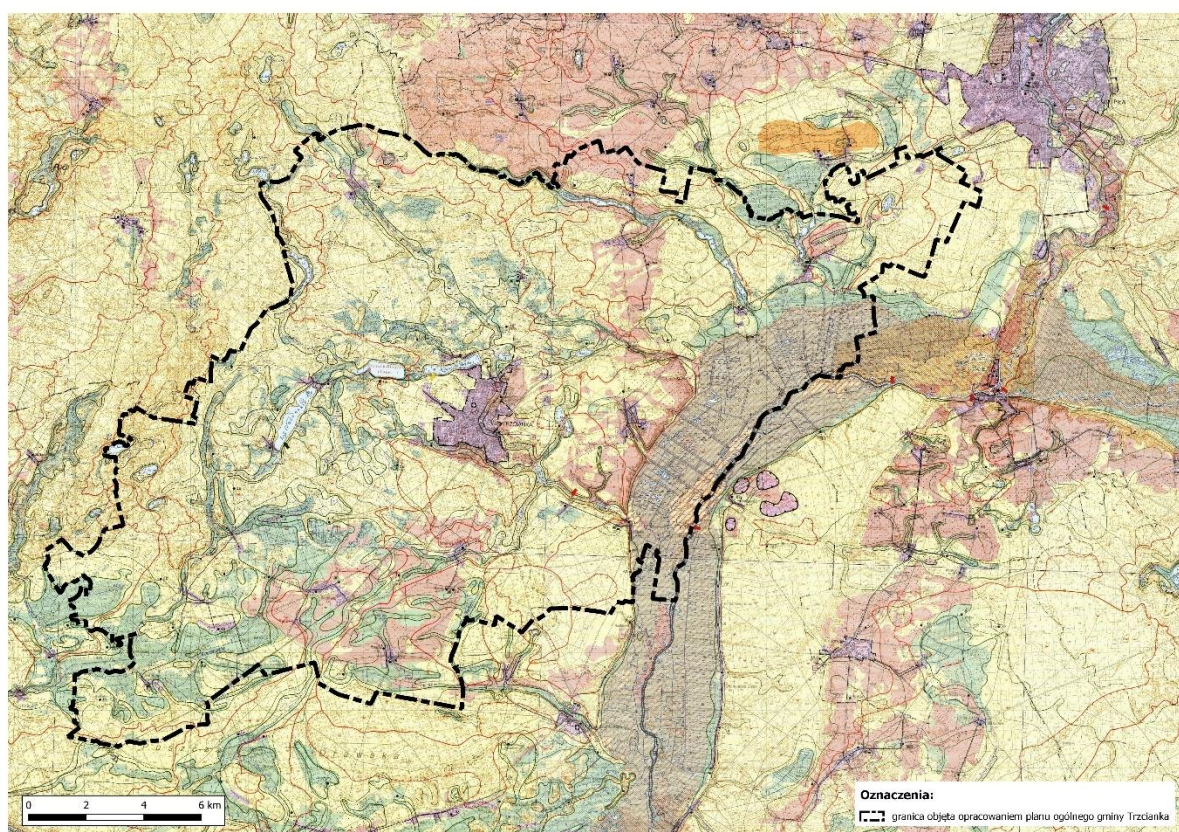
Ryc. 7. Lokalizacja gminy Trzcianka względem przeglądowej mapy geologiczno-inżynierskiej Polski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z https://geoportal.pgi.gov.pl/atlas_y_gi/mapy.

Przepuszczalność gruntu zależy od jego struktury, wielkości i kształtów porów, układu mineralnego, genezy gruntu, składu granulometrycznego, rodzaju spoiwa oraz ciśnienia hydrostatycznego. Jest to właściwość pozwalająca na przepływ cieczy przez grunt, w wyniku różnicy potencjałów ciśnienia. Według mapy hydrograficznej Polski dominują grunty o średniej (2), słabej (3), zmiennej (4) i zróżnicowanej (5) przepuszczalności.

Ryc. 8. Lokalizacja gminy Trzcianka względem mapy hydrograficznej Polski.

PRZEPUSZCZALNOŚĆ GRUNTÓW					
Kl	Przepuszczalność	Rodzaje gruntów	Kl	Przepuszczalność	Rodzaje gruntów
1	łatwa	rumosze i żwiry	4	zmienna	grunty organiczne
2	średnia	piaski i skały lite silnie uszczelnione	5	zróżnicowana	grunty antropogeniczne
3	słaba	gliny i pyły	6	bardzo słaba	skały lite słabo uszczelnione i ilt

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://geoportal.gov.pl>

2.4. Rzeźba terenu

Zgodnie z podziałem Polski na jednostki fizyczno-geograficzne wprowadzonym przez J. Kondrackiego (2002) gmina Trzcianka w całości zlokalizowana jest na terenie podprowincji Pobrzeże Południowobałtyckie, makroregionu Pradolina Toruńsko – Eberswaldzka oraz makroregionu Pojezierze Południowopomorskie w obrębie, w trzech mezoregionach: Pojezierze Wałeckie, Dolina Środkowej Noteci, Kotlina Gorzowska. Jednostki różnią się między sobą genezą, rzeźbą terenu, krajobrazem, przeważającym typem użytkowania. Warto także podkreślić znaczenie obniżenia Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, która jest jedną z największych i najwyraźniej zaznaczonych w krajobrazie pradolin Polski, oddzielające położone na północy i na południu obszary pojezierzy. Pojezierze Wałeckie to teren o zróżnicowanej konfiguracji, głównie pagórkowaty i falisty, z dolinami rzek układającymi się w kierunku południkowym. Dolina Środkowej Noteci stanowi fragment Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Charakteryzuje się dominującymi w krajobrazie rozległymi płaskimi, torfowymi łąkami oraz licznymi łożowiskami, olsami i bagiennymi brzezinami. Kotlina Gorzowska to obszar, będący szeroką doliną z tarasami zalewowymi i wyższymi – piaszczystymi oraz stożkiem napływowym.

Kształtowanie się rzeźby terenu gminy Trzcianka wiąże się z recesją lądolodu, zwłaszcza z morenami poznańskimi, które rozciągają się w kierunku północnym. Wśród charakterystycznych form akumulacji lodowcowej wyróżniają się drobne pagórki morenowe, kemy, zagłębienia bezodpływowe oraz oczka wytopiskowe, szczególnie na północny wschód od miasta Trzcianka. Centralna część gminy to wysoczyzna falista rozcięta przez rynny jeziorne i doliny rzek. Na znacznej części gminy występują sandry. Cechą charakterystyczną okolic Trzcianki są polodowcowe ozy. Średnia wysokość terenu w gminie wynosi od 80 do 90 m n.p.m. Najwyższe punkty, powyżej 100 m n.p.m., znajdują się w zachodniej części gminy, a najwyższy punkt ma 125,9 m n.p.m., na północny zachód od Niekurska. Najniżej położony obszar, poniżej 50 m n.p.m., to terasa zalewowa Noteci na wschodzie gminy. Największe obniżenie terenu, 44,1 m n.p.m., znajduje się w dolinie Noteci, przy granicy z gminą Czarnków.

W granicach gminy Trzcianka występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy. Dane Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których ruchy te występują dla powiatu czarnkowsko-trzcieńskiego wskazują na zlokalizowanie w granicach gminy 7 osuwisk oraz 5 terenów zagrożonych ruchami masowymi.

Tab. 1. Zestawienie osuwisk występujących w graniach gminy Trzcianka.

nr ewidencyjny osuwiska – karta rejestracyjna osuwiska	miejsowość	rodzaj materiału	stopień aktywności
300207500001	Wapiarnia Pierwsza	osuwisko gruntowe	aktywne, aktywne okresowo
300207500002	Wapiarnia	osuwisko gruntowe	nieaktywne
300207400001	Trzcianka	osuwisko gruntowe	aktywne
300207500003	Biała	osuwisko gruntowe	aktywne okresowo
300207500004	Biała	osuwisko gruntowe	aktywne okresowo
300207500005	Biała	osuwisko gruntowe	aktywne okresowo
300207500006	Radolin	osuwisko gruntowe	aktywne okresowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://bip.czarnkowsko-trzcieński.pl/artukul/983/3813/-rejestr-terenow-zagrozonych-ruchami-masowymi-ziemi-oraz-terenow-na-ktorych-ruchy-te-wystepuja-dla-powiatu-czarnkowsko-trzcieńskiego> (data dostępu: 22.10.2025 r.).

Tab. 2. Zestawienie terenów zagrożonych ruchami masowymi w graniach gminy Trzcianka.

nr ewidencyjny osuwiska – karta rejestracyjna osuwiska	miejsowość	główne kryteria wyznaczania terenu
300207400001	Trzcianka	znaczne nachylenie terenu, obecność niekontrolowanych nasypów, obecność podmokłości, zniszczone studnie, degradacja stoku, tworzenie się gruntów antropogenicznych podatnych na gromadzenie wody opadowej
300207400002	Trzcianka	znaczne nachylenie terenu, obecność niekontrolowanych nasypów, degradacja stoku, tworzenie się gruntów antropogenicznych podatnych na gromadzenie wody opadowej

300207500001	Radolin	znaczne nachylenie terenu, sukcesywne cofanie się stoku w kierunku drogi, obecność źródeł i wysięków
300207500002	Radolin	znaczne nachylenie terenu, przejawy ruchów masowych na sąsiednim stoku w kierunku południowym, obecność utworów spoistych i deluwii, możliwy skoncentrowany dopływ wody w górnej części stoku
300207500003	Radolin	znaczne nachylenie terenu, obrywy, tereny dawnej eksploatacji kruszyw

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://bip.czarnkowsko-trzcianecki.pl/arttykul/983/3813/-rejestr-terenow-zagrozonych-ruchami-masowymi-ziemi-oraz-terenow-na-ktorych-ruchy-te-wystepuja-dla-powiatu-czarnkowsko-trzcianeckiego> (data dostępu: 22.10.2025 r.).

2.5. Klimat lokalny

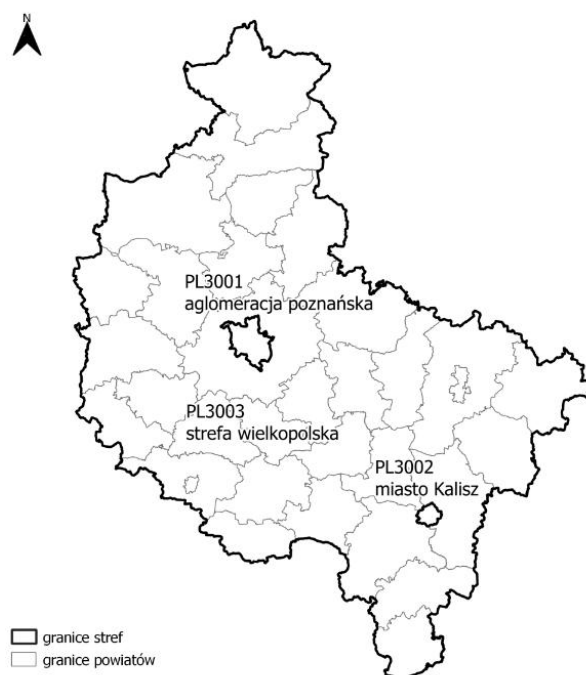
Gmina Trzcianka położona jest w klimacie umiarkowanym przejściowym ciepłym, który kształtuje się przez zmienny napływ mas powietrza morskiego i kontynentalnego. Ta przejściowość uwidacznia się poprzez zmienność pogody, zależną od napływających mas powietrza. Najchłodniejszym miesiącem jest luty, z średnią temperaturą wynoszącą -2,4°C, a najcieplejszym miesiącem jest lipiec, gdzie średnia temperatura osiąga +17,4°C. Średnia roczna temperatura waha się między 7,5 a 7,8°C. Opady deszczu są stosunkowo niewielkie. Wynoszą średnio 600 mm rocznie, przy czym najmniej opadów występuje w lutym, a najwięcej w lipcu. W ciągu roku średnio występuje 30-40 dni z opadami śnieżnymi. Obecność terenów podmokłych, takich jak torfowiska, bagna i doliny rzeczne przyczynia się do wyższej wilgotności powietrza latem. W okresie jesiennym występuje zwiększona liczba dni z mgłami. W gminie, podobnie jak w całej zachodniej Polsce, dominują wiatry z kierunków zachodnich, południowo-zachodnich oraz południowo-wschodnich, o średniej prędkości 2,3 m/s. Najbardziej wietrznym miesiącem jest styczeń, kiedy średnia prędkość wiatru wynosi 19,3km/h, a najmniej wietrznym miesiącem jest lipiec z średnią prędkością wiatru wynoszącą 14,3km/h.

Według regionalizacji rolniczo-klimatycznej Gumińskiego (1951) obszar gminy Trzcianka znajduje się w Dzielnicy Nadnoteckiej. Okres wegetacyjny w tym obszarze wynosi od 200 do 215 dni, a liczbę dni z przymrozkiem szacuje się w przedziale od 107 do 110 dni. Z kolei zgodnie z regionalizacją klimatyczną Wosia (1999) teren objęty opracowaniem planu ogólnego zaliczany jest do Regionu Środkowowielkopolskiego, a według podziału na regiony klimatyczne E. Romera (1949) obszar gminy Trzcianka należy do typu klimatu pojeziernego Krainy Pomorskiej, na przejściu dzielnic Pomorskiej i Bydgoskiej.

2.6. Jakość powietrza

Monitoring zmian jakości powietrza wraz z oceną poziomu substancji w powietrzu prowadzony jest na przedmiotowym obszarze przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska. W roku 2025 opublikowano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2024”. Zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.) gmina Trzcianka należy do strefy wielkopolskiej.

Ryc. 9. Podział województwa wielkopolskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2023 rok

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Wielkopolskim, raport wojewódzki za rok 2023.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

1. w klasyfikacji podstawowej:

- do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny lub poziomy docelowy.

2. w klasyfikacji dodatkowej:

- do klasy A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. $\leq 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- do klasy C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM_{2,5} – dla fazy II tj. $> 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężenia ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężenia ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Dodatkową klasyfikację wprowadzono na potrzeby raportowania do Komisji Europejskiej.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

W efekcie oceny przeprowadzonej dla roku 2023 roku, w zakresie dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. W klasyfikacji dodatkowej w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu strefie przypisano klasę D2.

Pod kątem ochrony zdrowia strefę wielkopolską sklasyfikowano:

- dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyłe PM₁₀ – w klasie A,
- dla pyłu zawieszonego PM₁₀ – w klasie A,
- dla pyłu PM_{2,5} z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy – ochrona zdrowia ludzi – w klasie A₁,
- dla pyłu PM_{2,5} z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego I fazy – ochrona zdrowia ludzi – w klasie A,
- dla benzo(a)pirenu - w klasie C - ze względu na przekroczenia poziomu docelowego.

W ramach oceny wykonano również dodatkową klasyfikację wyznaczając:

- dla ozonu klasę A ze względu na brak przekroczenia poziomu docelowego,
- dla ozonu klasę D2 w odniesieniu do celu długoterminowego.

Według statystyk stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w gminach województwa wielkopolskiego zestawione na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2023 wykonanego przez IOŚ-PIB, w gminie Trzcianka doszło do jednorazowych przekroczeń średniego rocznego stężenia benzo[a]pirenu, którego wartość wynosi 0,26 ng/m³. Maksymalne stężenie tego związku chemicznego w obszarze opracowania wyniosło 2,06 ng/m³. Jednocześnie, doszło do przekroczenia norm związanych z obecnością O₃ w powietrzu.²

Jednocześnie, należy podkreślić, że stężenia pyłu PM₁₀ wykazują wyraźną zmienność sezonową – przekroczenia dotyczą tylko sezonu zimnego (grzewczego).

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej, klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza. Uchwałą Nr XXI/391/20 z dnia 13 lipca 2020 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego przyjął Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954).

² Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2024, GIOŚ, 2025

2.7. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Trzcianka należy do zlewni Noteci, która stanowi od strony południowo wschodniej granicę gminy. Odwadniany jest przez następujące dopływy: Krępica z dopływem Kotuńska Struga, Łomnica, Glinica, Rudnica z Rudawką, Bukówka oraz Niekurska Struga (w górnym biegu) i Trzcianka (w dolnym biegu). Krępica w dolinie Noteci jest uregulowana i nosi nazwę Kanału Stobieńskiego. Są to niewielkie ciek wodne, których większa sieć jest w obrębie sandru. Typowymi ciekami sandrowymi są Bukówka i Niekurska Struga.

Na obszarze gminy Trzcianka znajduje się kilkanaście jezior o powierzchni powyżej 1 ha wraz z kilkudziesięcioma niewielkimi oczkami wodnymi i stawami. Trzy największe jeziora leżące w rynn timer północny zachód od Trzcianki zajmują razem około 210 ha, a są nimi: Jezioro Straduń, Jezioro Długie „Logo”, Jezioro Sarcze.

Monitoring stanu wód, prowadzony jest według tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej. Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCW). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Gmina Trzcianka leży w granicach ośmiu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP), są to:

- Straduń (LW10676) (JCWP jeziorne),
- Bukówka (RW6000091887899),
- Trzcianica (RW6000091887369),
- Glinica (RW600009188734),
- Łomnica (RW600009188732),
- Krępica (RW600009188729),
- Rudnica (RW6000091887389)
- Noteć od Gwdy do Kanału Romanowskiego (RW6000121887379).

Ocenę jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy przedstawia poniższa tabela (na podstawie Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela).

Tab. 3 Ocena jednolitych części wód (JCWP) znajdujących się na terenie gminy Trzcianka

Nazwa JCWP	Rok badań	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu JCWP	Ocena stany JCWP
Straduń	2021	zły stan ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód
Bukówka	2021	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Trzcianica	2020	umiarkowany stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Glinica	2021	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Łomnica	2021	słaby stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Kępica	2019	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Rudnica	2021	dobry potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
Noteć od Gwdy do Kanału Romanowskiego	2021	umiarkowany potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło: WIOŚ, Poznań.

Dominującymi rodzajami presji determinujących stan wód w obrębie JCWP znajdujących się w granicach opracowania są presja chemiczna oraz presja hydromorfologiczna. Powodem tego jest najczęściej rozproszony rozwój obszarów zurbanizowanych, turystyki i transportu, a także odpływ miejski. Do działań wpływających na zwiększanie się presji hydromorfologicznej należą m.in. prostowanie koryta, budowę piętrzące oraz budowę regulacyjne. W przypadku niektórych JCWP obecna jest również presja troficzna, wynikająca z nawożenia i depozycji. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego dla wszystkich JCWP została oceniona jako zagrożona.

Wzdłuż wschodniej granicy gminy Trzcianka znajdują się tereny położone w:

- w granicach obszaru mapy zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$);
- w granicach obszaru mapy zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$);
- w granicach obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$).

Wody podziemne

Według podziału hydrogeologicznego Polski gmina Trzcianka należy do regionu pomorsko-kujawskiego (III), w tym do podregionu pomorskiego (III 1) z wydzielonymi rejonami: doliny Noteci (Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej) i Łobżenicy. W ramach podregionu pomorskiego na obszarach wysoczyznowych, głównym poziomem użytkowym jest poziom czwartorzędowy, podrzędny – trzeciorzędowy. Główny poziom występuje na głębokości 40-60 m, a wydajność osiąga 30-70 m³/h.

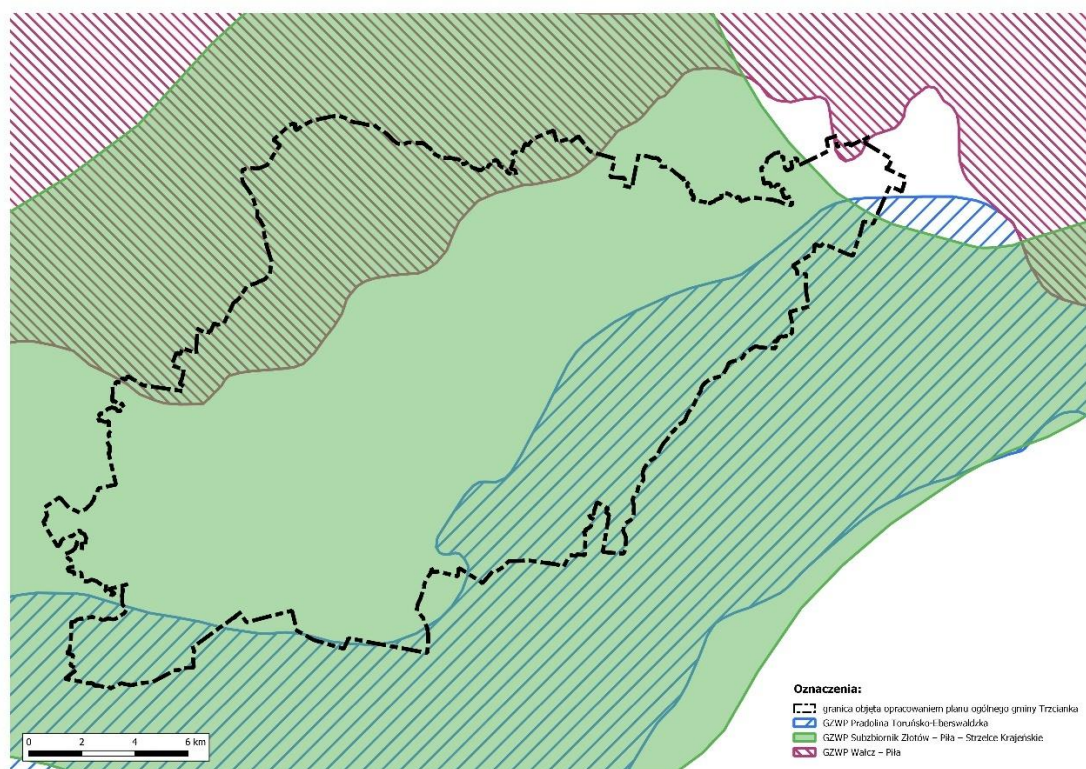
W ramach wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) wydzielono na obszarze Polski jednolite części wód podziemnych (JCWPd), co jest związane z potrzebą zarządzania wodami, w tym planowania gospodarowania wodami. Celem tego podziału jest sporządzenie programów działań, mających służyć osiągnięciu ustalonych dla nich celów środowiskowych. Na terenie gminy Trzcianka zlokalizowana jest Jednolita Część Wód Podziemnych o nr 34 (GW600034).

Zgodnie z wynikami badań jakości wód podziemnych w punktach monitoringu, przeprowadzonych w 2022 r., stan wód powyższej JCWPd o numerze 34 został zaliczony do II klasy. Jednocześnie, ocena stanu dokonana na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11.10.2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) wykazała dobry stan ilościowy i dobry stan chemiczny wód. Znaczącymi presjami na JCWPd o numerze 34 są rolnictwo, gospodarka komunalna oraz przemysł. Powyższe

zagrożenia powodują lokalne przekroczenia stężeń progowych azotanów, co może doprowadzić do niespełnienia celów środowiskowych i pogorszenia stanu jakości wód. Jednakże, obecnie ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego jest niezagrażona.

Przedmiotowy obszar znajduje się w granicach trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP): w poziomie trzeciorzędowym – subzbiornik: Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie (GZWP nr 127), a także dwóch zbiorników w poziomie czwartorzędowym: zbiornika międzymorenowego Wałcz – Piła (GZWP nr 125) oraz zbiornika Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej (GZWP nr 138) (Ryc.8). Ostatni z nich jest zakwalifikowany do obszarów najwyższej ochrony, ze względu na brak warstwy izolacyjnej od powierzchni. Natomiast GZWP nr 125 jest zaliczony do obszarów wysokiej ochrony z wyjątkiem obszaru wokół ujęcia wody w Pile, zaliczanego do obszaru najwyższej ochrony. Główny Zbiornik Wód Podziemnych o numerze 127 również jest obszarem chronionym. Jednakże, w przeciwieństwie do innych GZWP występujących na terenie gminy, cechuje się wysokim stopniem odporności.

Ryc. 10. Lokalizacja gminy Trzcianka względem Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZW).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://dm.pgi.gov.pl>

2.8. Surowce mineralne

Na terenie gminy znajduje się kilka odkrywek kruszywa, zwłaszcza piasków. Największe występują we wsi Stobno w rejonie jeziora Piaszczystego. Wykorzystuje się je na potrzeby produkcji materiałów budowlanych, budownictwa i drogownictwa. W rejonie Trzcianki zostały odkryte złoża węgla brunatnego, głównie w okolicy Trzcianki, Runowa i Siedliska – złoża „Trzcianka”. Węgiel występuje na głębokości od 18 do 60 metrów pod powierzchnią terenu, przy czym grubość złoża wynosi od 2 do 6 metrów. Jednak z uwagi na uwarunkowania przyrodnicze, ekonomiczne i techniczne nie uwzględnia się ich w rozwoju gminy - w przypadku eksploatacji węgla metodą odkrywkową nastąpiłyby

nieodwracalne zakłócenia stosunków wodnych poprzez powstanie leja depresyjnego i przesuszenie kompleksów leśnych.

Jednakże, największe perspektywy eksploatacji stwarza udokumentowane złoża piasków czwartorzędowych „Piła – Jezioro Piaszczyste”, wykorzystywanych do produkcji betonów komórkowych. Stwierdzono tu występowanie piasków drobno, średnio i gruboziarnistych oraz pospółki. Zasoby geologiczne wynoszą 3547 tys. m³ kopaliny. Powierzchnia złoża wynosi 49,8 ha, a jego miąższość waha się od 5,5 do 12,1 m. Dodatkowo, część obszaru stanowi zarówno obszar górniczy o numerze w rejestrze 10-15/13/1272, jak i teren górniczy o numerze w rejestrze 10-15/13/1272 na podstawie dokumenty wyznaczającego na podstawie wydanej przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego decyzji z dnia 28 grudnia 2020 r., znak: DSR-I.7422.46.2020.

Tab. 4. Złoża kopalin na terenie Gminy Trzcianka

Nazwa złoża	Rodzaj kopalin	Nr dokumentu	Stan zagospodarowania
Trzcianka	Węgiel brunatny	16606 CUG	Złoże rozpoznane szczegółowo
Stobno, rejon jez. Piaszczystego	Piaski kwarcowe	1508/91	Złoże zagospodarowane
Wrząca	Kreda jezierna	1782/2001	Eksploatacja złoża zaniechana

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB)

Na obszarze gminy Trzcianka nie występują obszary prognostyczne zweryfikowane. Jednocześnie w granicach opracowania można zidentyfikować kilka obszarów perspektywicznych, prognostycznych oraz negatywnego rozpoznania. Pierwszy z nich obejmuje tereny, dla których istnieją niepełne lub szacunkowe dane dotyczące miąższości serii surowcowej lub jej podstawowych parametrów jakościowych. Obszary prognostyczne obejmują tereny, dla których znane są: miąższość serii surowcowej oraz jej podstawowe parametry jakościowe, warunki geologiczno-górnice, a także mogą być określone zasoby w kategorii D. Obszar o negatywnych wynikach rozpoznania to teren, w którym przeprowadzone rozpoznanie geologiczne nie potwierdziło występowania kopaliny lub stwierdzone utwory nie spełniały aktualnie obowiązujących kryteriów bilansowości, lub kopalina występuje jedynie punktowo, przy braku możliwości określenia obszaru ewentualnego jej występowania.³

³ Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB)

Tab. 5. Obszary perspektywiczne, prognostyczne i negatywnego rozpoznania na terenie gminy Trzcianka

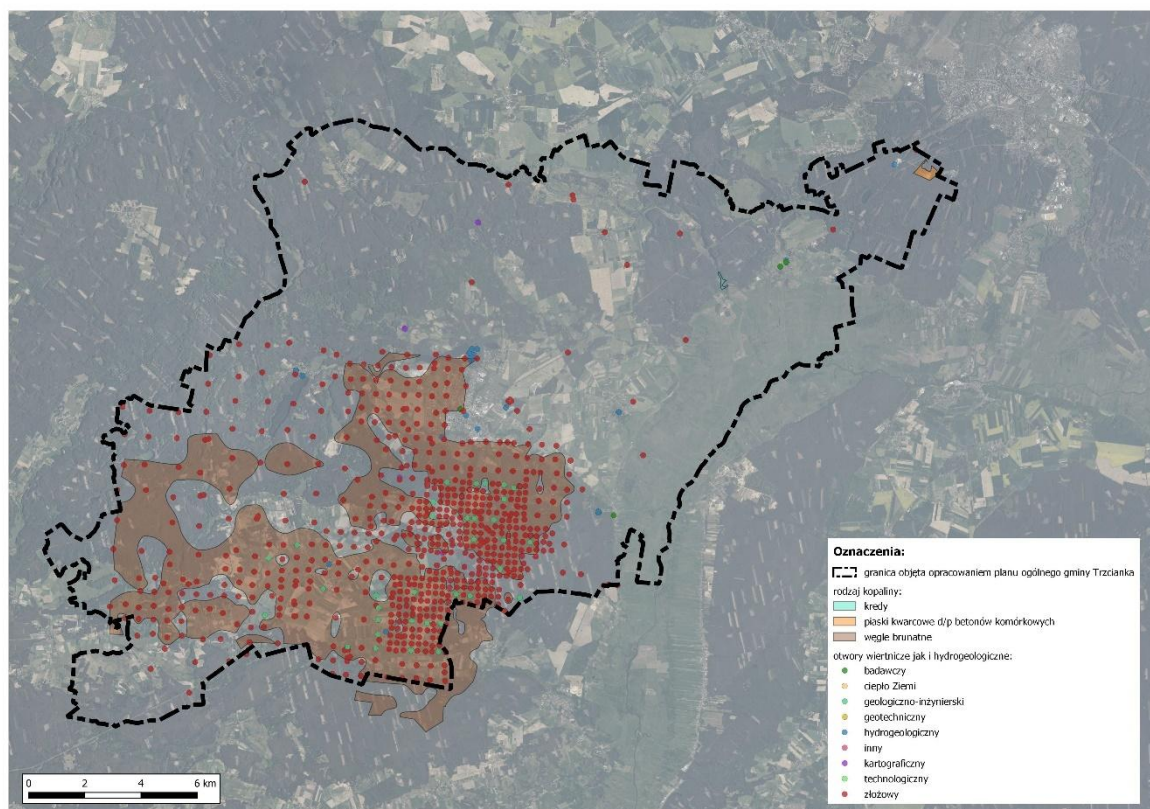
Nr obszaru	Obręb (orient. lokalizacja)	Powierzchnia całego obszaru (ha)	Geneza/powód zakwalifikowania (dot. obszarów negatywnego rozpoznania)	Min. i maks. głębokość rozpoznania (m)	Kopalina	Wiek
Obszary perspektywiczne						
cz. 0352_010	Górnica	277,95	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa pradolinna	10,00 i 10,00	KN - Piasek	czwartorzęd
0352_011	Biernatowo	156,16	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa pradolinna	10,00 i 10,00	KN - Piasek	czwartorzęd
0352_012	Przytęki	91,22	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa pradolinna	10,00 i 10,00	KN - Piasek	czwartorzęd
cz. 0352_013	Siedlisko	444,84	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa pradolinna	10,00 i 10,00	KN - Piasek	czwartorzęd
cz. 1111_018	Radolin, Nowa Wieś	111908,36	biogeniczna - bitumiczna	5094,50 i 5482,00	GZ - Gaz ziemny gazolinowy	karbon, perm
0313_018	Radolin	23,47	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa pradolinna	4,30 i 6,00	KN - Piasek ze żwirem	czwartorzęd
0312_017	Miasto Trzcianka	19,85	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa kemowa	3,50 i 7,20	KN - Piasek	czwartorzęd
0312_016	Miasto Trzcianka	19,38	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa kemowa	9,00 i 21,20	KN - Piasek ze żwirem	czwartorzęd
0312_015	Miasto Trzcianka	31,70	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa kemowa	1,00 i 2,10	KN - Piasek	czwartorzęd
0312_009	Rychlik	49,56	osadowa – organogeniczna	1,10 i 2,60	TO - Torf - dla celów rolniczych	czwartorzęd
0312_005	Straduń	71,04	osadowa – organogeniczna	0,80 i 3,50	TO - Torf - dla celów rolniczych	czwartorzęd
0312_004	Straduń	20,51	osadowa – organogeniczna	0,90 i 3,50	TO - Torf - dla celów rolniczych	czwartorzęd
cz. 0312_010	Niekursko	67,80	osadowa – organogeniczna	0,90 i 5,00	TO - Torf - dla celów rolniczych	czwartorzęd

0312_011	Niekursko	74,82	osadowa – organogeniczna	1,80 i 4,00	TO - Torf - dla celów rolniczych	czwartorzęd
0312_013	Dłużewo	48,4	osadowa – mechaniczna zastoiskowa	1,60 i 3,50	KN - Piasek	czwartorzęd
1111_022	Łomnica, Biała, Kępa, Wrząca, Stobno	94337,42	biogeniczna - bitumiczna	500,00 i 5482,00	GZ - Gaz ziemny gazolinowy	perm
0313_013	Stobno, Wrząca	295,58	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa sandrowa	10,00 i 10,00	KN - Piasek	czwartorzęd
0313_012	Stobno	133,05	osadowa – organogeniczna	2,20 i 4,00	TO - Torf - dla celów rolniczych	czwartorzęd
0313_014	Stobno	423,32	osadowa – mechaniczna rzeczna	10,00 i 15,00	KN - Piasek	czwartorzęd
Obszary prognostyczne						
0313_003	Miasto Trzcianka	13,01	osadowa – organogeniczna	1,90 i 4,40	TO - Torf - dla celów rolniczych	czwartorzęd
0312_003	Niekursko	18,00	osadowa – organogeniczna	2,90 i 4,60	TO - Torf - dla celów rolniczych	czwartorzęd
0352_001	Górnica	24,51	osadowa – organogeniczna	1,10 i 3,10	TO - Torf - dla celów rolniczych	czwartorzęd
Obszary negatywnego rozpoznania						
0312_021	Nowa Wieś	91,40	brak poszukiwanej kopaliny	12,00 i 15,00	PS - Piasek szklarski	czwartorzęd
0312_020	Dłużewo	44,88	brak poszukiwanej kopaliny	0,80 i 2,50	KR - Kreda jeziorna	trzeciorzęd
0312_019	Dłużewo	15,75	brak poszukiwanej kopaliny	1,00 i 1,60	KR - Kreda jeziorna	czwartorzęd
0313_023	Biała	538,04	brak poszukiwanej kopaliny	10,00 i 25,00	PS - Piasek szklarski	czwartorzęd
0313_022	Stobno	58,90	brak poszukiwanej kopaliny	5,00 i 10,00	KN - Piasek ze żwirem	czwartorzęd

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Z%C5%82o%C5%BCa>

Zgodnie z danymi PIG-PIB wynika także, że w granicach opracowania znajdują się zarówno otwory wiertnicze jak i hydrogeologiczne. Większość z nich służy celom złożowym i technologicznym. Jednakże, istnieją również odwierty, których wiercenie służy celom: badawczym, geologiczno-inżynierskim, geotechnicznym, hydrogeologicznym, związanym z ciepłem Ziemi, kartograficznym i innym. Większość otworów wiertniczych występuje w południowej części gminy Trzcianka, gdzie są zlokalizowane kopaliny węgla brunatnego.

Ryc. 11. Złoża kopalin oraz otwory wiertnicze zlokalizowane na terenie gminy Trzcianka.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://dm.pgi.gov.pl>

2.9. Szata roślinna

Szata roślinna gminy odzwierciedla zróżnicowanie lokalnych warunków klimatycznych, geologicznych, geomorfologicznych, glebowych oraz wodnych. Tworzą ją ekosystemy leśne, łąkowe i torfowiskowe, a także zespoły synantropijne, w tym segetalne (związane z terenami rolniczymi) oraz ruderalne (występujące na obszarach zurbanizowanych).

Krajobraz roślinny gminy jest w większości pochodzenia naturalnego o charakterze jeziorno-leśnym z udziałem łąk. W dolinie Noteci panuje krajobraz seminaturalny, łąkowy. Lasy zajmują blisko połowę całej powierzchni gminy. Wyróżnia się lasy o charakterze ochronnym oraz lasy gospodarcze. Pierwsze z nich służą zadaniom ogólnospołecznym, tj. glebochronnym, wodochronnym, klimatycznym, rekreacyjno-zdrowotnym i estetyczno-krajobrazowym. Natomiast lasy gospodarcze służą produkcji surowca drzewnego. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, tworząc drzewostany jednogatunkowe. Na siedliskach żyzniejszych występują również brzozy brodawkowate (*Betula pendula*), dęby szypułkowe (*Quercus robur*) i świerki pospolite (*Picea abies*). Na terenie gminy Trzcianka przeważają siedliska borowe, głównie bór świeży i bór mieszany. W obniżeniach i dolinkach

cieków występują olsy, gdzie gatunkiem lasotwórczym jest olcha czarna (*Alnus glutinosa*) oraz bór mieszany wilgotny. Sporadycznie w obniżeniach dolinnych znajdują się siedliska łęgu wiązowo-jesionowego, gdzie dominują wiązy pospolite (*Ulmus minor*) oraz jesiony wyniosłe (*Fraxinus excelsior*), często z towarzyszącym mu dębem szypułkowym.

Na terenie gminy Trzcianka stwierdzono występowanie kilku gatunków roślin prawnie chronionych, w tym między innymi:

- chronione ściśle:
 - a) rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia* L.),
 - b) jarząb brekinia (*Sorbus torminalis*),
 - c) lipiennik Loesela (*Liparis loeselii* (L.) Rich.),
 - d) sierpowiec błyszczący (*Drepanocladus vernicosus*);
- chronione częściowo:
 - a) kukulka szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*),
 - b) bagno zwyczajne (*Ledum palustre*),
 - c) widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*),
 - d) widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*).

Na obszarze opracowania występują również siedliska przyrodnicze podlegające ochronie prawnej na mocy prawa polskiego lub europejskiego. Większości z nich znajduje się w granicach obszarowych form ochrony przyrody, w szczególności na obszarach specjalnej ochrony siedlisk „Ostoja Pilska” (PLH300045) oraz „Dolina Noteci” (PLH300004). Do siedlisk podlegającej ochronie należą między innymi:

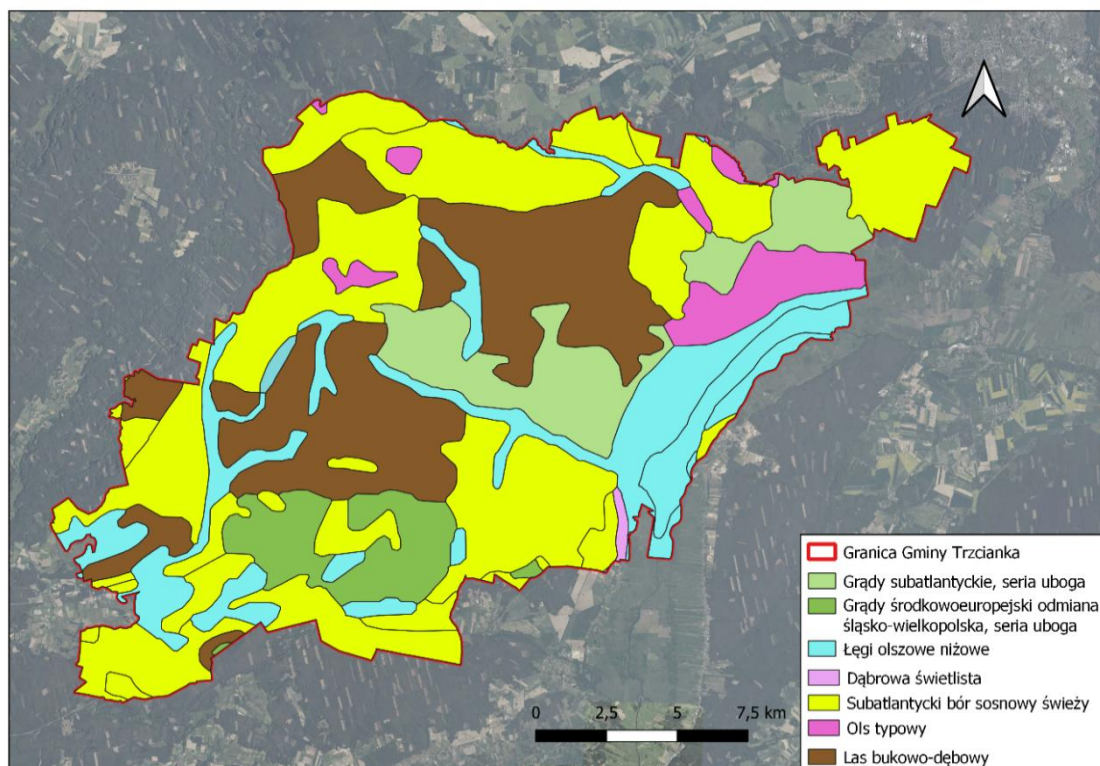
- starorzeczka naturalne i eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (kod Natura 2000: 3150),
- zalewane muliste brzegi rzek z roślinnością *Chenopodietum rubri p. p.* i *Bidention p.p.* (kod Natura 2000: 3270),
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (kod Natura 2000: 6510),
- kwaśne dąbrowy (kod Natura 2000: 9190),
- kwaśne buczyny *Luzulo-Fagetum* (kod Natura 2000: 9110),
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (kod Natura 2000: 91E0).

Pojęcie potencjalnej roślinności naturalnej oznacza hipotetyczny, możliwy stan sukcesji roślinności pierwotnej lub wtórnej, jaki mógłby powstać, gdyby ustał wpływ działalności człowieka oraz naturalnych czynników destrukcyjnych. Roślinność potencjalna omawianego obszaru jest zróżnicowana. Według „Mapy naturalnej roślinności potencjalnej Polski” (Matuszkiewicz, 2008), na obszarze opracowania dominują potencjalne siedliska subatlantyckiego boru sosnowego świeżego (*Leucobryo-Pinetum*) i lasu bukowo-dębowego (*Fago-Quercetum petraeae*). Drzewostan *Leucobryo-Pinetum* składa się z sosny z domieszką brzozy brodawkowatej oraz świerka i jodły w granicach naturalnych zasięgów geograficznych tych drzew. W warstwie krzewów występuje zwykle jarzębina i kruszyna oraz podrost dębów i buka. W lesie bukowo-dębowym drzewostan jest najliczniej reprezentowany przez buk i dąb bezszypułkowy. Z innych gatunków drzew najczęściej występuje sosna oraz brzozy: brodawkowata i omszona. Słabo wykształcony podszyt tworzy jarzębina i kruszyna.

Występują również liczne siedliska grądu subatlantyckiego z serii ubogiej (*Stellario-Carpinetum*, *poor*), grądu środkowoeuropejskiego odmiany śląsko-wielkopolskiej z serii ubogiej (*Galio-Carpinetum* *Sil./Gr.-Pol.*, *poor*) oraz łągów olszowych niżowych (*Alnenion glutinoso-incanae*). W mniejszej skali, na obszarze

gminy Trzcianka znajdują się również siedliska roślinne: ols typowy (*Carici elongatae-Alnetum*), dąbrowa świetlista (*Potentillo albae*).

Ryc. 12. Potencjalna roślinność naturalna Polski w gminie Trzcianka

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Mapy potencjalnej roślinności naturalnej” Polski Matuszkiewicz i Wolskiego (2023).

2.10. Świat zwierzęcy

Fauna gminy obejmuje gatunki, które są powszechnie spotykane w województwie i w kraju. Zwierzęta te związane są z różnorodnymi ekosystemami: leśnymi, dolinami rzecznyymi, zbiornikami wodnymi (zarówno sztucznymi, jak i naturalnymi) oraz krajobrazem wiejsko-rolniczym.

W krajobrazie rolniczym najliczniejszymi ssakami są gryzonie, zwłaszcza norki. Obszerne tereny leśne są sprzyjającym środowiskiem dla licznych zwierząt. Wśród gatunków zwierzyny łownej występują jelenie, sarny i dziki. Pojawiają się również króliki i zające, które są spotykane również na użytkach zielonych. Z innych gatunków łownych spotyka się lisy, borsuki, kuny leśne i jenoty. Ponadto w Dolinie Bukówki, między Smolarnią a Rychlikiem występują bobry.

Dolina Noteci jest obszarem o wysokiej cennie faunistycznej. Odnotowano występowanie między innymi 22 gatunków ptaków z I dyrektywy ptasiej. W wodach znajdujących się w granicach siedliska można zauważyć wiele gatunków ryb, tj. boleń, piskorz, głowacz białopłetwy. Jednocześnie na terenie Doliny Noteci występują płazy (np. kumak nizinny) oraz ssaków (np. wydra europejska).

Szczególne znaczenie mają również Nadnoteckie Łęgi. Jest to ostoja ptasia dla co najmniej 23 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 7-9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej podróżniczka i kulika wielkiego. Do ptaków znajdujących się na tym terenie należą m.in. bocian biały, bąk, dziwonia, derkacz. Jednocześnie, regularnie występują tu ptaki migrujące, tj. gęś zbożowa, świstun, cyranka.

W sąsiedztwie zabudowań pojawiają się również gatunki charakterystyczne dla terenów zurbanizowanych, które dostosowały się do życia w środowisku miejskim.

2.11. Klimat akustyczny

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112), dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu wyrażone są:

- wskaźnikami LAeqD - równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 600 do godz. 2200) oraz LAeqN - równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 2200 do godz. 600), które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby,
- wskaźnikami LDWN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 600 do godz. 1800), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 1800 do godz. 2200) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 2200 do godz. 600) oraz LN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 2200 do godz. 600), które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r., w przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego LDWN (poziom dzienne-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika LN (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu LAeqD w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu LAeqN w porze nocy wynosi od 45 dB do 60 dB. Spełnienie powyższych wymogów, określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska nie gwarantuje stworzenia mieszkańcom warunków, w których nie występuje uciążliwe oddziaływanie hałasu. Przyjęte standardy podyktowane są realnymi możliwościami ograniczania hałasów komunikacyjnych.

Klimat akustyczny gminy Trzcianka jest w zdecydowanej większości kształtowany przez hałas komunikacyjny drogowy. Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego.

Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy stanowią drogi wojewódzkie:

- 117 - Droga 180 – Średnica – Jędrzejewo,
- 153 - Droga 180 /Siedlisko/ - Runowo – Gajewo – Ciszkowo – Goraj – Lubasz,
- 178 Wałcz – Oborniki,
- 180 Piła – Kocień Wielki,

Jednocześnie na obszarze gminy znajdują się drogi powiatowe o numerach: 1163P, 1167P, 1315P, 1316P, 1317P, 1318P, 1319P, 1320P, 1324P, 1325P, 1327P, 1328P, 1329P, 1330P, 1331P, 1332P, 1333P, 1335P, których długość na tym terenie wynosi ogółem 82,19 km. Jednakże, są one w mniejszym stopniu obciążone ruchem komunikacyjnym.

Na terenie przedmiotowej jednostki gminnej nie występują autostrady, drogi ekspresowe, ani drogi krajowe.

Brak jest danych o poziomie hałasu związanego z ruchem pojazdów oraz natężeniu ruchu pojazdów poruszających się na drogach powiatowych i gminnych przebiegających przez teren gminy Trzcianka. Jednakże, w latach 2012-2016 WIOŚ w Poznaniu przeprowadził okresowe pomiary hałasu w otoczeniu dróg krajowych i dróg wojewódzkich. W mieście Trzcianka, pomiar został przeprowadzony w 2014 roku w punktach zlokalizowanych na drodze wojewódzkiej nr 178 (przy ulicy 27 Stycznia 64) oraz na drodze wojewódzkiej nr 180 (przy ulicy Fałata 21) (Tab.6).

Tab.6. Wyniki pomiarów hałasu prowadzonych przez zarządzającego w otoczeniu dróg nr 178 i 189 na terenie gminy Trzcianka w 2014 roku.

Nr punktu	Lokalizacja punktu	Równoważny poziom hałasu L (dB)	Odległość od zabudowy ⁴ (m)
7	Trzcianka, ul. Fałata 21, droga wojewódzka nr 180 na granicy terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w odległości 5 m od jezdni	63,4	10
	jw. pora nocna	56,9	
8	Trzcianka, ul. 27 stycznia 64, droga wojewódzka nr 178, na granicy terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w odległości 5 m od jezdni	61,7	10
	jw. pora nocna	55,8	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Trzcianka na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028.

Powyższe wyniki wykazują, że zarówno przy drodze wojewódzkiej nr 178 i 180 dochodzi do znacznego przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennej i w porze nocnej. W tym przypadku, przyczyną hałasu drogowego jest przede wszystkim interakcja pomiędzy oponą a nawierzchnią przy prędkości powyżej 55 km/h dla samochodów osobowych oraz przy prędkości powyżej 70 km/h dla samochodów ciężarowych. Jednakże, znaczny wpływ na poziom hałasu mają również dźwięki samego pojazdu, m.in. silnika, systemu napędowego i systemu wydechowego).

W aspekcie hałasu kolejowego, na terenie gminy Trzcianka można zauważyć mniejszą ich dokuczliwość niż w przypadku hałasu drogowego. Wynika to z ograniczonej częstotliwości kursowania pociągów. Sprawia to, że problem hałasu kolejowego ma mniejsze znaczenie.

Hałas przemysłowy w obszarze opracowania nie stanowi znacznych skutków dla otoczenia. Wynika to z obecności małej liczby niedużych zakładów przemysłowych, których skala działalności jest niewielka. Jednakże, warto również zauważyć, że poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie

⁴ Podsumowanie wyników GPR z 2015 roku na zamiejskiej sieci dróg wojewódzkich

dla każdego obiektu i jest zależny od rodzaju wykorzystywanych maszyn i urządzeń. Jednocześnie, oddziaływanie hałasu przemysłowego na środowisko naturalne ma charakter punktowy.

Źródłem hałasu, mogą być również farmy wiatrowe zlokalizowane w miejscowości Biała oraz potencjalne nowe instalacje OZE tego typu. Turbiny wiatrowe są eksploatowane zarówno w porze dziennej, jak i nocnej, z wyłączeniem okresów występowania warunków wiatrowych uniemożliwiających ich eksploatację. Emisja hałasu podczas pracy turbiny wiatrowej zachodzi w wyniku:

- ruchu wirnika turbiny wiatrowej w ośrodku sprężystym, jakim jest powietrze (drgania akustyczne generowane są bezpośrednio w wyniku interakcji wirnika i powietrza),
- tarc mechanicznych w elementach turbiny i generatorze prądu. W wyniku tarcia powstają drgania materiałowe, które przenoszą się na otaczające mechanizm powietrze.

Jednakże, przy prawidłowej konserwacji elektrowni wiatrowej hałas generowany w wyniku tarc mechanicznych w elementach turbiny i generatorze prądu ma znaczenie drugorzędne. Podstawowym źródłem emisji hałasu podczas pracy elektrowni jest ruch wirnika turbiny. Wielkość emisji hałasu zależy od następujących czynników:

- prędkości wiatru omywającego wirnik,
- chwilowych zmian prędkości i kierunku wiatru (turbulencji),
- prędkości kątowej wirnika,
- średnicy wirnika,
- stopnia gładkości wirnika.

Jednocześnie, przy lokalizacji elektrowni wiatrowych należy wykluczać tereny istniejącej i projektowanej zabudowy, w tym tereny przewidziane dla lokalizacji inwestycji celu publicznego, zachowując takie odległości od terenów wymagających ochrony przed hałasem, które zapewnią dotrzymanie akustycznych standardów jakości środowiska określonych w przepisach odrębnych na terenach podlegających ochronie lub odległości mniejsze, ale przy zastosowaniu środków ograniczających emisję hałasu co najmniej do poziomów dopuszczalnych.

2.12. Walory krajobrazowe i zabytki

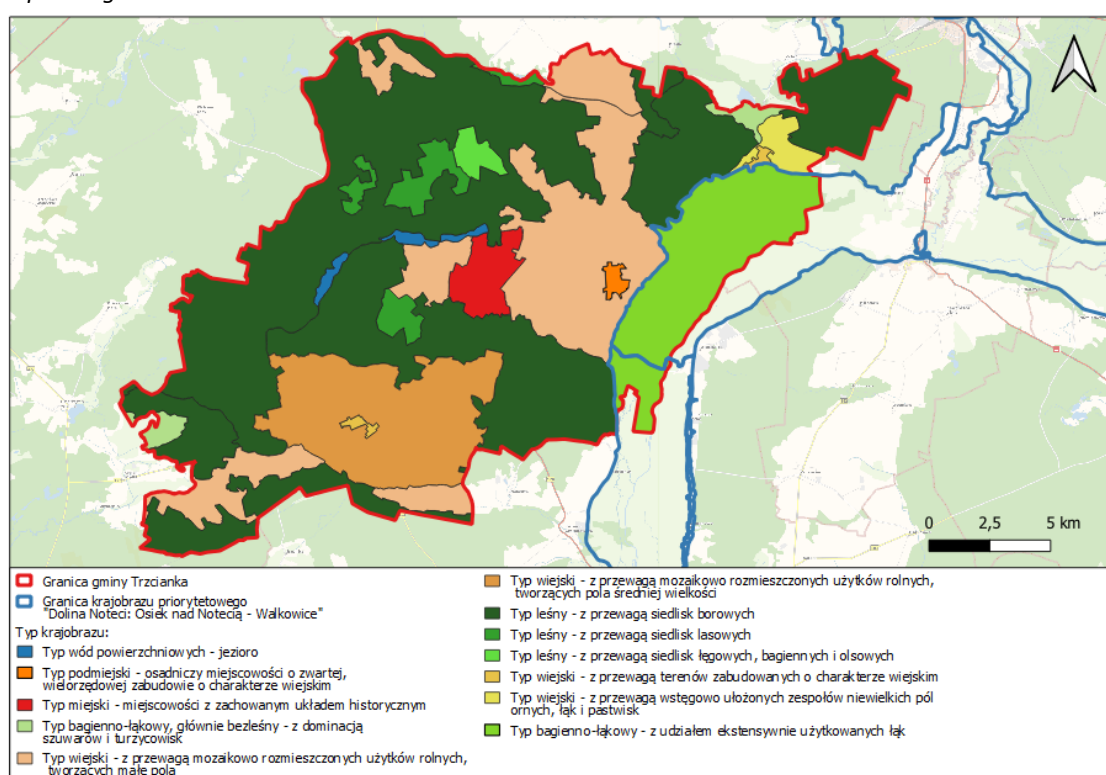
Na terenie gminy Trzcianka obowiązuje Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego.

Zgodnie z przyjętym dokumentem, większość powierzchni terenu poddanego analizie zajmują lasy lasy (ok. 18 878 ha) oraz wiejski typ krajobrazu. Dominują lasy z przewagą siedlisk borowych. Jednakże, występują również lasy z przewagą siedlisk lasowych oraz z przewagą siedlisk łęgowych, bagiennych i olsowych. Powierzchnia użytków rolnych w obszarze opracowania wynosi około 15 761 ha i tworzą pola średniej bądź małej wielkości. Jednocześnie, w pobliżu cieków wodnych występują tereny o charakterze bagienno-łąkowym, głównie bezleśnym z udziałem ekstensywnie używanych łąk. W północno-wschodniej części gminy również występuje krajobraz o typie bagienno-łąkowym. Jednakże, charakteryzuje się on dominacją szuwarów i turzycowisk. Położenie gminy na pograniczu odmiennych jednostek fizyczno-geograficznych wpływa na różnorodne ukształtowanie terenu. Tereny leśne wraz z licznymi jeziorami sprawiają, że obszar opracowania jest atrakcyjnym rejonem pod

względem turystyczny. Liczne obszarowe formy ochrony przyrody sprawiają, że teren gminy w skali europejskiej posiada wyjątkowe wartości przyrodnicze.

Jednocześnie w obszarze opracowania wyróżniono miejski typ krajobrazu, znajdujący się w centralnej części gminy. Charakteryzuje go zachowany układ historyczny miasta. Występuje również typ podmiejski - osadniczy miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim. Względem wiejskiego typu krajobrazu dominuje podtyp z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych. W wschodniej części gminy, znajduje się obszar krajobrazu priorytetowego Dolina Noteci: Osiek nad Notecią-Walkowice. Tworzy go dolina Noteci z licznymi starorzeczami, torfowiskami, trzcinowiskami i łęgami. W strukturze użytkowania dominują tereny podmokłe i zabagnione, grunty orne oraz łąki i pastwiska, niewielki udział stanowią także tereny zabudowane. Jednocześnie, w granicach krajobrazu zewidencjonowano występowanie licznych siedlisk przyrodniczych.

Ryc. 13. Podział gminy Trzcianka na krajobrazy na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego.

Ochrona dóbr kultury materialnej i niematerialnej jest celem polityki przestrzennej, a kształtowanie środowiska kulturowego powinno generować rozwój innych dziedzin życia regionu, m.in. turystykę i rekreację, osadnictwo, leśnictwo, rolnictwo. Obiekty kultury materialnej należy wykorzystywać i użytkować z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji i nadania im odpowiednich funkcji użytkowych.

Dziedzictwo kulturowe gminy obejmuje nie tylko pojedyncze obiekty zabytkowe rozmieszczone na jej terenie, lecz również całe obszary, tj. zespoły folwarczne czy cmentarze. Zarówno cenne historyczne obiekty, jak i obszary na terenie gminy Trzcianka zostały ujęte m.in. w Gminnej Ewidencji Zabytków

oraz w wykazie zabytków ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (zgodnie z danymi Wielkopolskiego Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków, Delegatura w Pile).

Zgodnie z Gminną Ewidencją Zabytków wśród zabytków wskazanych w spisie można wyróżnić m.in. liczne budynki mieszkalne, budynki użyteczności publicznej, budynki związane z edukacją, administracją, usługami sakralnymi. Ponadto, należy wyróżnić będące pod ochroną konserwatorską zespoły kościołów, zespoły nadleśnictwa, zespoły pałacowo-parkowe, zespoły szkół, zespoły dworskie czy cmentarze komunalne, katolickie, żydowskie czy ewangelicko-augsburskie oraz kapliczki.

Mimo, że historyczny układ urbanistyczny Trzcianki nie figuruje w rejestrze zabytków, stanowi cenny przykład przekształcenia osady wiejskiej w miasto. Powstała ona nad ciekim wodnym Trzcianką, prawym dopływem Noteci, przy starym trakcie z Czarnkowa do Człopy, w 2 poł. XVI wieku. Lokowano tu wieś sołtysią, która miała kształt zbliżony do owalnicy. W późniejszym czasie, układ przestrzenny obejmujący rynek z kościołem ewangelickim oraz zabudowę rozwijającą się wzdłuż traktów tranzytowych i lokalnych dróg zaczął mieć charakter nieregularny, co było spowodowane stopniowym rozwojem osady i przekształcaniem się jej struktury w miasto. W XVIII był to jeden z największych ośrodków sukienniczych Wielkopolski, posiadający ponad 200 warsztatów tkackich.

Jednocześnie, warto wspomnieć o obecności Muzeum Ziemi Nadnoteckiej im. Wiktora Stachowiaka w Trzciance, który jest zlokalizowany w tzw. domu burmistrza z 1 poł. XIX w. przy ul. Żeromskiego 36a w Trzciance, wpisanym do rejestru zabytków. Obecnie w muzeum są gromadzone zbiory w działach: archeologicznym, historycznym, etnograficznym, numizmatycznym, sztuki i rzemiosła artystycznego oraz szkolnictwa.

2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są systemy wytwórcze i przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowe, telewizyjne, urządzenia diagnostyczne, terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i urządzenia użytku domowego. Powstają również podczas pracy instalacji i urządzeń służących do komunikacji za pomocą fal. Niewątpliwie oznacza to, że ten typ promieniowania występuje powszechnie w środowisku i jest jednym ze zjawisk towarzyszących człowiekowi.

Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym.

Na terenie Gminy Trzcianka nie ma obiektów nadawczych radiowo-telewizyjnych. Najbliżej położony obiekt nadawczy znajduje się 19 km od Trzcianki (Piła/Rusinowo o częstotliwości 554 MHz). Natomiast na terenie gminy istnieje sieć urządzeń radiokomunikacyjnych. Elementem tej sieci są stacje bazowe telefonii komórkowej należące do spółki NetWorkSI!, Polkomtel S.A. i Plus S.A. Jednakże, w ich przypadku nie stwierdza się występowania, w miejscach dostępnych dla ludzi, pól elektromagnetycznych o wartościach przekraczających wartości dopuszczalne.

W gminie Trzcianka do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą:

- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 100 kV relacji GPZ Piła – Krzewina – Trzcianka – Czarnków – Wronki,
- linia przesyłowa 110 - kV o charakterze tranzytowym,
- stacja GPZ Trzcianka 110/15 kV, którą zasilają linie o mocy 110 kV (stacja transformatorowa 110/15 kV zasilająca stacje transformatorowe 15/0,4 kV liniami średniego napięcia 15 kV).

Na obszarze gminy Trzcianka do nowych inwestycji, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla środowiska zaliczyć można:

- nowo projektowane tereny zabudowy,
- nowe farmy wiatrowe,
- tereny eksploatacji powierzchniowej.

3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu

3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego

Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego. Oznacza to, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego. Powyższe decyzje będą możliwe do wydania wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym jako tereny uzupełnienia zabudowy (za wyjątkiem inwestycji zmieniających zagospodarowanie terenu w sposób inny niż budowa obiektu budowlanego oraz w zakresie budowy obiektu budowlanego polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie), co pozwoli gminom lepiej kontrolować rozwój zabudowy i jej charakter, ograniczając niekontrolowane rozlewanie się zabudowy w wyniku zjawiska eksurbanizacji. Ustawodawca wyznaczył termin na uchwalenie planów ogólnych do 30 czerwca 2026 roku. Po upływie tej daty, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy przestaną obowiązywać. Jednocześnie, brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Podobna sytuacja dotyczy decyzji o warunkach zabudowy, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy. Ponadto, niemożliwe będzie uchwalanie planów miejscowych. Z tego powodu, zasadniczym celem sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Trzcianka (wywołanego uchwałą Nr LXVIII/716/23 Rady Miejskiej Trzcianka z dnia 28 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Trzcianka) jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia

w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie

Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyliczane jest wzorem:

$$ZAP = M_{20} - \frac{PUM_0}{P_{20}}$$

gdzie:

ZAP – oznacza zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową,

M_{20} – oznacza prognozowaną liczbę mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępniane przez statystykę publiczną, powiększoną o 5%,

PUM_0 – oznacza łączną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie zgodną z najnowszymi danymi,

P_{20} – oznacza prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

Prognozowana liczba mieszkańców M_{20}

Zgodnie z § 3 ust. 5 ww. rozporządzenia przyjmuje się okres prognozy obejmujący 20 lat od roku, którego dotyczą najnowsze dostępne dane dotyczące liczby mieszkańców gminy udostępnianych przez statystykę publiczną. W przedmiotowym przypadku takie dane dostępne są z 2024 r. – liczba ludności na terenie gminy Trzcianka wynosi 23 291 osób. W związku z powyższym okres prognozy powinien obejmować 2044 r.

Zgodnie z prognozą ludności na lata 2023-2060 Głównego Urzędu Statystycznego (dalej GUS) liczba mieszkańców gminy Trzcianka w 2044 r. zmniejszy się do poziomu 21 165 osób.

$$M_{20} = 21\,165 + (21\,165 \times 5\%) = 22\,223 \text{ os.}$$

Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań zgodna z najnowszymi danymi PUM_0

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (2024 r.) wskazują, że łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Trzcianka wynosi 683 533 m².

$$PUM_0 = 683\,533 \text{ m}^2$$

Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca P_{20}

Zgodnie z § 3 ust. 3 ww. Rozporządzenia prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca oblicza się zgodnie z jednym ze wzorów:

$$P_{20} = 3P_0 - 2P_{-10}$$

$$P_{20} = 2P_0 - P_{-20}$$

gdzie:

P_0 – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z najnowszymi danymi,

P_{-10} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 10 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane,

P_{-20} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 20 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane.

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (2024 r.) wskazują, że w gminie Trzcianka:

$$P_0 = 29,3 \text{ m}^2/\text{os. (2024 r.)}$$

$$P_{-10} = 24,2 \text{ m}^2/\text{os. (2014 r.)}$$

$$P_{-20} = 21,8 \text{ m}^2/\text{os. (2004 r.)}$$

$$P_{20} = 3 \times 29,3 - 2 \times 24,2 = 39,5 \text{ m}^2/\text{os.} \quad (\text{wartość mniejsza niż } 40 \text{ m}^2)^*$$

$$P_{20} = 2 \times 29,3 - 21,8 = 36,8 \text{ m}^2/\text{os.} \quad (\text{wartość mniejsza niż } 40 \text{ m}^2)^*$$

* W przypadku, gdy prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca (P20) jest mniejsza niż 40 m² na jednego mieszkańca lub brak jest danych udostępnionych przez statystykę publiczną umożliwiających wykonanie obliczeń zgodnie z wzorami, przyjmuje się wartość tego parametru wynoszącą 40 m² na jednego mieszkańca.

Obliczenie zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Trzcianka w roku 2044 (ZAP)

$$ZAP = 22\,223 \text{ os.} - (683\,533 \text{ m}^2 / 40,0 \text{ m}^2 \text{ os.}) = 5134,9 \approx 5135 \text{ os.}$$

Tym samym zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w 2044 roku dla gminy Trzcianka, wyrażone w liczbie mieszkańców wynosi 5135 osób.

Zgodnie z art. 13d. ust. 2 ww. w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, *suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie* (dla gminy Trzcianka można wyznaczyć tereny nowej zabudowy mieszkaniowej dla przedziału od 3595 do 6676 osób).

$$70\% ZAP < Ch < 130\% ZAP$$

$$3595 \text{ os.} < Ch < 6676 \text{ os.}$$

gdzie:

ZAP – zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie wyrażone w liczbie mieszkańców,
Ch – chłonność terenów niezabudowanych w strefach SJ, SW i SZ w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie wyrażona w liczbie mieszkańców.

Do obliczenia chłonności terenów mieszkaniowych niezabudowanych wykorzystano dane pochodzące z bazy danych ewidencji gruntów i budynków oraz BDOT1000, które poddano weryfikacji o ortofotomapę oraz przeprowadzoną wizję w terenie.

W granicach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyznaczone zostały luki w ramach terenów, dla których możliwa jest realizacji funkcji mieszkaniowej (z wyłączeniem takich obszarów jak tereny dróg, tereny zieleni, tereny wód, czy tereny infrastruktury technicznej). Ponadto przypisane zostały wskaźniki korygujące w odniesieniu do zawartości innych przeznaczeń na terenach mieszkaniowych (głównie związanych z zabudową usługową).

Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową z chłonnością terenów mieszkaniowych niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie

Chłonność terenów mieszkaniowych niezabudowanych na obszarach, na których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające

realizację funkcji mieszkaniowej oraz na obszarach uzupełnienia zabudowy w gminie Trzcianka wynosi łącznie **21 210 osób**.

Zgodnie z art. 13d. ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym *w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3 suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie* (dla gminy Trzcianka od 3595 do 6676 osób).

Tym samym chłonność terenów niezabudowanych stanowi 413% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Trzcianka.

Zgodnie z art. 13d ust. 3 ustawy, *w przypadku gdy na obszarach, o których mowa w ust. 1, suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, jest większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, dopuszcza się wyznaczenie stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, na tych obszarach oraz nie wyznacza się tych stref planistycznych na pozostałych obszarach gminy.*

Chłonność położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jest większa niż 130% wartości zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Trzcianka, tym samym nie można wyznaczyć dodatkowych stref dopuszczających funkcję mieszkaniową poza obszarami, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, poza obszarami uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy oraz poza obszarami z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 13b.

Strefy planistyczne w granicach określonych w planie ogólnym

Zgodnie z art. 13a ust. 4 upzp w planie ogólnym gminy Trzcianka określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz:

- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (obowiązkowo dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 upzp);
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (obowiązkowo dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 upzp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 upzp.

W tym miejscu należy zauważyć, że w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) określona została charakterystyka stref planistycznych, w ramach której ustalono profil funkcjonalny podstawowy i dodatkowy dla każdej stref – zamknięty katalog możliwych funkcji terenów, które będą mogły występować w danej strefie (przy czym konkretyzacja funkcji w poszczególnych strefach będzie mogła nastąpić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w ewentualnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, o ile będzie podstawa do wydania takiej decyzji).

Przy określaniu stref planistycznych oraz gminnych standardów urbanistycznych uwzględnione zostały wnioski do projektu planu ogólnego, uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym w szczególności ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa i inne uwarunkowania wymienione w treści art. 13b upzp.

Sposób delimitacji stref wiąże się z treścią obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Delimitacja ta odzwierciedla nie tylko przeznaczenie terenów w planach miejscowych, ale też ustalone w nich wskaźniki zabudowy. Strefy planistyczne, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, wyznaczono na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, obszarach uzupełnienia zabudowy oraz obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 13b.

Ponadto, wiodące znaczenie przy podziale gminy Trzcianka na strefy planistyczne miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Trzcianka (Uchwała nr XLIX/324/13 Rady Miejskiej Trzcianki z dnia 11 lipca 2013 r.).

W planie ogólny dla gminy Trzcianka ustalono następujące strefy planistyczne:

SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ – profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ – profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ - profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SU – STREFA USŁUGOWA - profil funkcjonalny podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SP – STREFA GOSPODARCZA - profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ - profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA - profil funkcjonalny podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych,

SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI - profil funkcjonalny podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SC – STREFA CMĘNTARZY - profil funkcjonalny podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, S

G – STREFA GÓRNICWA - profil funkcjonalny podstawowy: teren górnictwa i wydobywania, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SO – STREFA OTWARTA - profil funkcjonalny podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SK – STREFA KOMUNIKACYJNA - profil funkcjonalny podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Do stref przypisane zostały również dodatkowe profile funkcjonalne zgodnie z właściwościami danego terenu. Powodem zastosowania powyższych stref jest specyfika gminy Trzcianka, która została diagnozowana podczas prac inwentaryzacyjnych i analitycznych.

Gminne standardy urbanistyczne ustalono na podstawie parametrów obowiązujących planów miejscowych oraz istniejącej specyfiki miejsca, zabudowy i zagospodarowania terenu. Zgodnie z § 2 pkt. 3. Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, w przypadku gdy obszar strefy planistycznej jest objęty obowiązującymi planami miejscowymi, w strefie tej można określić wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niższą niż wynika to z załącznika nr 1 do rozporządzenia, jednak nie niższą niż najwyższa wartość wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, obejmujących obszar strefy. Wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niższą niż wynika to z załącznika nr 1 do rozporządzenia, dla stref planistycznych na obszarach objętych obowiązującymi planami miejscowymi ustalono na podstawie wartości wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie w obowiązujących planach miejscowych.

Profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych oraz określone dla nich minimalne i maksymalne parametry zabudowy i zagospodarowania terenu stanowią ogólne ramy dla potencjalnego zagospodarowania. Nie przesądzają jednak o możliwości realizacji konkretnej zabudowy o danej funkcji i parametrach na każdej działce budowlanej w obrębie danej strefy.

Kluczowe znaczenie będzie miało ustalenie szczegółowych parametrów zabudowy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub – w przypadku jego braku – w decyzji o warunkach zabudowy. Ustalenia te muszą uwzględniać lokalne uwarunkowania, jednocześnie mieszcząc się w granicach określonych przez plan ogólny.

Warto również podkreślić, że wskazany w katalogu stref planistycznych profil funkcjonalny – zarówno podstawowy, jak i dodatkowy – obejmuje zestaw możliwych przeznaczeń w ramach danej strefy (konkretyzacja przeznaczenia terenów w poszczególnych strefach będzie następowała w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, albo w ewentualnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, o ile będzie podstawą do wydania takiej decyzji).

Co istotne w planie ogólnym można wyznaczyć tylko określone strefy. Strefy planistyczne muszą zostać wyznaczone w sposób rozłączny, co oznacza, że dany obszar będzie mógł wchodzić w skład wyłącznie jednej strefy. Powyższe rozwiązanie ma na celu doprowadzenie do jasnego określenia przeznaczenia terenu i nie mieszania „konfliktowych” funkcji.

Obszar uzupełnienia zabudowy w granicach określonych w planie ogólnym

Obszary uzupełnienia zabudowy zostały wyznaczone zgodnie z § 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729).

Informacje o budynkach znajdujących się na obszarze gminy pozyskane zostały z bazy danych ewidencji gruntów i budynków (EGiB) oraz bazy danych obiektów topograficznych (BDOT500), pochodzących z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, wydane przez Starostę Czarńkowsko-Trzcieńskie. Ponadto wykorzystano dane bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k), pochodzących z Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego (data dostępu: 02.12.2024 r.).

Spójność czasowa danych zapewnia poprawność wyznaczenia OUZ oraz jest zgodna z §1 ust. 3 rozporządzenia: „do wyznaczania obszarów uzupełnienia zabudowy wykorzystuje się dane pozyskane z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego nie wcześniej niż w dniu przystąpienia do sporządzania planu ogólnego gminy”.

Metoda wyliczeń maksymalnego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową opisana jest w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii w sprawie sposobu przygotowania planu ogólnego gminy. Zgodnie z § 1 ust. 5 ww. rozporządzenia rozszerzono granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jednak nie więcej niż o obszar o łącznej powierzchni obliczonej zgodnie ze wzorem:

$$P_p = 25\% * (P_b - P_u)$$

gdzie:

P_p – oznacza łączną maksymalną powierzchnię powiększenia obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729), w wyniku rozszerzenia ich granic,

P_b – oznacza łączną powierzchnię obszarów wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3 ww. rozporządzenia,

P_u – oznacza łączną powierzchnię obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 ww. rozporządzenia.

$$P_p = 25\% * (14012008 \text{ m}^2 - 7224927 \text{ m}^2) = 1\,696\,770 \text{ m}^2 \text{ (tj. } \sim 169,6770 \text{ ha)}$$

Zarówno „przycinając / ograniczając” jak i „rozszerzając” granice obszarów uzupełnienia zabudowy korygowano je do granic działek ewidencyjnych, granic użytków gruntowych czy też na podstawie innych uwarunkowań przestrzennych danego obszaru. Dołączono również zabudowania będące częścią istniejącego zagospodarowania działek już nimi objętych i włączono działki stanowiące luki w istniejącej zabudowie. Rozszerzenie granic OUZ następowało na terenach bezpośrednio przylegających, których dopełnienie jest korzystne z punktu widzenia rozwoju granic danej jednostki osadniczej. Na użytkach rolnych klas I–III poza granicami administracyjnymi miasta, rozszerzenia zostały przeprowadzone wyłącznie na obszarach wyznaczonych w wyniku wykonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3 ww. rozporządzenia i położonych w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

łączna powierzchnia wyznaczonego obszaru uzupełnienia zabudowy wynosi ok. 8 730 267 m².

Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a upzp wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku spełnienia m.in. warunku położenia terenu na obszarze uzupełnienia zabudowy. Na terenie gminy występują obszary, na których nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a nowe zagospodarowanie ustala się za pomocą decyzji o warunkach zabudowy. Wyznaczenie OUZ pozwala na maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych i przestrzennych, bez konieczności „rozlewania się” zabudowy w sposób niekontrolowany na nowe tereny.

3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Uchwalenie planu ogólnego ureguje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.

Projektowane strefy planistyczne nawiązują do istniejącego przeznaczenia opracowywanego terenu jak i terenów sąsiednich. Jednocześnie wprowadzenie wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenów pod zabudowę pozostawi możliwość przepuszczalności gleb oraz możliwość odprowadzania wód opadowych do wód gruntowych. Zachowanie w znacznej mierze terenów zielonych, lasów, gruntów rolnych (w tym w szczególności gruntów ornych klasy III), łąk, wód na obszarze gminy jako strefy otwartej wolnej od zabudowy również należy pozytywnie ocenić pod względem przyrodniczym.

Głównymi dokumentami, powstałymi na szczeblu gminnym, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego są lokalne programy ochrony środowiska oraz od 1 stycznia 2012 r. wojewódzkie plany gospodarki odpadami. Na obszarze Gminy obowiązuje „Program ochrony środowiska dla gminy Trzcianka na lata 2021 -2024 z perspektywą do roku 2028” oraz „Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej” (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954). Zapisy w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami są dostosowane do obowiązującego prawa lokalnego.

Ze względu na przynależność do Unii Europejskiej Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska. Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy planu miejscowego należy uwzględniać cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej. Należą do nich m.in.:

1. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26/1 z 28.01.2012),
2. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),
4. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
5. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
6. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 334/17 z 17.12.2010).

Ponadto są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu. Działania na rzecz ochrony krajobrazu określa m.in. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14 poz. 98).

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Europejska Konwencja Krajobrazowa obejmuje obszary przyrodnicze wiejskie, miejskie i podmiejskie. Dotyczy krajobrazów, które mogą być traktowane jako wyjątkowe, jak również krajobrazów pospolitych i zdegradowanych. Celem konwencji jest promowanie ochrony i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu, w tym tworzenie dobrej praktyki krajobrazowej. Sygnatariusze konwencji zobowiązani są do podjęcia działań na rzecz:

- prawnego uznania krajobrazów jako: istotnego komponentu otoczenia ludzi, wyrażenia różnorodności kulturowej i przyrodniczej, podstawy ich tożsamości,
- ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu.

Program działań na rzecz ochrony środowiska

Środowiskowa polityka Unii Europejskiej oparta jest obecnie na ósmym Programie działań na rzecz ochrony środowiska (8. EAP), który wszedł w życie 2 maja 2022 r. i którego jednym z kluczowych elementów jest adaptacja do zmian klimatu, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak: ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie oraz zrównoważona ochrona wód. Program określa trzy obszary priorytetowe, w których należy podjąć więcej działań na rzecz przyspieszenia transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, energii bazującej źródłach odnawialnych, odpornej

i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochrony, odbudowy i poprawy stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Wspiera i wzmacnia zintegrowane podejście do polityki i wdrażania, opierając się na Europejskim Zielonym Ładzie. Wśród celów priorytetowych, które mają zostać osiągnięte do końca 2030 r., znajdują się:

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,
- wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmiany klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Program zawiera wizję na rok 2050, która zawarta została także w poprzednim programie, w której obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, przywracana jest różnorodność biologiczna, a niskoemisyjny wzrost wyznacza drogę rozwoju globalnego. Dla potrzeb oceny spójności projektu Planu z celami ochrony środowiska przeanalizowano dokumenty zawierające cele środowiskowe istotne dla kształtowania przestrzeni regionu w odniesieniu do następujących obszarów tematycznych: rozwój zrównoważony, zachowanie różnorodności biologicznej, poprawa jakości komponentów środowiska w kontekście jakości życia i zdrowia ludzi. Do najważniejszych obowiązujących dokumentów określających priorytety w zakresie ochrony środowiska należą: Strategia Europa 2020, Agenda Terytorialna UE 2020, Agenda Miejska dla Unii Europejskiej oraz Europejska Konwencja Krajobrazowa. Większość wyznaczonych w nich celów jest istotna z punktu widzenia określenia uwarunkowań oraz kreowania kierunków zagospodarowania przestrzeni.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi plan długoterminowy, którego celem jest ochrona przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Odbudowa bioróżnorodności w Europie powinna się odbyć do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań.

Zaproponowano w niej, jaki wkład UE może wnieść w przyszłe międzynarodowe negocjacje w sprawie globalnych ram bioróżnorodności na okres po 2020 roku. W ramach strategii, stanowiącej zasadniczy element Europejskiego Zielonego Ładu, wspierana będzie również ekologiczna odbudowa gospodarki w następstwie pandemii COVID-19, która polegać będzie na budowaniu odporności społeczeństwa na zagrożenia takie jak skutki zmian klimatu, pożary lasów, brak bezpieczeństwa żywnościowego, występowanie chorób – w tym poprzez ochronę dzikiej fauny i flory i zwalczanie nielegalnego handlu

dziką fauną i florą. W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.:

- utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu,
- rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych,
- wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną,
- wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń Unia Europejska ma stać się społeczeństwem neutralnym klimatycznie, sprawiedliwym i dostatnym z gospodarką nowoczesną, zasobooszczędną, przyjazną środowisku. Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. poprzez:

- dostarczanie czystej i bezpiecznej energii,
- wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
- budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności,
- przystosowanie się do zmiany klimatu,
- ochronę zdrowia.

Dla Polski Europejski Zielony Ład jest szansą na przejście na gospodarkę niskoemisyjną i odejście od gospodarki pochłaniającej nieodnawialne zasoby naturalne w wyniku powstającego na podstawie tej strategii Europejskiego Prawa Klimatycznego.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Dnia 16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej” – tym samym PEP2030 stało się najważniejszym dokumentem strategicznym w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszych dokumentów do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjętą 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto jako trzy pochodne głównego celu, jakim jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Są to „Środowisko i zdrowie” – traktujący o poprawie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, „Środowisko i gospodarka” – uszczegóławiający temat zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz „Środowisko i klimat”, który nakreśla działania w ramach łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do

nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. PEP2030 określa ponadto dwa cele horyzontalne wspierające powyższe cele środowiskowe: „Środowisko i edukacja”, który wiąże się z rozwijaniem kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa oraz „Środowisko i administracja”, opisujący działania w ramach poprawy efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Wymienione cele odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska: przybierającego na znaczeniu negatywnego wpływu środowiska na zdrowie ludzi, zwiększającej się konkurencji o zasoby, rosnącej presji na ekosystemy, nasilających się skutków zmian klimatu oraz wyczerpywania się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska. Dla każdego z celów szczegółowych wyszczególniono kierunki interwencji, w przypadku celu „Środowisko i zdrowie” są to: zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. Dla celu „Środowisko i gospodarka” kierunkami działań są: zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa oraz wspieranie wdrażania ekoinnowacji. Dla celu „Środowisko i klimat” działania mają być przeprowadzane w kierunku przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian klimatu i zarządzaniem ryzykiem klęsk żywiołowych. Ponadto dla celu horyzontalnego „Środowisko i edukacja” kierunkiem działania jest edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, a dla celu horyzontalnego „Środowisko i administracja” – usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 („Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r”)”).

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) jest poprawa jakości powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów norm. Dotyczy to zwłaszcza osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków azotu, ozonu i innych substancji szkodliwych w powietrzu (wymaganych przepisami prawa unijnego), a także – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia, w perspektywie do 2030 r. W programie przedstawione zostały:

- propozycje zmian prawa, dotyczące m.in. jakości paliw, wymagań technicznych dla nowych kotłów opalanych paliwami stałymi,
- harmonogram działań (organizacyjnych, inwestycyjnych itp.) niezbędnych do osiągnięcia poprawy jakości powietrza w Polsce,
- podmioty odpowiedzialne za realizację działań (na poziomie rządowym i samorządowym),
- systemy monitorowania realizacji programu (ustalone zostały wskaźniki, które powinny zostać osiągnięte w latach 2018 i 2020),
- możliwe źródła finansowania (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze wojewódzkie, a także środki unijne przeznaczone na ochronę środowiska).

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej, które będą spójne z dotychczas realizowaną

polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2028 - Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028

Plan określa politykę zagospodarowania wszystkich wytwarzanych odpadów (w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, przemyśle), która wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami tj. wg kolejności: zapobieganie powstawania odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia (realizacja niezbędnej infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów u źródła), recykling i inne procesy odzysku. Za wiodące cele plan przyjmuje: zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami (w tym odpadami z żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji), zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów oraz osiągnięcie odpowiednich poziomu odzysku i recyklingu. W dokumencie zakłada się: przeciwdziałanie nielegalnemu, transgranicznemu przemieszczaniu odpadów, tworzenie synergii pomiędzy nurtem gospodarki o obiegu zamkniętym i unijną polityką klimatyczno – energetyczną, jak również tworzenie praktyk sprzyjających rozwojowi rynku surowców wtórnych.

Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania planu ogólnego, który wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu planu, podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania planu, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza zawiera opis metod, analiz i skutków realizacji ustaleń planu ogólnego.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020 (w trakcie opracowywania Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku)

W trakcie opracowywania jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku”. Dokument ten zakłada kompleksową i uwzględniającą wszelkie najistotniejsze potrzeby zachowania różnorodności biologicznej realizację zobowiązań wynikających z zawartych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych oraz efektywną ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Jest to także kontynuacja i rozwinięcie analogicznego dokumentu zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 roku.

Projekt planu powiązany jest z powyższymi dokumentami, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

- ochrony gleb (wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej),
- jakości wód powierzchniowych (w miejscach występowania wód powierzchniowych stojących i płynących wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, wprowadzenie profilu dodatkowego dla poszczególnych stref – tereny wód, dodatkowo określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej),
- jakości powietrza (odpowiednia lokalizacja planowanych stref gospodarczych).

Opracowywany projekt planu ogólnego musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia powyższe zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń planu ogólnego. Jednocześnie w procedurze sporządzania planu ogólnego, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie uwarunkowania środowiskowe, ujęte w art. 13b ustawy o pizp. Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń planu i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie planu szczegółowe parametry zagospodarowania terenu i jego możliwe przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar uwzględniając dane demograficzne oraz chłonność terenów niezabudowanych.

Ważne również pod względem klimatycznym opracowanie „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (tzw. SPA2020) wskazuje iż skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Przeprowadzone badania naukowe wykazały, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Przy formułowaniu działań SPA przesądzono, że dokument powinien zawierać różne grupy działań adaptacyjnych m. in. minimalizację podatności na ryzyko związane ze zmianami klimatu, uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji. Projekt planu uwzględnia powyższe założenie, wprowadzając m.in. odpowiednie strefy otwarte wolne od zabudowy oraz minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, dodatkowo większościowy obszar lasów, występujących na obszarze gminy Trzcianka, zostaje zachowany. Zapewniony planem znaczny udział zieleni w istniejącej i planowanej zurbanizowanej strukturze gminy będzie miał niewymierne pozytywne skutki poprawy klimatu lokalnego, w tym zmniejszenia zjawisk ekstremalnych.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Wielkopolskiego (PZPWW), przyjęty uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego

Gmina Trzcianka została ujęta w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Wielkopolskiego, zwanego dalej PZPWW wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zatwierdzonego Uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. Zgodnie z zapisami planu, gmina Trzcianka znajduje się m.in. w obrębie miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka subregionalnego – Piła oaz w północno-zachodnim obszarze funkcjonalnym. Ponadto jednostka jest zaklasyfikowana do:

- obszaru rozwoju turystyki kulturowej,
- obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej,
- obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy,

- obszarów o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych,
- obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich.

Dla obszaru gminy Trzcianka lub w jej bliskim sąsiedztwie, PZPWW ustala zadania o znaczeniu ponadlokalnym:

- 1) w zakresie kształtowania spójnej sieci osadniczej:
 - miasto powiatowe Trzcianka – ośrodek lokalny,
 - strefy ograniczenia intensywności i średniej intensywności procesów osadniczych;
- 2) w zakresie ochrony walorów przyrodniczych:
 - obszary chronionego krajobrazu „Dolina Noteci” i „Puszcza nad Drawą”,
 - obszar Natura 2000 - obszary ptasie - Nadnoteckie Łęgi PLB300003, obszary Natura 2000 - obszary siedliskowe - Dolina Noteci PLH30004 i Ostoja Piłska PLH300045,
 - zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa – międzynarodowe i krajowe oraz regionalne obszary węzłowe,
 - międzynarodowe lądowe korytarze ekologiczne;
- 3) w zakresie kształtowania i racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego:
 - lasy,
 - obszary predysponowane do zalesień,
 - obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji,
 - wody płynące i stojące,
 - ekosystemy zależne od wód (mokradła),
 - istniejące zbiorniki małej retencji wodnej,
 - strefy wododziałowe,
 - główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP nr 125 Wałcz – Piła, GZWP nr 127 Subzbiornik Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie, GZWP nr 138 Pradolina Toruń – Eberswalde),
 - obszary chronione wg ustawy Prawo wodne: obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
 - doliny rzek – elementy naturalnego ukształtowania terenu, pełniące funkcje korytarzy ekologicznych,
 - obszary o najwyższej wartości dla produkcji rolniczej (kompleksy rolniczej przydatności gruntów ornych 1-5 i 8),
 - pozostałe obszary produkcji rolniczej (kompleksy rolniczej przydatności gruntów ornych 6, 7, 9),
 - łąki,
 - złoża kopalin energetycznych – węgiel brunatny,

- złoża kopalin skalnych: kruszywa naturalne, kredy, piaski kwarcowe (do produkcji betonów komórkowych/do produkcji cegły wapienno-piaskowej);
- 4) w zakresie ochrony potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwoju konkurencyjnych form turystyki i rekreacji:
 - dobra kultury materialnej i niematerialnej – obszary cenne kulturowo – proponowane lokalizacje parków kulturowych, proponowane obiekty UNESCO, historyczne układy przestrzenne (układy urbanistyczne nieujęte w rejestrze zabytków),
 - centra kulturalne Wielkopolski – miasto Trzcianka jako ośrodek o znaczeniu ponadlokalnym,
 - obszary wizerunkowe rozwoju turystyki – Wielka Pętla Wielkopolski, Wielkopolski System Szlaków Rowerowych,
 - międzynarodowe i krajowe szlaki turystyki aktywnej – międzynarodowy szlak rowerowy;
- 5) w zakresie zrównoważonego rozwoju rolnictwa:
 - strefy umiarkowanego i ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej,
 - powiatowy ośrodek obsługi rolnictwa – miasto Trzcianka;
- 6) w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej województwa:
 - drogi wojewódzkie nr 117 (klasa techniczna Z), 153, 180 (klasa techniczna G) i 178 (klasa techniczna GP),
 - miejscowość wymagająca budowy obwodnicy – Trzcianka,
 - międzynarodowa linia kolejowa nr 203 (prędkość docelowa 120 km/h),
 - międzynarodowa droga wodna Noteć (E70),
 - lądowisko sanitarne;
- 7) w zakresie rozwoju efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej:
 - istniejące i planowane linie elektroenergetyczne WN 110 kV,
 - istniejący główny punkt zasilania,
 - istniejące i planowane gazociągi wysokiego ciśnienia,
 - istniejące stacje redukcyjno-pomiarowe pierwszego stopnia,
 - instalacje w trakcie realizacji – instalacja do odzysku i recyklingu odpadów budowlanych i remontowych ,
 - I Region Gospodarowania Odpadami Komunalnymi,
 - sieć szerokopasmowa – sieć światłowodowa i węzły dystrybucyjne,
 - sieć teleradiowa – istniejące pasy łączności radiowo-telewizyjnej;
- 8) w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania zagrożeniom:
 - obszary zagrożenia powodziowego: obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi $P=0,2\%$, czyli raz na 500 lat, lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
 - obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $P=1\%$, czyli raz na 100 lat,

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie o wynosi $P=10\%$, czyli raz na 10 lat,
- osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi,
- odcinek drogi wojewódzkiej na 178 o potencjalnie ponadnormatywnym oddziaływaniu akustycznym,
- obszary wymagające ograniczenia negatywnego wpływu produkcji zwierzęcej na środowisko – intensywny chów lub hodowla trzody chlewnej i drobiu.

Ustalenia planu ogólnego uwzględniają ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa poprzez:

- wyznaczenie stref planistycznych związanych z możliwością realizacji zabudowy o wysokiej, średniej czy niskiej intensywności adekwatnie do obowiązujących aktów planowania przestrzennego i uwarunkowań lokalnych. Ich granice czytelnie definiują kształt danej jednostki osadniczej przeciwdziałając rozlewaniu się zabudowy o odmiennej charakterystyce;
- wyznaczenie obszaru zabudowy śródmiejskiej w mieście Trzcianka określając obszar zwartej i intensywnej zabudowy mieszkaniowej i usługowej centrum jednostki;
- zaliczenie do strefy otwartej bez dodatkowych profili funkcjonalnych (takich jak teren elektrowni wiatrowej, słonecznej, wodnej, geotermalnej czy biogazowni) Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Noteci”, Obszaru Chronionego Krajobrazu „Puszcza nad Drawą”, a także obszaru Natura 2000 Nadnoteckie Łęgi, obszaru Natura 2000 Dolina Noteci i obszaru Natura 2000 Ostoja Piłska oraz dużych kompleksów leśnych;
- zaliczenie do strefy otwartej bez dodatkowych profili funkcjonalnych (takich jak teren elektrowni wiatrowej, słonecznej, wodnej, geotermalnej czy biogazowni) obszarów wód płynących i stojących. Ustalenia planu ogólnego zapewniają trwałość i ciągłość systemu przyrodniczego województwa oraz uwzględniają międzynarodowe i krajowe oraz regionalne obszary węzłowe, a także międzynarodowe lądowe korytarze ekologiczne;
- zaliczenie do strefy górnictwa złoża piasków kwarcowych d/p betonów komórkowych (złoża Piła-Jezioro Piaszczyste);
- wyznaczenie stref dopuszczających działalność rolniczą poza zwartymi obszarami o najwyższej wartości produkcji rolniczej;
- uwzględnienie przebiegu dróg wojewódzkich w wyznaczonych strefach planistycznych;
- zaliczenie do specjalnie wydzielonych stref planistycznych obszarów wymagających ograniczenia negatywnego wpływu produkcji zwierzęcej na środowisko;
- wyznaczenie stref planistycznych uniemożliwiających realizację zabudowy oraz ograniczenia w wyznaczonym obszarze uzupełnienia zabudowy dla obszarów zagrożenia powodziowego (obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$, czyli raz na 100 lat; obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$, czyli raz na 10 lat).

3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te będą możliwe do wydania wyłącznie na

obszarach wskazanych w planie ogólnym jako tereny uzupełnienia zabudowy (za wyjątkiem inwestycji zmieniających zagospodarowanie terenu w sposób inny niż budowa obiektu budowlanego oraz w zakresie budowy obiektu budowlanego polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie), co pozwoli gminom lepiej kontrolować rozwój zabudowy i jej charakter, ograniczając niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Natomiast brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji o warunkach zabudowy, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych. Po 30 czerwca 2026 r. warunkiem zarówno uchwalenia planu miejscowego jak i wydania decyzji o warunkach zabudowy będzie wejście w życie w danej gminie planu ogólnego.

3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach

Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w planie należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

W zakresie zasad ochrony środowiska i przyrody w planie:

- wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy w celu racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i ograniczenia rozprzestrzeniania się zabudowy;
- ustalono strefy otwarte wolne od zabudowy na których zachowuje się funkcję gruntów leśnych, rolnych, wodnych, terenów łąk, zieleni naturalnej;
- dopuszczenie zagospodarowanie zielenią naturalną większości wolnych od zainwestowania fragmentów stref planistycznych;
- wyznaczono strefy planistyczne dopuszczające zainwestowanie i zabudowę, określając jednocześnie optymalne wskaźniki zabudowy i zachowanie minimalnego udziału biologicznie czynnego na ich terenie zapewniając tym m.in. ochronę krajobrazu środowiska i lokalnych warunków klimatycznych.

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 73 ust. 1 stanowi, że w planie ogólnym należy uwzględniać ograniczenia wynikające z:

- 1. ustanowienia szczególnych form ochrony przyrody,
- 2. utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych,
- 3. wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją,
- 4. strategicznych map hałasu,

- 5. ustalenia w trybie przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087), warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni oraz ustanowienia stref ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,
- 6. przepisów ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

ad 1) Na terenie gminy Trzcianka występują powierzchniowe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478);

ad 2) W planie ogólnym wyznaczono nowe strefy gospodarcze mając na uwadze wyznaczone sąsiednie strefy zabudowy mieszkaniowej i związane z nimi uwarunkowania. Wyjątek stanowią istniejące zakłady produkcyjne, i towarzyszące im istniejące zabudowania mieszkaniowe.

Ad 3) Na terenie gminy Trzcianka nie wyznaczono obszarów cichych w aglomeracji lub obszarów cichych poza aglomeracją, z tego względu plan ogólny ich nie uwzględnia.

Ad 4) Na terenie gminy Trzcianka nie występują strategiczne mapy hałasu.

Ad 5) Na terenie gminy Trzcianka nie jest określona pośrednia strefa ochronna ujęć wód ani obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych.

AD 6) Na terenie gminy Trzcianka nie wyznaczono wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w myśl ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (Dz. U. 2023 poz. 1719).

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w planie ogólnym muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w gminnych i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Ustalenia projektu planu ogólnego nie powinny negatywnie wpływać na gatunki oraz siedliska przyrodnicze obszary objętym opracowaniem.

Projekt planu ogólnego realizuje cele ustawy o ochronie przyrody poprzez m.in.: zachowanie strefy otwartej wolnej od zabudowy, dopuszczenie terenów zieleni naturalnej, terenów lasów.

Ochrona środowiska związana jest z różnymi dziedzinami działalności ludzkiej. Dodatkowo występują ustawy, regulujące w sposób szczegółowy zakres i zasady tej ochrony – takie jak: *Prawo łowieckie*, *ustawa o ochronie zwierząt*, *ustawa o lasach*, *ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Jednym z głównych zagrożeń dla środowiska są wyzwania związane z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo. Istotne są również ludzkie działania, wprowadzające wszelkiego rodzaju zanieczyszczenia do środowiska, m.in. wprowadzanie do powietrza, wody i gleby substancji stałych, ciekłych, gazowych lub energii w ilościach lub w składzie, które mogą negatywnie wpływać na zdrowie człowieka, klimat, przyrodę, glebę i wodę. Powyższe zanieczyszczenia mogą spowodować liczne zmiany w środowisku,

w tym w krajobrazie kulturowym. Ich główne źródła są związane z postępującą urbanizacją, napędzającą rozwój transportu, gospodarki komunalnej i innych sektorów gospodarki.

Występujące na terenie gminy zagrożenia to przede wszystkim:

- zagrożenia atmosfery:

Główny wpływ na jakość powietrza w gminie Trzcianka mają procesy spalania paliw na cele energetyczne, związane z emisją powierzchniową. Są one szczególnie uciążliwe w okresie grzewczym, zwłaszcza w zwartej zabudowie, która utrudnia rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Główne źródła tych emisji to m.in. niskie kominy odprowadzające spaliny z palenisk domowych oraz lokalne i zbiorcze kotłownie, w których często spalany jest węgiel niskiej jakości o wysokiej zawartości siarki. Dodatkowym czynnikiem wpływającym na stan powietrza są drogi o wysokim natężeniu ruchu, zwłaszcza trasy tranzytowe i drogi wojewódzkie.

- zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych:

Na pogarszający się stan środowiska wodnego wpływają m.in. ścieki pochodzące z oczyszczalni oraz ograniczona dostępność do sieci kanalizacyjnej. Na terenie gminy na południowo-zachodnim obrzeżu Trzcianki w miejscowości Osiniec funkcjonuje mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych z podwyższonym usuwaniem związków biogennych – azotu i fosforu ogólnego, przez co do komór z osadem czynnym dawkowany jest koagulant, umożliwiający ich strącanie. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych z tej oczyszczalni jest rzeka Trzcinka.

Istotnym problemem są również spływy powierzchniowe z pól uprawnych, na których stosowane są nawozy mineralne i chemiczne środki ochrony roślin. Substancje chemiczne przedostające się do ekosystemów mogą negatywnie wpływać na zdrowie ludzi oraz różnorodność gatunkową roślin i zwierząt. Jednocześnie, istotnym zagrożeniem są wody odprowadzane przez systemy drenarskie, które wraz z odpadami przedostają się do cieków wodnych. Dodatkowo do destabilizacji jakości wód przyczyniają się dzikie wysypiska odpadów oraz spływy z tras komunikacyjnych, które transportują zanieczyszczenia do wód, przyczyniając się do ich degradacji.

- przekształcenia rzeźby terenu oraz pokrywy glebowej

W przypadku przekształcenia rzeźby terenu oraz pokrywy glebowej, zagrożeniem są również dzikie wysypiska odpadów oraz niekontrolowane gospodarowanie odpadami. Ze względu na dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, lecz słabo rozwiniętą infrastrukturę kanalizacyjną, na stan sanitarny gleb mogą wpłynąć nieszczelne szamba oraz gnojowica rozlewana na pola. Jednakże, w największym stopniu na jakość gleb wywiera działalność człowieka na obszarach użytkowanych rolniczo oraz zurbanizowanych. Większość mineralnych nawozów azotowych stosowanych w rolnictwie wpływa zakwaszając na glebę, przyczyniając się do pogorszenia jej struktury.

Potencjalnym zagrożeniem może być również nielegalna eksploatacja surowców, co stanowi zagrożenie dla sfery przyrodniczej, rzeźby terenu oraz krajobrazu. Na terenie gminy występują obecnie nieeksploatowane złoża surowców naturalnych, w tym węgla brunatnego, co w przyszłości może skutkować zwiększeniem powierzchni terenów przekształconych w wyniku działalności wydobywczej. Na początkowych etapach oraz w trakcie eksploatacji dominują negatywne oddziaływania na środowisko, związane przede wszystkim z ingerencją w powierzchnię terenu, w tym powstawaniem wyrobisk eksploatacyjnych. Proces ten bezpośrednio wpływa na bioróżnorodność, faunę, florę oraz krajobraz. Mimo tymczasowej utraty wartości użytkowej gruntów, tereny poeksploatacyjne

przewiduje się poddać rekultywacji, co umożliwi ich częściowe przywrócenie do użytku lub przekształcenie w inne formy, takie jak obszary rekreacyjne czy tereny zalesione. Warto podkreślić, że rozpoczęcie eksploatacji powierzchniowej może nastąpić wyłącznie po spełnieniu wymogów formalno-prawnych.

- zagrożenia środowiska powodowane przez hałas

Klimat akustyczny gminy Trzcianka w przeważającej mierze kształtowany jest przez hałas drogowy. Na jego poziom wpływają przede wszystkim: natężenie ruchu, udział transportu ciężarowego w ogólnej liczbie pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni oraz organizacja ruchu. Główne źródła emisji hałasu komunikacyjnego stanowią drogi wojewódzkie o numerach: 117, 153, 178 i 180. Do potencjalnych zagrożeń należy możliwość stworzenia nowych elektrowni wiatrowych. Elektrownie wiatrowe mogą wywierać długoterminowy i trwały wpływ na otoczenie. Turbiny generują hałas, wynikający z oporu powietrza napotykanego przez łopaty wirnika podczas obrotu.

- zagrożenia powodowane oddziaływaniem elektromagnetycznym

Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym. W gminie Trzcianka do źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą:

- linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 100 kV,
- linia przesyłowa 110 - kV o charakterze tranzytowym,
- stacja GPZ Trzcianka 110/15 kV, którą zasilają linie o mocy 110 kV.

Na obszarze opracowania do inwestycji, które mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla środowiska zaliczyć można:

- nowo projektowane tereny zabudowy,
- nowe farmy wiatrowe,
- tereny eksploatacji powierzchniowe.

Elektrownie wiatrowe mogą wywierać długoterminowy i stały wpływ na otoczenie. Praca turbin będzie nieuchronnie oddziaływać na lokalne warunki klimatyczne, zmieniając przepływ powietrza w ich pobliżu. Dodatkowo, turbiny będą źródłem hałasu generowanego przez łopaty wirników, które napotykają opór powietrza podczas obrotu. Elektrownie wiatrowe mogą także stanowić zagrożenie dla lokalnej fauny, szczególnie ptaków, ze względu na ryzyko kolizji z wirnikami.

Przedmiotowy obszar wyróżnia się cennymi uwarunkowaniami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Wzrost atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej gminy Trzcianka wpływa na okresowe nasilenie antropopresji, przejawiającej się nadmiernym i niekontrolowanym wykorzystaniem terenów pod funkcje rekreacyjną, co jest związane z nieodpowiedzialnym biwakowaniem, śmieceniem i niszczeniem roślinności. Powyższe działania mogą doprowadzić do degradacji ekosystemów i obniżenia walorów przyrodniczych tego obszaru.

Dodatkowo, rozwój budownictwa mieszkaniowego i usługowego, zwłaszcza na obrzeżach miasta Trzcianka oraz w bezpośrednim sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo, powoduje fragmentację siedlisk. Zmniejszenie spójności obszarów o cennych wartościach przyrodniczych utrudni migrację zwierząt, ograniczy różnorodność biologiczną oraz zaburzy stabilność ekosystemów. Rosnąca presja na wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych, przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach,

przyczynia się do dalszej ekspansji na obszary cenne przyrodniczo. Stanowi to istotne zagrożenie dla ich zachowania oraz zrównoważonego rozwoju.

Postępujące ocieplenie klimatu, występowanie susz i zjawiska stepowania terenu, niedobory opadów deszczu, a także coraz częstsze ekstremalne zjawiska pogodowe wpływają na funkcjonowanie lokalnych ekosystemów. Zmniejszenie ilości wód powierzchniowych w jeziorach i zbiornikach wód polodowcowych wraz ze zmianą składu gatunkowego lasów, mogą prowadzić do destabilizacji środowiska naturalnego i zaburzenia równowagi ekosystemów.

Innymi czynnikami negatywnie wpływającymi na stan środowiska naturalnego są nowo powstające drogi, linie kolejowe oraz inne elementy infrastruktury transportowej. Ich obecność zwiększa ryzyko kolizji zwierząt z pojazdami, ogranicza możliwość swobodnej migracji oraz przyczynia się do degradacji siedlisk poprzez zanieczyszczenia, hałas i wibracje.

4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko

Analiza przewidywanego oddziaływania skumulowanego realizacji ustaleń projektu planu ogólnego gminy Trzcianka uwzględniła wszystkie wyznaczone w planie strefy planistyczne o zróżnicowanych profilach funkcjonalnych, obecny i przyszły stopień zainwestowania oraz potencjalny wzrost zapotrzebowania na korzystanie z zasobów środowiska i emisję substancji do środowiska wynikającą z realizacji i eksploatacji przewidzianych zadań. W granicach gminy dominują wyznaczone strefy otwarte, tym samym zapewniając zachowanie funkcji przyrodniczej w tym m. in. rolniczej i leśnej. Ponadto wyznaczone zostały strefy dopuszczające zabudowę (w tym m.in. zabudowę mieszkaniową, usługową, przemysłową itp.), a także strefy infrastrukturalne, przy czym projekt planu ogólnego odzwierciedla także w tym zakresie istniejące zagospodarowanie terenów oraz ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie powodując znacznego rozszerzenia ani intensyfikacji presji inwestycyjnej w stosunku do stanu istniejącego tych terenów. W szczególności tereny chronione przyrodniczo, w tym obszary Natura 2000, trwałe użytki zielone oraz ciek i zbiorniki wodne, zostały objęte strefami ograniczającymi niekontrolowane zagospodarowanie. Uwzględniając charakter i skalę dopuszczalnych działań oraz stosowanie istniejących mechanizmów ochrony przyrody, nie przewiduje się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania skumulowanego na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną, zasoby wodne, glebowe i powietrze, czy integralność obszarów Natura 2000 i powiązanych ekosystemów.

4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Potencjalne oddziaływanie na powierzchnię ziemi może być związane z szczegółowo rozpoznany złożeń węgla brunatnego „Trzcianka”. Jego możliwa eksploatacja może spowodować zniekształcenie powierzchni terenu w związku z powstawaniem wyrobisk eksploatacyjnych, które mogą wykształcić się w wyniku działalności wydobywczej. Jednakże, ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, ekonomiczne i techniczne – nie uwzględnia się ich w rozwoju gminy. Jednocześnie, w wyniku zmiany brzmienia art. 29 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2024 r. poz. 1290) wprowadzono zmianę, która dotyczy odmowy udzielenia koncesji w przypadku sprzeciwienia się interesowi publicznemu bądź uniemożliwienia wykorzystania nieruchomości zgodnie z ich przeznaczeniem określonym przez miejscowy plan zagospodarowania

przestrzennego, a w przypadku braku tych planów uniemożliwienia wykorzystania nieruchomości lub obszarów sposób wynikający z planu ogólnego lub przepisów odrębnych. Istotne jest również racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, z naciskiem na rekultywację terenów poeksploatacyjnych, rekultywację terenów zdegradowanych.

Przekształceniom mogą ulec również tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Jednakże, stopniowy spadek liczby ludności wpływa na zmniejszenie przyrostu powierzchni kubaturowej budynków. Dodatkowo, przeznaczanie przestrzeni do zabudowy powinno odbywać się na terenach objętymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscach wyznaczonych poprzez obszar uzupełnień zabudowy. Z tego powodu, dalsze zmiany w środowisku nie powinny następować w sposób gwałtowny. W miejscach gdzie została wprowadzona nowa zabudowa i zlokalizowane elementy infrastruktury technicznej oraz dojazdy, nastąpi uszczelnienie powierzchni kosztem obszarów biologicznie czynnych. Istotną ingerencją w warunki gruntowe może być również realizacja kondygnacji podziemnych. Brak działań związanych z ich zastrzeżeniem na etapie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy może doprowadzać do destabilizacji stosunków wodnych lub niekorzystnego oddziaływania na stateczność gruntów. Z tego względu, ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak i wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinno w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.

W związku z tym, że każda strefa zawiera teren infrastruktury technicznej jako profil podstawowy, to zmiany w ukształtowaniu terenu oraz strukturze gruntu mogą wystąpić również w przypadku budowy, przebudowy, rozbudowy oraz remontu sieci i urządzeń infrastruktury technicznej bądź przyłączy do sieci infrastruktury technicznej, w tym również budowy linii energetycznych łączących elektrownie z ogólną siecią elektroenergetyczną. Na skutek prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić zmiany we właściwościach fizycznych i chemicznych podłoża, jak również przekształcenie powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i krótkoterminowym, związane z wykonaniem wykopów.

Podczas realizacji dopuszczonych przedsięwzięć zaleca się wywóz mas ziemnych powstałych wskutek prowadzenia robót budowlanych lub zagospodarowanie na terenie inwestycji zgodnie z przepisami odrębnymi, tj. ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 r. poz. 647 ze zm.), ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 82) oraz przepisami wykonawczymi do tych ustaw.

Potencjalnym zagrożeniem dla gleb jest ewentualne, niewłaściwe gromadzenie odpadów stałych w obrębie działek budowlanych, do czasu ich odbioru i wywieżenia na składowisko.

4.2. Oddziaływanie na krajobraz

Zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową, sporządzoną we Florencji z dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98), krajobraz stanowi istotny element życia mieszkańców zarówno miast, jak i wsi, obejmując obszary zdegradowane, pospolite oraz te o wyjątkowych walorach estetycznych. Celem powyższej Konwencji jest promowanie ochrony, zarządzania i planowania krajobrazu oraz rozwijanie europejskiej współpracy w tym zakresie poprzez wymianę doświadczeń, specjalistów i tworzenie dobrych praktyk krajobrazowych. Postanowienia Konwencji podkreślają konieczność działań na rzecz zachowania i utrzymania istotnych oraz charakterystycznych cech krajobrazu, tak aby odpowiednio ukierunkować i harmonizować zmiany wynikające z procesów

społecznych, gospodarczych i środowiskowych. W celu realizacji jej zapisów podejmowane są działania zmierzające m.in. do:

- prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem,
- uwzględniania kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

W pobliżu terenów, gdzie zostały wyznaczone obszary intensywniejszych przekształceń i zainwestowania, nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Jednakże, wyznaczone strefy inwestycji w planie ogólnym występują wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, stanowiąc jej uzupełnienie lub poszerzenie. W związku z tym, niewielka powierzchnia nowej zabudowy i potencjalne zainwestowanie terenów nie powinno wpływać w znaczący sposób na krajobraz, zachowując jego stan. Dodatkowo, ustalone w dokumencie ogólne parametry zabudowy, tj. intensywność i wysokość zabudowy będą nawiązywać do istniejącego zagospodarowania.

Długoterminowy i stały wpływ na krajobraz mogą wywierać ewentualne inwestycje związane z powstawaniem elektrowni wiatrowych, realizowanych w wyznaczonych strefach otwartych.

W ustaleniach planu wprowadzono ustalenia strefowe poszczególnych obszarów. Ich zadaniem jest przeciwdziałanie zaburzeniom walorów krajobrazu, ciągłości systemu przyrodniczego, charakterystycznej topografii terenu bądź układów ruralistycznych. Jednocześnie, podczas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, tereny zabudowy należy łączyć spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej. Celem tego etapu jest poprawa walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych, jak i z nimi sąsiadującymi terenami rolnymi i leśnymi. Ochroną zostaną objęte miejsca i tereny eksponowane, panoramy, punkty widokowe przed dominacją elementów obcych, tj. sieć infrastruktury technicznej, tablic reklamowych czy zabudowy substandardowej. Swoimi ustaleniami, projekt planu ogólnego nakreśla do tego ramy.

Jednocześnie, obiektom kubaturowym i naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować się z otoczeniem, nie zaburzając przy tym ładu przestrzennego. Należy również ograniczyć lokalizację obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu na obszarze gminy Trzcianka.

4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny

Ustalenia projektu planu ogólnego i ich realizacja nie powinny wpłynąć na zmianę warunków klimatu akustycznego. Jednakże, każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, przyczynia się do przekształcenia warunków klimatu lokalnego. Jednocześnie, ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza.

Wyznaczone w planie strefy gospodarcze pokrywają się z istniejącą lokalizacją zakładów produkcyjnych, uwzględniając ich możliwy obszarowy rozwój. Usytuowanie stref gospodarczych na terenie gminy Trzcianka nie powinno w sposób negatywny oddziaływać na klimat akustyczny i lokalny oraz stan higieny atmosfery. Powyższe strefy wyznaczono głównie na terenach przy węzłach dróg wojewódzkich oraz przy terenach obszarów kolejowych.

Jednocześnie, należy ograniczyć natężenie hałasu związanego z obecnością dróg wojewódzkich na terenie gminy Trzcianka poprzez wprowadzenie zieleni izolacyjnej oraz stref ochrony akustycznej, lokalizację ekranów dźwiękoszczelnych w miejscach natężonego ruchu oraz stosowanie tzw. „cichych nawierzchni” drogowych. Dopuszczalne jest również stosowanie innych środków technicznych,

technologicznych i organizacyjnych, które mogą wpływać na niwelację negatywnego oddziaływania hałasu. Dodatkowo, postulowane jest, aby tereny podlegające ochronie przed hałasem (określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (t.j. Dz. U. z 2014, poz. 112) przebiegały w maksymalnej możliwej odległości od terenów intensywnej uciążliwości komunikacyjnej (w tym tereny kolejowe). W celu ich uniknięcia lub minimalizacji niezbędne będzie stosowanie odpowiednich środków organizacyjnych, technicznych i technologicznych (ciche nawierzchnie, ronda, ekrany akustyczne, wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej).

W celu poprawy jakości powietrza należy ograniczyć emisję zanieczyszczeń poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii do celów grzewczych opartej o przepisy odrębne, co jest zgodne z zapisami Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954). W ramach tych działań zaleca się wprowadzenie systemu zachęt finansowych wspierających modernizację budynków mieszkalnych oraz wymianę kotłów, pieców i palenisk oraz prowadzenie częstszych inwentaryzacji indywidualnych źródeł ogrzewania na terenie gminy.

W celu ograniczenia negatywnego wpływu czynników na jakość powietrza, powinno się zadbać o termoizolację budynków mieszkalnych i obiektów użyteczności publicznej. Istotne jest również obniżenie emisji komunikacyjnej poprzez regularne utrzymywanie czystości ulic. Dodatkowo działania te powinny obejmować ochronę oraz zwiększanie udziału terenów zieleni w przestrzeni miejskiej, prowadzenie edukacji ekologicznej oraz uwzględnianie zasad ochrony powietrza w dokumentach planistycznych, które powstaną po uchwaleniu planu ogólnego gminy.

Uciążliwości w zakresie emisji pyłów i gazów mogą występować w fazie prac budowlanych i konstrukcyjno-montażowych związanych z budową poszczególnych obiektów bądź w projektowanych strefach gospodarczych. Z tego względu, istotne jest zawarcie odpowiednich zapisów przy sporządzaniu planów miejscowych dla tych terenów. Obecność takich ustaleń, wpłynie na emisję zanieczyszczeń na określonych obszarach. Dodatkowo, plan ogólny dopuszcza na części terenów, w szczególności w wybranych strefach otwartych i gospodarczych, lokalizację instalacji odnawialnych źródeł energii. Największe oddziaływanie na ograniczenie emisji zanieczyszczeń w wyniku spalania paliw konwencjonalnych mają tereny przeznaczone pod instalację elektrowni słonecznej.

Jednocześnie należy podkreślić, że przekształcenia związane ze wzrostem powierzchni zabudowanych mogą prowadzić do zmian mikroklimatycznych, w tym zwiększenia efektu miejskiej wyspy ciepła oraz zmniejszenia przewietrzania terenów. W celu zrekompensowania tych skutków plan ogólny zakłada zachowanie odpowiednich proporcji terenów biologicznie czynnych, rozwój systemu zieleni miejskiej, utrzymaniu ciągów zieleni izolacyjnej i korytarzy przewietrzania. Takie rozwiązania przyczynią się do poprawy bilansu cieplnego, retencji wodnej i jakości powietrza, łagodząc potencjalne negatywne oddziaływania na klimat lokalny.

Zarówno projektowane i istniejące zainwestowanie, które będzie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu planu ogólnego powinno ograniczać wszelkie oddziaływanie terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana bądź w przypadku kiedy jej lokalny wpływ okaże się niewielki.

4.4. Oddziaływanie na wody

Wprowadzone ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych. Jednakże, poprzez wyznaczenie odpowiednich stref, które będą adekwatne do

istniejących uwarunkowań hydrograficznych powinno chronić powierzchniowy, jak i podziemny zasób wód. Dodatkowo, w późniejszym etapie procesu planistycznego, np. w trakcie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji warunków zabudowy, powinny zostać wprowadzone zapisy dotyczące rozbudowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sposobu odprowadzania ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych przy jednoczesnej eliminacji indywidualnej utylizacji ścieków sanitarnych i deszczowych, które zagwarantują ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami.

Zgodnie z § 28 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, działka budowlana, na której sytuowane są budynki, powinna być wyposażona w kanalizację umożliwiającą odprowadzenie wód opadowych do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. W przypadku budynków niskich lub budynków, dla których nie ma możliwości przyłączenia do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych.

W fazie realizacji inwestycji wykonawca powinien odizolować zaplecze budowlane od gruntu i wód gruntowych. Miejsce składowania materiałów budowlanych należy odpowiednio uszczelnić i zabezpieczyć za pomocą geosyntetyków. Natomiast materiały wykorzystywane w trakcie budowy należy przechowywać w szczelnych kontenerach spełniających wymagania przeciwpożarowe i ochrony środowiska.

Respektowanie powyższych zapisów przy opracowywaniu dokumentów planistycznych niższego szczebla pozwoli, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanych zapisami planu ogólnego stref planistycznych o podstawowym profilu związanym z zabudową.

Zabudowanie większej powierzchni obszarów może przyczynić się do wzrostu zagrożenia zanieczyszczeniami wód powierzchniowych na terenach o nieregulowanej gospodarce wodno-ściekowej oraz możliwości zmiany kierunku spływu wód opadowych w obszarze wykonywania ziemnych prac budowlanych oraz z terenów zabudowanych i utwardzonych. Sprawia to, że przy wzroście powierzchni zabudowy na terenie gminy Trzcianka należy równomiernie rozwijać sieć wodociągową oraz sieci kanalizacji ściekowej i deszczowej.

Zgodnie z art. 59 Prawa Wodnego celem środowiskowym dla wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania lub ich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Ze względu na fakt, iż jakość Jednolitej Części Wód Podziemnych nr 34 określono jako dobry, wskazane jest utrzymanie przynajmniej tego stanu. Jednocześnie na obszarze gminy znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych: nr 125 (Wałcz-Piła), nr 138 (Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka) oraz subzbiornik nr 127 (Złotów-Piła-Strzelce). Zbiorniki nr 125 oraz nr 138 są zakwalifikowane do obszarów najwyższej ochrony. Natomiast subzbiornik nr 127 cechuje się wysokim stopniem odporności. Jednakże, ustalenia w sporządzanych planach miejscowych muszą uwzględniać ograniczenia w użytkowaniu terenu w strefach ochronnych ujęć wody i głównych zbiorników wód podziemnych.

Cele środowiskowe dla wód powierzchniowych zostały ustalone na podstawie wartości granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych, które określają stan ekologiczny tych wód oraz wskaźników chemicznych świadczących o ich stanie chemiczny. Cele te odpowiadają warunkom osiągnięcia dobrego stanu wód z uwzględnieniem kategorii wód. Oznacza to, że dla jednolitych części wód, które obecnie znajdują się w złym stanie lub mają niski potencjał ekologiczny, celem środowiskowym jest dążenie do osiągnięcia co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego.

Dla JCWP znajdujących się na terenie gminy Trzcianka, konieczne jest uwzględnienie celów środowiskowych związanych z: zapewnieniem dobrego potencjału ekologicznego bądź umiarkowanego, zapewnieniem dobrego stanu chemicznego, złagodzeniem wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, zapewnieniem drożności cieków według wymagań gatunków chronionych oraz dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D.

Wprowadzenie zapisami planu ogólnego nowych stref pod zabudowę mieszkaniową oraz w mniejszym stopniu pod zabudowę usługową i usługowo-produkcyjną (strefa gospodarcza), które były dotychczas użytkowane rolniczo, wpłynie na ograniczenie zanieczyszczeń gruntów oraz wód, pochodzących ze źródeł rolniczych. Jednakże, konieczne jest zapewnienie odprowadzania ścieków i doprowadzania wód w sposób powodujący jak najmniej zanieczyszczeń na etapie rozwoju nowego rodzaju zabudowy wraz z powstającymi nowymi inwestycjami. Ponadto, projektowane przeznaczenie strefowe określone w planie ogólnym oraz wszelkie ograniczenia związane z rozprzestrzenianiem się niekontrolowanej zabudowy powinny przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, gdyż rozbudowa sieci wodociągowej i budowa sieci kanalizacyjnej stanie się bardziej opłacalna.

4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne

Gmina Trzcianka jest stosunkowo uboga w surowce mineralne. Surowce ilaste nie są w ogóle eksploatowane. Na terenie gminy znajduje się kilka odkrywek kruszywa, zwłaszcza piasków. Jednocześnie, w rejonie Trzcianki zostały rozpoznane złoża węgla brunatnego „Trzcianka. Jednakże, ze względu na uwarunkowania przyrodnicze, ekonomiczne i techniczne nie uwzględnia się ich w rozwoju gminy.

Dla udokumentowanych złóż, plan ogólny wyznacza w głównej mierze strefy górnictwa bądź strefy otwarte. Dodatkowo, ze względu na uwzględnienie obecności na obszarze gminy udokumentowanego złoża kopalin, istotne jest zadbanie o bezpieczeństwo związane z racjonalną gospodarką złożami, a także rozpatrzenie ich struktur oraz potrzeby możliwości ich wydobycia lub wykorzystania.

W granicach gminy Trzcianka zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego udokumentowano trzy złoża kopalin. Złoże Piła-Jezioro Piaszczyste (nr dok. 1508/91) to pokłady piasków kwarcowych d/p betonów komórkowych. Złoże Trzcianka (nr dok. 16606 CUG) to pokłady węgla brunatnego i surowców ilastych ceramiki budowlanej. Z kolei złoże Wrząca (nr dok. 1782/2001) to pokłady kredy.

Tab. 7 Złoża kopalin występujące w graniach gminy Trzcianka.

Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny
Piła-Jezioro Piaszczyste	piaski kwarcowe d/p betonów komórkowych

Trzcianka	węgłe brunatne, surowce ilaste ceramiki budowlanej
Wrząca	kredy

źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Ustalenia planu ogólnego uwzględniają występowanie udokumentowanych złóż kopalin. Wymienione w tabeli powyżej złoża zostały ujęte w następujących strefach planistycznych: a) „Piła-Jezioro Piaszczyste” – strefa górnictwa (SG), ze względu na wyznaczony obszar i teren górniczy, a także w oparciu o obowiązujące dokumenty planistyczne m. in. miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego; b) „Wrząca” – strefa otwarta (SO), ze względu na aktualne zagospodarowanie i użytkowanie terenu; c) Trzcianka – strefy planistyczne wymienione w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym adekwatnie do aktualnego stanu zagospodarowania i użytkowania terenów, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań i kierunków rozwoju gminy. Ze względu na znaczny zasięg złoża zlokalizowanego w granicach gminy Trzcianka nie jest możliwe wyznaczenie jednej strefy planistycznej.

4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Na obszarze objętym opracowaniem, ochrona oddziaływania na rośliny, zwierzęta oraz różnorodność biologiczną opiera się na ustaleniach dotyczących udziału powierzchni terenu biologicznie czynnego na terenie przeznaczonym pod zabudowę oraz wyznaczeniu na obszarach, które są w chwili obecnej niezagospodarowane oraz pokryte zielenią – strefy otwartej, dla której profil podstawowy to m.in. teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód. Plan ogólny poprzez zachowanie istniejących skupisk leśnych oraz wód pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie, w tym terenów objętych obszarową ochroną przyrody. Istotnym aspektem związanym z oddziaływaniem na szatę roślinną jest wystrzeganie się wprowadzania nasadzeń gatunków obcych i inwazyjnych na obszarze opracowania. Takie zapisy powinny znaleźć się na etapie sporządzania dokumentacji planistycznej niższego szczebla m.in. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego czy w decyzjach ustalających warunki zabudowy.

Plan ogólny wprowadza część stref otwartych dopuszczających możliwość realizacji terenów elektrowni słonecznej. Z tego powodu, istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia kolizji ptaków z panelami fotowoltaicznymi, przy próbie ich lądowania na panelach, które na skutek odbicia lustrzanego będą imitować taflę wody. Ptaki wodne są w szczególności narażone na wystąpienie tych kolizji. Powyższe zjawisko może również dotyczyć owadów składających na nich jaja. Efektem tego może być spadek sukcesu rozrodczego owadów, a także w związku z tym ograniczenie zasobów pokarmowych ptaków. Jednakże, problem może zostać wyeliminowany poprzez stosowanie paneli posiadających białe granice i białe paski podziału. Ich zadaniem jest znaczne zmniejszenie przyciągania bezkręgowców wodnych. Dodatkowo przy budowie elektrowni istnieje możliwość zastosowania paneli fotowoltaicznych o powierzchni antyrefleksyjnej, które zmniejszą efekt olśnienia negatywnie oddziałującego na ptaki. W przypadku realizacji inwestycji związanych z budową elektrowni słonecznych, należy zastosować odpowiednie działania minimalizujące negatywny wpływ ww. inwestycji na środowisko, m.in. do obsiania powierzchni biologicznie czynnej zespołu elektrowni słonecznej zalecana jest nieużywanie gatunków roślin inwazyjnych, koszenie traw powinno odbywać się poza okresem lęgowym ptaków. Ponadto, mając na uwadze powyższe potencjalne zagrożenia dla gatunków zwierząt, zaleca się prowadzenie prac budowlanych w terminach dostosowanych do uwarunkowań przyrodniczych, tj. poza okresami lęgowymi ptaków oraz wzmożonych wędrówek

zwierząt. Jednakże, przewidziane jest wystąpienie pozytywnych skutków funkcjonowania planowanej inwestycji na gatunki ptaków. Odpowiednia lokalizacja i racjonalna eksploatacja elektrowni fotowoltaicznej może przyczynić się do powstawania alternatywnych miejsc żerowania i gniazdowania, tj. obszary trawiaste i zakrzewienia pomiędzy panelami bądź specjalne stojaki, na których są zakładane panele.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego gminy Trzcianka w kontekście lokalizacji planowanych elektrowni wiatrowych wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych została opracowana z uwzględnieniem ochrony ptaków, w szczególności gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Nadnoteckie Łęgi PLB300003 oraz gatunków typowych dla dolin rzecznych i otwartych terenów rolniczych. W granicach obszarów Natura 2000 nie wyznaczono stref planistycznych umożliwiających lokalizację elektrowni wiatrowych w sposób kolidujący z miejscami lęgowymi, żerowiskami ani trasami migracji ptaków. Projekt planu ogólnego wprowadza strefy ograniczonego zagospodarowania w pobliżu kluczowych siedlisk ptaków oraz ciągów ekologicznych doliny Noteci, a dopuszczone kierunki lokalizacji elektrowni wiatrowych zostały umieszczone poza obszarami o największej wartości przyrodniczej, przy zachowaniu odstępów minimalizujących ryzyko kolizji ptaków ze strukturami turbin wiatrowych (wyznaczone w planie strefy otwarte bez wyznaczonego profilu dodatkowego). Uwzględniając przyjęte w projekcie planu ogólnego zasady lokalizacji elektrowni wiatrowych, ich ograniczoną intensywność oraz zastosowanie standardowych środków minimalizujących oddziaływanie na ptaki, nie stwierdza się znaczącego negatywnego oddziaływania na gatunki ptaków. Warto zaznaczyć, że ochrona ptaków powinna zostać zapewniona na dalszych etapach inwestycyjnych poprzez stosowanie procedur wynikających z prawa ochrony przyrody, oceny oddziaływania na środowisko oraz monitoringu przyrodniczego.

Na terenie gminy Trzcianka występują powierzchniowe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1478). Są to między innymi obszary Natura 2000 (Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Nadnoteckie Łęgi PLB300003, Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Dolina Noteci PLH300004 i Ostoja Piłska PLH300045) oraz obszary chronionego krajobrazu (Dolina Noteci i Puszcza Drawska). Jednocześnie, na obszarze opracowania występują liczne pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne. W granicach gminy nie występują parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, stanowiska dokumentacyjne bądź zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Z tego powodu istotne jest zadbanie o szczególne uwzględnienie tych obszarów i formy ochrony przyrody w kreowaniu polityki gminy w zakresie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego przy sporządzaniu dokumentacji planistycznej wyższego oraz niższego szczebla. Jednocześnie, powinno propagować się wyznaczanie terenów z uwzględnieniem optymalnego kształtowania struktury przestrzennej rozmieszczania lasów i ich zróżnicowania.

Na etapie realizacji dokumentów niższego szczebla należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej, w tym w głównej mierze: zakazów niszczenia gniazd i siedlisk gatunków chronionych oraz przypadkowego płoszenia, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), a także w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409), zakazów określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków. W razie stwierdzenia występowania

chronionych gatunków ptaków termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych. Nie przewiduje się uszczuplenia terenów leśnych ze względu na zachowanie wszystkich gruntów leśnych w strefie otwartej. Jednocześnie, uwzględnienie w niej korytarzy ekologicznych oraz kompleksów leśnych powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych.

Realizacja zapisów planu ogólnego wpłynie na faunę analizowanego obszaru poprzez potencjalne zwiększenie udziału zabudowy (w nowo wyznaczanych strefach zabudowy). Należy zwracać uwagę na ograniczenie możliwości realizacji zabudowy na terenach o wysokich walorach przyrodniczych. Warto zauważyć, że planowana zabudowa uwzględni zasadę zrównoważonego rozwoju ze względu na zachowanie części terenów biologicznie czynnych. Ponadto, wyczerpywanie wolnych przestrzeni zabudowy powinno odbywać się w pierwszej kolejności na terenach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscach, tzw. „luk w zabudowie”. W związku z tym, dalsze zmiany w środowisku nie powinny następować w sposób gwałtowny i niezgodny z dotychczasowym trendem w zakresie budownictwa. Po wejściu w życie planu ogólnego, rozbudowa będzie przebiegać w sposób bardziej kontrolowany, wzdłuż istniejących już zabudowań.

Ponadto analiza ustaleń projektu planu ogólnego gminy Trzcianka w kontekście występowania licznych jezior oraz cieków wodnych wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na zwierzęta i rośliny związane ze środowiskiem wodnym, w tym na płazy mogące występować na obszarze opracowania. Ustalenia projektu planu ogólnego zostały opracowane z uwzględnieniem istniejącej sieci hydrograficznej oraz obszarów szczególnie wrażliwych przyrodniczo, a w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy zachowano tereny otwarte i przyrodnicze obejmujące jeziora, doliny cieków oraz tereny podmokłe, pełniące funkcję siedlisk i miejsc rozrodu dla gatunków związanych ze środowiskiem wodnym. Dopuszczone w projekcie planu ogólnego formy zagospodarowania w sąsiedztwie wód powierzchniowych w znacznej mierze wynikają z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i nie prowadzą do zwiększenia znacznej presji inwestycyjnej na strefy brzegowe jezior i cieków w porównaniu do stanu istniejącego. W ustaleniach planu ogólnego uwzględniono konieczność zachowania naturalnych i półnaturalnych stref przybrzeżnych, ciągłości ekologicznej dolin cieków oraz ograniczenia działań mogących prowadzić do degradacji siedlisk wodnych i wodno-błotnych, takich jak regulacja cieków, zasypywanie obniżeń terenowych czy niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych. Rozwiązania te sprzyjają ochronie roślinności wodnej i szuwarowej oraz zapewniają zachowanie warunków siedliskowych istotnych dla płazów, w tym miejsc rozrodu, żerowania i migracji pomiędzy zbiornikami wodnymi. Projekt planu ogólnego nie wprowadza ustaleń prowadzących do likwidacji zbiorników wodnych ani do istotnego przekształcenia istniejącej sieci hydrograficznej, a ewentualne przedsięwzięcia realizowane na podstawie obowiązujących planów miejscowych lub decyzji indywidualnych będą podlegały ocenie oddziaływania na środowisko oraz przepisom odrębnym z zakresu ochrony przyrody i gospodarki wodnej.

Warto zaznaczyć także, iż analiza ustaleń projektu planu ogólnego gminy Trzcianka w odniesieniu do występowania trwałych użytków zielonych, w tym trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym, wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta związane z tymi siedliskami. Trwałe użytki zielone, w szczególności te o wysokiej wartości przyrodniczej, stanowią istotny element struktury przyrodniczej gminy, pełniąc funkcję siedlisk lęgowych

i żerowiskowych dla licznych gatunków ptaków, owadów oraz drobnych ssaków, a także obszarów migracji i bytowania innych grup fauny, w związku z czym zostały uwzględnione w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy jako tereny o dominującej funkcji rolniczej lub przyrodniczej. Ustalenia projektu planu ogólnego nie przewidują przeznaczenia trwałych użytków zielonych, w tym TUZ wartościowych pod względem środowiskowym, na cele intensywnej zabudowy ani na inne funkcje mogące prowadzić do ich trwałego przekształcenia - wyznaczone strefy planistyczne w tym zakresie w znacznej mierze odzwierciedlają istniejący sposób użytkowania gruntów oraz ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także mają na uwadze występujące uwarunkowania lokalne jak i politykę przestrzenną gminy.

4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki

Na dziedzictwo kulturowe gminy składają się nie tylko obiekty zabytkowe rozsiane na terenie gminy, ale także obszary – zespoły folwarczne czy cmentarze. Obiekty i obszary cenne historycznie dla gminy Trzcianka zostały ujęte między innymi w wykazie zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz w wykazie zabytków ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Wśród zabytków wskazanych w spisie można wyróżnić m.in. liczne budynki mieszkalne, budynki użyteczności publicznej, budynki związane z edukacją, administracją, usługami sakralnymi. Ponadto, należy wskazać będące pod ochroną konserwatorską zespoły kościołów, zespoły nadleśnictwa, zespoły pałacowo-parkowe, zespoły szkół, zespoły dworskie czy cmentarze komunalne, katolickie, żydowskie czy ewangelicko-augsburskie oraz kapliczki.

Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania. Jest to związane z ustaleniem wskaźników zabudowy i wyznaczaniem odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych. Dodatkowo, realizacja ustaleń planu ogólnego powinna przyczynić się do poprawienia walorów krajobrazowych miejsca, powodując wzrost jego atrakcyjności. Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne nie powinny powodować uciążliwości i oddziaływać na nieruchomości sąsiednie. Przez to, zostaje zapewniony rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych. Wszelkie plany miejscowe bądź decyzje o warunkach zabudowy, będą musiały być zgodne z ustaleniami funkcjonalnymi jak i pod względem parametrów zabudowy. Szczegółowe ustalenia konserwatorskie będą zawierały plany miejscowe i decyzje o warunkach zabudowy, podlegające uzgodnieniu z Wielkopolskim Konserwatorem Zabytków.

4.8. Oddziaływanie na ludzi

Projekt planu ogólnego wpłynie na warunki życia lokalnej społeczności poprzez wyznaczenie nowych terenów pod różnego typu zabudowę. Jednocześnie jego zapisy zakładają rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Plan ogólny pozwoli również ograniczyć niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy oraz zapobieganie kolizjom między funkcjami uciążliwymi, a zabudową mieszkaniową. Ustalenia zawarte w planie ogólnym, określające ogólne zasady ochrony środowiska i kształtowania ładu przestrzennego, stworzą podstawy do rozwoju terenów inwestycyjnych w sposób racjonalny, przy jednoczesnej dbałości o środowisko naturalne. Na etapie opracowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku lokalizacji np. nowych funkcji usługowych, konieczne będzie określenie charakteru działalności tak, aby minimalizować jej kolizję z zabudową mieszkaniową. Jednocześnie, należy dążyć do takiego zagospodarowania przestrzeni, w którym budynki przeznaczone na mniej

uciążliwe usługi znajdują się bliżej terenów mieszkalnych. Natomiast, obiekty o większej uciążliwości zostaną zlokalizowane w większej odległości.

Ponadto podczas zabudowywania i zagospodarowywania terenów mieszkaniowych (między innymi obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w planie ogólnym) należy uwzględnić na dalszych etapach planistycznych (np. sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub zmiany obowiązujących planów) ograniczenia wynikające z zapisów rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284) w odniesieniu do lokalizacji obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych na i przy strefach cmentarzy w planie ogólnym gminy Trzcianka.

4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru

W granicach opracowania występują obszary Natura 2000, tj. Nadnoteckie Łęgi (PLB300003), Dolina Noteci (PLH300004), Ostoja Piłska (PLH300045). Obszar Natura 2000 Nadnoteckie Łęgi PLB300003 (obszar specjalnej ochrony ptaków) stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej. Teren pokryty jest licznymi łąkami zalewowymi oraz torfowiskami niskimi, będącymi dogodnymi środowiskami do gniazdowania oraz żerowania. Obszar Natura 2000 Dolina Noteci PLH300004 (specjalny obszar ochrony siedlisk) to ważny korytarz ekologiczny o randze międzynarodowej. Obszar Natura 2000 Ostoja Piłska PLH300045 (specjalny obszar ochrony siedlisk) jest istotny w aspekcie ochrony obszarów o dużej zmienności typologicznej siedlisk hydrogenicznych, siedlisk lasów łęgowych oraz siedlisk towarzyszących dużej rzece nizinnej. W procesie opracowywania planu ogólnego, konieczne jest uwzględnienie ustaleń planów zadań ochrony dla obszarów Natura 2000. Plan ogólny nie może przewidywać działań, które mogłyby negatywnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony tych obszarów. Jednakże należy podkreślić, że w szczególności należy unikać działań mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono dany obszar, oraz działań mogących naruszyć integralność obszaru Natura 2000. Jednocześnie minimalizacja negatywnego wpływu działań człowieka na zmiany klimatu i różnorodność biologiczną może korzystnie oddziaływać na stan środowiska, w tym na integralność i funkcjonowanie obszarów Natura 2000. Przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zależności funkcjonalne i przestrzenne pomiędzy obszarami Natura 2000, a terenami przyległymi. Zachowanie korytarzy ekologicznych, stref buforowych oraz powiązań krajobrazowych pozwala na utrzymanie procesów ekologicznych i migracyjnych, ogranicza fragmentację siedlisk oraz wzmacnia odporność ekosystemów na negatywne oddziaływania inwestycyjne i antropogeniczne. W związku z tym wszelkie działania na terenach sąsiadujących powinny być planowane w sposób, który nie zakłóca integralności ani funkcjonowania obszarów chronionych. Jednocześnie, funkcje określone w planie ogólnym, t.j. struktura i intensywność zagospodarowania, są dostosowane do powyższych uwarunkowań w taki sposób, który zapewnia trwałość procesów przyrodniczych oraz umożliwia ograniczenie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko.

Wyznaczone w planie ogólnym gminy strefy planistyczne oraz określone dla nich minimalne i maksymalne parametry zabudowy i zagospodarowania terenu stanowią ogólne ramy dla potencjalnego zagospodarowania. Nie przesądzają jednak o możliwości realizacji konkretnej

zabudowy, o danej funkcji i parametrach na każdej działce budowlanej w obrębie danej strefy, a także o konkretnym przeznaczeniu danego obszaru. Kluczowe znaczenie będzie miało ustalenie szczegółowych funkcji, form zagospodarowania, parametrów zabudowy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub – w przypadku jego braku – w decyzji o warunkach zabudowy. Ustalenia te muszą uwzględniać lokalne uwarunkowania, jednocześnie mieszcząc się w granicach określonych przez plan ogólny. Warto również podkreślić, że wskazany w katalogu stref planistycznych profil funkcjonalny – zarówno podstawowy, jak i dodatkowy – obejmuje zestaw możliwych przeznaczeń w ramach danej strefy (konkretyzacja przeznaczenia terenów w poszczególnych strefach będzie następowała w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, albo w ewentualnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, o ile będzie podstawa do wydania takiej decyzji). Powodem zastosowania stref planistycznych wyznaczonych w planie ogólnym jest specyfika gminy Trzcianka, która została zdiagnozowana podczas prac inwentaryzacyjnych i analitycznych.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego w odniesieniu do obszaru specjalnej ochrony ptaków Nadnoteckie Łęgi PLB300003, specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Noteci PLH300004 oraz specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Piłska PLH300045 wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i przedmioty ochrony tych obszarów ani na ich integralność oraz spójność sieci Natura 2000. W granicach wskazanych obszarów Natura 2000 oraz w ich otoczeniu występują zróżnicowane strefy planistyczne, obejmujące zarówno strefy o dominującej funkcji otwartej i przyrodniczej, jak i strefy, w których dopuszczono możliwość realizacji zabudowy, przy czym ustalenia projektu planu ogólnego w tym zakresie w dużej mierze odzwierciedlają obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, umożliwiające realizację różnorodnych funkcji. Jednocześnie projekt planu ogólnego wprowadza dodatkowe strefy planistyczne wynikające z lokalnych uwarunkowań przestrzennych, funkcjonalnych i infrastrukturalnych, jednak ich wyznaczenie zostało poprzedzone analizą uwarunkowań przyrodniczych i dostosowane do faktu występowania obszarów chronionych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000. Nowo wyznaczone strefy nie powodują znacznego rozszerzenia ani intensyfikacji dopuszczalnego zagospodarowania w granicach obszarów Natura 2000 w stosunku do ustaleń obowiązujących MPZP, a przyjęte w nich kierunki zagospodarowania uwzględniają konieczność ochrony siedlisk przyrodniczych, ciągłości korytarzy ekologicznych oraz zachowania właściwych stosunków wodnych doliny Noteci. Dopuszczone formy zagospodarowania w strefach umożliwiających realizację zabudowy pozostają ograniczone do zakresu przewidzianego w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i podlegają rygorom wynikającym z przepisów odrębnych, w tym przepisów o ochronie przyrody oraz ustaleń planów zadań ochronnych dla obszarów Nadnoteckie Łęgi PLB300003, Dolina Noteci PLH300004 oraz Ostoja Piłska PLH300045. W szczególności zachowano tereny kluczowe dla utrzymania ciągłości siedlisk doliny Noteci, łąk zalewowych oraz obszarów istotnych dla gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Nadnoteckie Łęgi PLB300003, a ustalenia projektu planu ogólnego nie ingerują w rozwiązania przestrzenne zapewniające zachowanie właściwych warunków siedliskowych i hydrologicznych wskazanych w planach zadań ochronnych.

Reasumując, analiza zgodności ustaleń projektu planu ogólnego z zapisami planów zadań ochronnych wykazała, że przyjęte rozwiązania planistyczne, zarówno wynikające z obowiązujących MPZP, jak i z lokalnych uwarunkowań przestrzennych, nie pozostają w sprzeczności z działaniami ochronnymi i zakazami określonymi dla ww. obszarów Natura 2000 oraz nie prowadzą do pogorszenia stanu ochrony przedmiotów ochrony ani do naruszenia integralności obszarów. Uwzględniając, że projekt planu

ogólnego porządkuje i systematyzuje strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy przy zachowaniu nadrzędnej zasady ochrony terenów cennych przyrodniczo, nie stwierdza się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, integralność tych obszarów ani spójność sieci Natura 2000.

5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Z uwagi na położenie przedmiotowego obszaru w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania zapisów projektu planu ogólnego na środowisko.

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W celu zapewnienia pełnej ochrony środowiska i spełnienia standardów jego jakości, na obszarze objętym projektem planu ogólnego, jak i w jego sąsiedztwie, projekty budowlane realizowanych inwestycji powinny zawierać zalecenia dotyczące odpowiedniego doboru rozwiązań technicznych i technologicznych. Szczególny nacisk należy położyć na ograniczenie inwestycji mogących negatywnie wpływać na środowisko, a także na działania związane z zadrzewianiem, dolesianiem oraz ochroną obszarów chronionych. Obecny stan środowiska przyrodniczego na analizowanym terenie można ocenić na dobry bądź bardzo dobry, co jest zależne od obszaru odniesienia w granicach gminy Trzcianka. Zapisy projektu planu ogólnego, omówione w rozdziale czwartym, mają na celu minimalizację potencjalnych negatywnych oddziaływań istniejących i planowanych funkcji na środowisko. Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia zarówno rozwój infrastruktury technicznej, jak i ziemi urządzonej przy jednoczesnym zachowaniu terenów zieleni naturalnej. Takie podejście pozwoli na utrzymanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej w obszarach zurbanizowanych. Dodatkowo, dopuszczenie w planie ogólnym wielkopowierzchniowych instalacji OZE (elektrowni słonecznych i wiatrowych) na wybranych terenach przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń wynikających ze spalania nieodnawialnych źródeł energii.

Jednocześnie, realizacja ustaleń planu ogólnego, przy zachowaniu odpowiedniej procedury planistycznej, nie powinna powodować istotnych skutków dla obszarów chronionych, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478). Plan ogólny zawiera również wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy, określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów.

7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów planu ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania będzie możliwa po uszczegółowieniu ramowych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub po wydaniu pierwszych decyzji o warunkach zabudowy, które będą opierać się na tym dokumencie. Wynika to z faktu, iż choć plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, to nie stanowi samodzielnej podstawy do wydawania pozwoleń na budowę.

Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych będzie następować na etapie składania przez inwestorów wniosków o pozwolenie na budowę, a także poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Trzcianka. W zakresie ochrony środowiska nadzór sprawują odpowiednie instytucje, t.j. m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny czy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny. Nadzór powyższych podmiotów obejmuje coroczną analizę i ocenę stanu poszczególnych komponentów środowiska na podstawie wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego systemu monitoringu, obejmujących m.in. jakość wód powierzchniowych i podziemnych, stan powietrza, klimat akustyczny oraz jakość gleb. Dodatkowo, analizowane są inne dostępne dane pomiarowe i obserwacyjne. W zakresie gospodarki ściekowej na terenie gminy wskazuje się na konieczność przeprowadzenia okresowych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym ich częstotliwość opróżniania. W przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków zaleca się również regularne kontrole związane z sposobem i częstotliwością usuwania osadów ściekowych. Z uwagi na możliwość ekspansji zabudowy na tereny rolnicze, konieczne jest przestrzeganie określonych w wytycznych w ww. projekcie, w tym dotyczących minimalnego udziału terenów biologicznie czynnych oraz zachowania wymaganych odległości od lasów w przypadku inwestycji z nimi sąsiadujących.

Obok aspektu środowiskowego, istotne jest znaczenie wymiaru społecznego skutków realizacji planu ogólnego. Ocena stopnia zadowolenia mieszkańców z przyjętych rozwiązań może odbywać się poprzez badania ankietowe lub konsultacje społeczne, organizowane w ramach analizy wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Trzcianka.

8. Rozwiązania alternatywne

Zaproponowane w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o ujęcie wnioskowanego terenu w konkretnej strefie planistycznej. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium oraz obowiązujących miejscowych planów. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.

9. Streszczenie

Tab. 8. Najważniejsze informacje z prognozy oddziaływania na środowisko.

1. Informacje ogólne	1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne	Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu planu ogólnego gminy Trzcianka. Plan ogólny sporządzany jest na podstawie Uchwały Nr LXVIII/716/23 Rady Miejskiej Trzcianka z dnia 28 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Trzcianka.
----------------------	---	--

	1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały	W prognozie analizie i ocenie podlega projekt planu ogólnego gminy Trzcianka. Ustalenia planu ogólnego określono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające z art. 13b Ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1130).
	1.3. Zawartość i główne cele projektu Planu Ogólnego	Do opracowania projektu planu gminy Trzcianka przystąpiono w związku z obowiązkiem sporządzenia planu ogólnego gminy w jej granicach administracyjnych. Zgodnie z ww. ustawą 30 czerwca 2026 roku, z mocy ustawy, utraci moc studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustawa wprowadza w jego miejsce nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do sporządzania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	2.1. Położenie gminy Trzcianka	Gmina Trzcianka to miejsko-wiejska jednostka samorządu terytorialnego zlokalizowana w północnej części województwa wielkopolskiego, w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Jej powierzchnia wynosi 374 km², z czego miasto Trzcianka zajmuje 18,3 km². Według GUS (31.12.2023 r.) gminę zamieszkuje 23 382 osób. W jej skład wchodzi 20 sołectw, a siedzibą jest miasto Trzcianka. Przez jej teren przebiegają cztery drogi wojewódzkie (DW178, DW180, DW153, DW117), zapewniające dobre połączenia regionalne i krajowe. Uzupełnieniem infrastruktury transportowej jest linia kolejowa Kostrzyn–Piła o znaczeniu pierwszorzędym. Trzcianka charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi – lasy i jeziora zajmują ponad połowę jej powierzchni. Struktura przestrzenna gminy obejmuje zarówno obszary zabudowane, jak i chronione tereny przyrodnicze oraz rolnicze.
	2.2. Formy ochrony przyrody	Na terenie gminy Trzcianka znajdują się dwa obszary Chronionego Krajobrazu: Puszcza nad Drawą i Dolina Noteci, a także trzy obszary Natura 2000: Nadnoteckie Łęgi, Dolina Noteci i Ostoja Pilska. Dodatkowo, na obszarze opracowania są zlokalizowane użytki ekologiczne, tj. Szuwar Niekurski, Szuwar Łomnicki czy Bobrowe Bagienko, oraz pomniki przyrody w formie drzew, grup drzew i głazów narzutowych. W gminie nie występują: parki narodowe, rezerваты przyrody ani parki krajobrazowe.
	2.3. Warunki geologiczno-gruntowe	Budowa geologiczna gminy Trzcianka składa się głównie z osadów wodnolodowcowych, piaszczysto-żwirowych, które zajmują ponad połowę Równiny Trzcianeckiej. W rejonie Przyłęku, Siedliska i Trzcianki występują osady

		czwartorzędowe o miąższości mniejszej niż 20 m. Według mapy hydrograficznej Polski dominują grunty o średniej, słabej, zmiennej i zróżnicowanej przepuszczalności.
	2.4. Rzeźba terenu	Gmina Trzcianka leży w obrębie Pojezierza Południowopomorskiego i Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, w trzech mezoregionach: Pojezierzu Wałeckim, Dolinie Środkowej Noteci i Kotlinie Gorzowskiej. Teren cechuje się zróżnicowaną rzeźbą polodowcową – występują pagórki morenowe, kemy, ozy, rynny jeziorne, sandry i doliny rzeczne. Średnia wysokość wynosi 80–90 m n.p.m., a najwyższy punkt (125,9 m) znajduje się na północny zachód od Niekurska. Najniższe obszary (44,1 m) leżą w dolinie Noteci.
	2.5. Klimat lokalny	Gmina Trzcianka leży w strefie klimatu umiarkowanego przejściowego, charakteryzującego się zmiennością pogody. Średnia roczna temperatura wynosi 7,5–7,8°C, najchłodniejszym miesiącem jest luty (-2,4°C), a najcieplejszym lipiec (+17,4°C). Okres wegetacyjny trwa 210-215 dni. Dominują wiatry zachodnie i południowo-zachodnie o średniej prędkości 2,3 m/s.
	2.6. Jakość powietrza	Monitoring zmian jakości powietrza wraz z oceną poziomu substancji w powietrzu prowadzony jest na przedmiotowym obszarze przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska. W roku 2025 opublikowano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2024”. Zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 ze zm.) gmina Trzcianka należy do strefy wielkopolskiej. W efekcie oceny przeprowadzonej dla roku 2024 roku, w zakresie dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz ozonu, strefę wielkopolską zaliczono do klasy A. W klasyfikacji dodatkowej w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu strefie przypisano klasę D2. Pod kątem ochrony zdrowia strefę wielkopolską sklasyfikowano: – dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyłe PM10 – w klasie A, – dla pyłu zawieszonego PM10 – w klasie A, – dla pyłu PM2,5 z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego II fazy – ochrona zdrowia ludzi – w klasie A1, – dla pyłu PM2,5 z uwzględnieniem poziomu dopuszczalnego I fazy – ochrona zdrowia ludzi – w klasie A, – dla benzo(a)pirenu - w klasie C - ze względu na przekroczenia poziomu docelowego.

		W ramach oceny wykonano również dodatkową klasyfikację wyznaczając: – dla ozonu klasę A ze względu na brak przekroczenia poziomu docelowego, – dla ozonu klasę D2 w odniesieniu do celu długoterminowego.
	2.7. Wody powierzchniowe i podziemne	Obszar gminy Trzcianka należy do dorzecza Noteci, która stanowi od strony południowo-wschodniej granicę gminy. Na obszarze opracowania znajduje się kilkanaście jezior o powierzchni powyżej 1 ha wraz z kilkudziesięcioma niewielkimi oczkami wodnymi i stawami. Gmina Trzcianka leży w granicach Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, są to: • Straduń (LW10676), • Bukówka (RW6000091887899), • Trzcinica (RW6000091887369), • Glinica (RW600009188734), • Łomnica (RW600009188732), • Krępica (RW600009188729), • Rudnica (RW6000091887389), • Noteć od Gwdy do Kanału Romanowskiego (RW6000121887379). Na terenie gminy Trzcianka zlokalizowana jest: Jednolita Część Wód Podziemnych: 34 (GW600034). Przedmiotowy obszar znajduje się w granicach trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP): w poziomie trzeciorzędowym – subzbiornik: Złotów – Piła – Strzelce Krajeńskie (GZWP nr 127), a także dwóch zbiorników w poziomie czwartorzędowym: zbiornika międzymorenowego Wałcz – Piła (GZWP nr 125) oraz zbiornika Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej (GZWP nr 138).
	2.8. Surowce mineralne	Gmina Trzcianka pod względem występowania złóż pospolitych, tj. glin i kruszywa jest dość uboga. Surowce ilaste nie są w ogóle eksploatowane. W kilkunastu odkrywkach jest eksploatowane kruszywo, zwłaszcza piaski. Największe z nich znajdują się na obrzeżu miasta Trzcianka oraz na gruntach wsi Stobno. Jednocześnie, w rejonie Trzcianki zostały odkryte złoża węgla brunatnego. Występuje on głównie w okolicy Trzcianki, Runowa i Siedliska – zwane złożem „Trzcianka”.
	2.9. Szata roślinna	Szata roślinna gminy Trzcianka jest zróżnicowana i odzwierciedla lokalne warunki środowiskowe. Dominują lasy (ok. 50% powierzchni), głównie sosnowe, z udziałem borów świeżych i mieszanych. Występują także łąki,

		torfowiska oraz roślinność synantropijna. Lasy pełnią funkcje ochronne i gospodarcze. W dolinach i obniżeniach spotyka się olsy oraz łęgi z olchą, wiązem i jesionem. Roślinność potencjalna omawianego obszaru jest zróżnicowana.
	2.10. Świat zwierzęcy	Fauna gminy Trzcianka jest typowa dla regionu i obejmuje gatunki leśne, wodne, polne i miejskie. Występują jelenie, sarny, dziki, lisy, bobry i norki. Dolina Noteci ma duże znaczenie przyrodnicze – żyją tam m.in. bobry, wydry, kumaki, rzadkie ryby i liczne ptaki chronione, jak bocian biały, kulik wielki, czy podróźniczek. Obszar ten jest ważną ostoją ptaków lęgowych i migrujących.
	2.11. Klimat akustyczny	Klimat akustyczny gminy Trzcianka jest w zdecydowanej większości kształtowany przez hałas komunikacyjny drogowy. Głównymi czynnikami mającymi wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego. Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy stanowią drogi wojewódzkie: • 117 - Droga 180 – Średnica – Jędrzejewo, • 153 - Droga 180 /Siedlisko/ - Runowo – Gajewo – Ciszkowo – Goraj – Lubasz, • 178 Wałcz – Oborniki, • 180 Piła – Kocień Wielki.
	2.12. Walory krajobrazowe i zabytki	Większość powierzchni terenu poddanego analizie zajmują lasy (ok. 18 878 ha) oraz wiejski typ krajobrazu. Położenie gminy na pograniczu odmiennych jednostek fizyczno-geograficznych wpływa na różnorodne ukształtowanie terenu. Na dziedzictwo kulturowe gminy składają się nie tylko obiekty zabytkowe rozsiane na terenie gminy, ale także obszary – zespoły folwarczne czy cmentarze. Obiekty i obszary cenne historycznie dla Gminy Trzcianka zostały ujęte między innymi w wykazie zabytków wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków oraz w wykazie zabytków ujętych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków (wg ewidencji Wlkp. WUOZ Delegatura w Pile). W granicach obszaru opracowania są zlokalizowane około 20 zabytków nieruchomych oraz 3 zabytki ruchome. Dodatkowo, na terenie gminy Trzcianka znajduje się 8 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.
	2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne	Na terenie Gminy Trzcianka nie ma obiektów nadawczych radiowo-telewizyjnych. Istnieje natomiast na terenie gminy sieć urządzeń radiokomunikacyjnych. Jednakże, w ich przypadku nie stwierdza się występowania, w miejscach dostępnych dla ludzi, pól

		elektromagnetycznych o wartościach przekraczających wartości dopuszczalne. W gminie Trzcianka do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą: – linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 100 kV relacji GPZ Piła – Krzewina – Trzcianka – Czarnków – Wronki, – linia przesyłowa 110 - kV o charakterze tranzytowym, – stacja GPZ Trzcianka 110/15 kV, którą zasilają linie o mocy 110 kV.
3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu	3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego	Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego.
	3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego	Zgodnie z art. 13a ust. 4 upzp w planie ogólnym gminy Trzcianka określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Zamknięty katalog stref planistycznych określony został w art. 13c ustawy o pizp. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz: wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 pizp); a także wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 pizp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 pizp. W planie ogólny dla gminy Trzcianka ustalono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, następujące strefy planistyczne: SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową, SU – strefy usługowe, SP – strefy gospodarcze, SR – strefy produkcji rolniczej, SI – strefy infrastrukturalne, SN – strefy zieleni i rekreacji, SC – strefy cmentarzy, SG – strefy górnictwa, SO – strefy otwarte, SK – strefy komunikacji.
	3.3. Cele ochrony środowiska	Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania

	ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego	przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej. Uchwalenie planu ogólnego ureguje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.
	3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	Po 30 czerwca 2026 r. warunkiem uchwalenia zarówno planu miejscowego jak i wydania decyzji o warunkach zabudowy będzie wejście w życie w danej gminie planu ogólnego.
	3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach	Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. i cele ochrony przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.
	3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego	Na terenie gminy Trzcianka głównymi zagrożeniami dla środowiska są: zagrożenia związane z zachowaniem obszarów cennych przyrodniczo, zagrożenia związane ze stanem i jakością powietrza, wód i gleb, zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi, zagrożenia związane z prowadzeniem nieefektywnej gospodarki odpadami. Zanieczyszczenia mogą spowodować liczne zmiany w środowisku, w tym w krajobrazie kulturowym. Ich główne źródła są związane z postępującą urbanizacją, napędzającą rozwój transportu, gospodarki komunalnej i innych sektorów gospodarki. Przyczynia się to do wzrostu emisji i presji na środowisko.
	4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	Potencjalne oddziaływanie na powierzchnię ziemi może być związane z szczegółowo rozpoznany złożeń węgla brunatnego „Trzcianka”. Jego możliwa eksploatacja może spowodować zniekształcenie powierzchni terenu w związku z powstawaniem wyrobisk eksploatacyjnych, które mogą wykształcić się w wyniku działalności wydobywczej. Przekształceniom mogą ulec również tereny pod nowymi budynkami, co związane jest z ich posadowieniem i fundamentowaniem. Z tego względu, ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak i wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinno w znacznym stopniu ograniczyć przekształcanie nieracjonalne powierzchni ziemi.

4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko	4.2. Oddziaływanie na krajobraz	W pobliżu terenów, gdzie zostały wyznaczone obszary intensywniejszych przekształceń i zainwestowania, nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Jednakże, wyznaczone strefy inwestycji w planie ogólnym występują wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, stanowiąc jej uzupełnienie lub poszerzenie. W związku z tym, niewielka powierzchnia nowej zabudowy i potencjalne zainwestowanie terenów nie powinno wpływać w znaczący sposób na krajobraz, zachowując jego stan. Dodatkowo, ustalone w dokumencie ogólne parametry zabudowy, tj. intensywność i wysokość zabudowy będą nawiązywać do istniejącego zagospodarowania.
	4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny	Ustalenia projektu planu ogólnego i ich realizacja nie powinny wpłynąć na zmianę warunków klimatu akustycznego. Jednakże, każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych, przyczynia się do przekształcenia warunków klimatu lokalnego. Jednocześnie, ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza
	4.4. Oddziaływanie na wody	Wprowadzone ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych. Jednakże, poprzez wyznaczenie odpowiednich stref, które będą adekwatne do istniejących uwarunkowań hydrograficznych powinno chronić powierzchniowy, jak i podziemny zasób wód. Dodatkowo, w późniejszym etapie procesu planistycznego, np. w trakcie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji warunków zabudowy, powinny zostać wprowadzone zapisy dotyczące rozbudowy kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sposobu odprowadzania ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych przy jednoczesnej eliminacji indywidualnej utylizacji ścieków sanitarnych i deszczowych, które zagwarantują ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami.
	4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne	Dla udokumentowanych złóż, plan ogólny wyznacza strefy górnictwa bądź częściowo strefy otwarte. Dodatkowo, ze względu na uwzględnienie obecności na obszarze gminy udokumentowanego złoża kopalin, istotne jest zadbanie o bezpieczeństwo związane z racjonalną gospodarką złożami, a także rozpatrzenie ich struktur oraz potrzeby możliwości ich wydobywania lub wykorzystania.
	4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	Plan ogólny poprzez zachowanie istniejących skupisk leśnych oraz wód pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie, w tym terenów objętych ochroną przyrody. Istotnym aspektem związanym z oddziaływaniem na szatę roślinną jest wystrzeganie się wprowadzania nasadzeń gatunków obcy i inwazyjnych na obszarze opracowania. Takie zapisy powinny znaleźć się

4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko		na etapie sporządzania dokumentacji planistycznej niższego szczebla, tj. miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego czy decyzji o warunkach zabudowy. Odpowiednia lokalizacja i racjonalna eksploatacja elektrowni fotowoltaicznej może przyczynić się do powstawania alternatywnych miejsc żerowania i gniazdowania, tj. obszary trawiaste i zakrzewienia pomiędzy panelami bądź specjalne stojaki, na których są zakładane panele.
	4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki	Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania. Jest to związane z występowaniem wskaźników zabudowy i wyznaczaniem odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych. Dodatkowo, realizacja ustaleń planu ogólnego powinna przyczynić się do poprawienia walorów krajobrazowych miejsca, powodując wzrost jego atrakcyjności.
	4.8. Oddziaływanie na ludzi	Projekt planu ogólnego wpłynie na warunki życia lokalnej społeczności poprzez wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę. Jednocześnie jego zapisy zakładają rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Plan ogólny pozwoli również ograniczyć niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy oraz zapobieganie kolizjom między funkcjami uciążliwymi a zabudową mieszkaniową.
	4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru	W procesie opracowywania planu ogólnego, konieczne jest uwzględnienie ustaleń planów ochrony dla obszarów Natura 2000. Oznacza to, że plan ogólny nie może przewidywać działań, które mogłyby negatywnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony tych obszarów. Jednocześnie, funkcje określone w planie ogólnym, t.j. struktura i intensywność zagospodarowania, są dostosowane do powyższych uwarunkowań w taki sposób, który zapewnia trwałość procesów przyrodniczych oraz umożliwia ograniczenie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko.
5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko		Z uwagi na położenie przedmiotowego obszaru w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania zapisów projektu planu ogólnego na środowisko.
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko		Plan ogólny zawiera wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w przeznaczeniu terenów.
7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu		Analiza skutków realizacji zapisów planu ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po skonkretyzowaniu ramowych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub po

planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania	wydaniu pierwszych decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument. Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy.
8. Rozwiązania alternatywne	Zaproponowane w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.
9. Streszczenie	
10. Załączniki	

Źródło: Opracowanie własne.

10. Załączniki

- Załącznik nr 1: Dokumentacja fotograficzna
- Załącznik nr 2: Przeglądowa mapa geologiczno-inżynierska Polski - Obszar objęty opracowaniem na mapie geologiczno-inżynierskiej Polski.
- Załącznik nr 3: Mapa topograficzna - Obszar objęty opracowaniem na mapie topograficznej.
- Załącznik nr 4: Ortofotomapa - Obszar objęty opracowaniem na ortofotomapie.

Załącznik nr 1: Dokumentacja fotograficzna

dla potrzeb sporządzenia projektu planu ogólnego gminy Trzcianka.

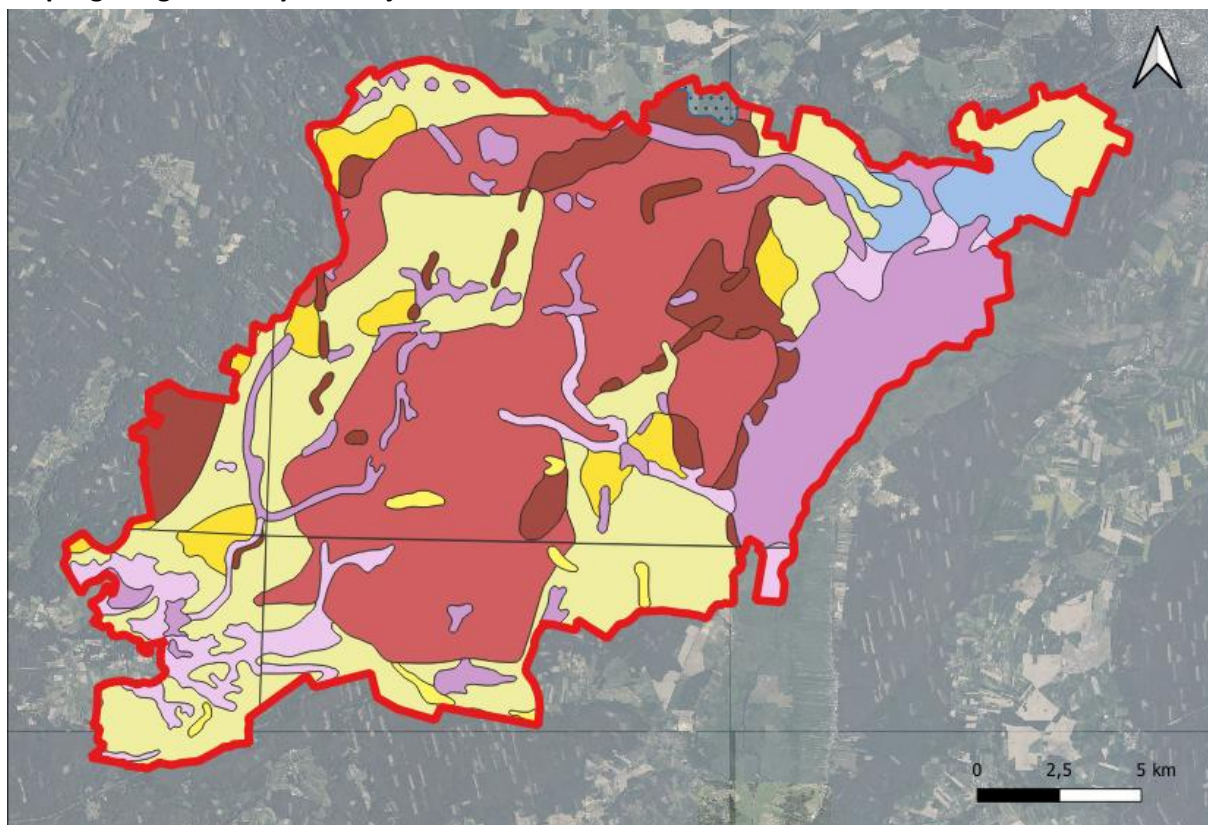

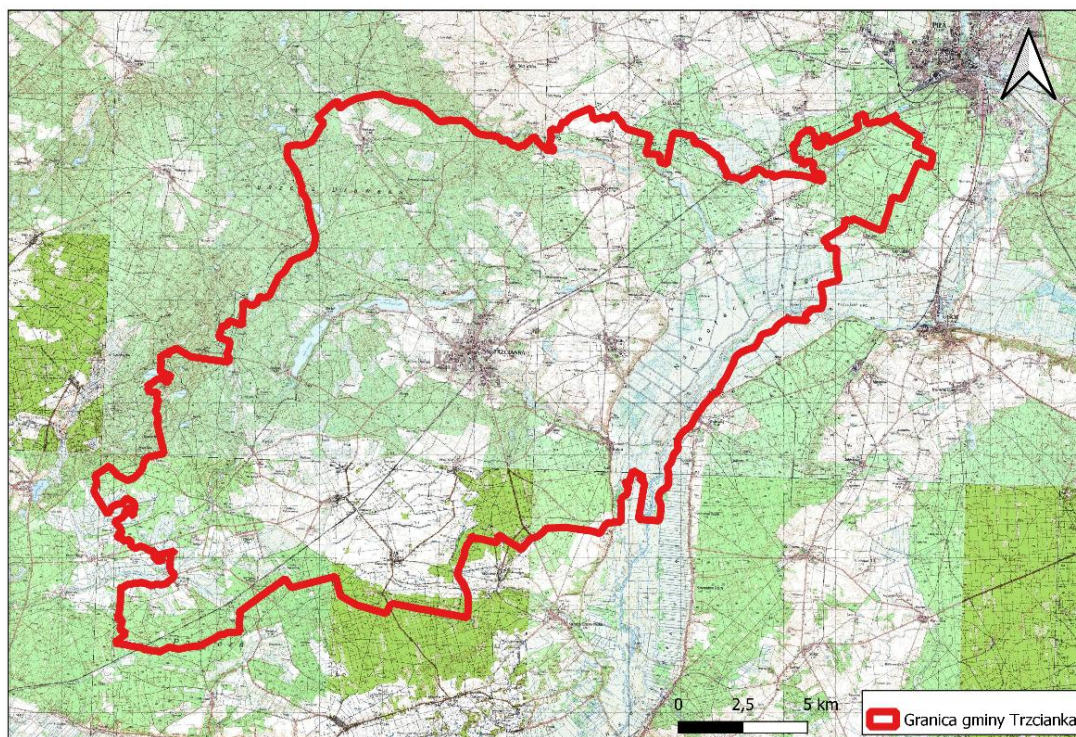
Załącznik nr 2: Przeglądowa mapa geologiczno-inżynierska Polski - Obszar objęty opracowaniem na mapie geologiczno-inżynierskiej Polski.

Objaśnienia	
■ Obszar glin zwałowych o nachyleniu zboczy 0-3% Warunki budowlane dobre, pogorszą się w miarę wzrostu zawodnienia ■ Obszar glin zwałowych wysoczyzn morenowych o nachyleniu zboczy powyżej 3% Warunki budowlane dobre, uzależnione od morfologii i zawodnienia ■ Obszar gruntów piaszczysto-madowych tarasów niższych - poniżej 4-6 m Warunki budowlane przeważnie złe ■ Obszar gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy 0-3% Warunki budowlane dostateczne lub dobre, polepszają się ze wzrostem średnicy ziarna i obniżaniem się zwierciadła wody gruntowej ■ Obszar gruntów piaszczysto-żwirowych akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy powyżej 3% Warunki budowlane dostateczne; pogorszą się w miarę skomplikowania morfologii	■ Obszar gruntów piaszczysto-żwirowych tarasów wyższych - powyżej 4-6 m Warunki budowlane dobre; polepszają się w miarę obniżania się zwierciadła wody gruntowej ■ Obszar gruntów żwirowo-kamienistych moreny czołowej Warunki budowlane dobre ■ Obszar piasków wydmyowych Warunki budowlane zmienne, przeważnie niedostateczne ■ Obszar torfów i gruntów bagiennych Warunki budowlane złe lub bardzo złe ■ Obszar występowania oczek morenowych w obrębie glin zwałowych Warunki budowlane na terenach śródoczkowych dostateczne lub dobre, w obrębie oczek złe ■ Granica gminy Trzcianka

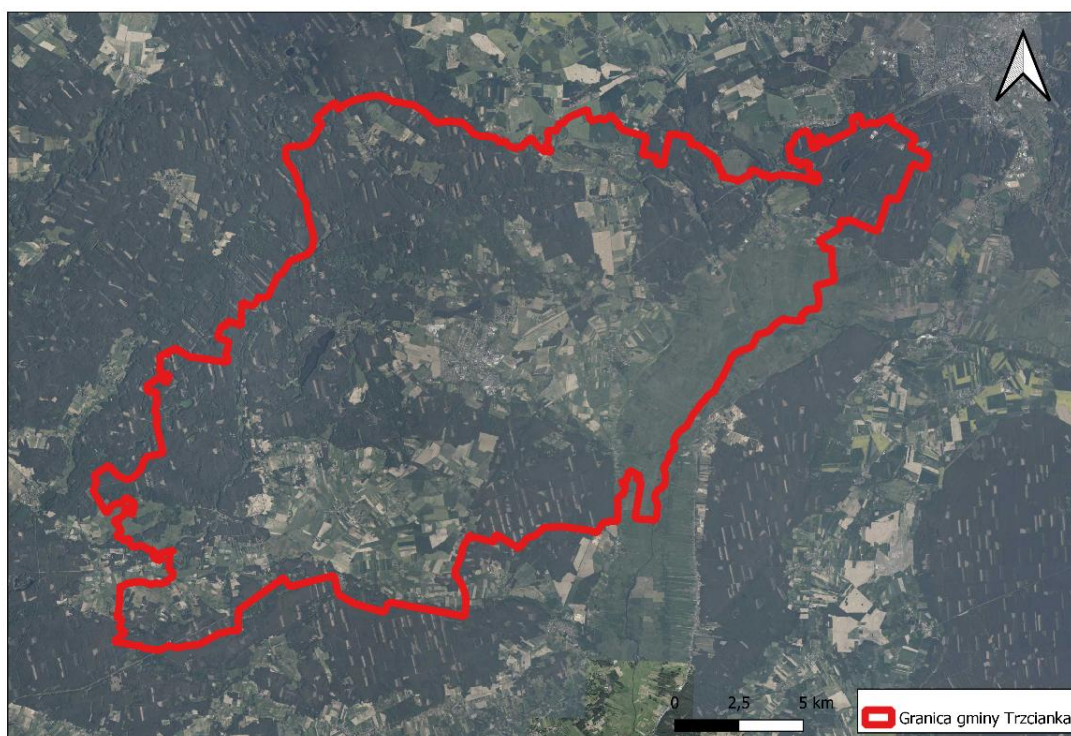
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Załącznik nr 3: Mapa topograficzna - Obszar objęty opracowaniem na mapie topograficznej.

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik nr 4: Ortofotomapa - Obszar objęty opracowaniem na ortofotomapie.

Źródło: Opracowanie własne

Poznań, dnia 3 grudnia 2025 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCEJ PLANU OGÓLNEGO GMINY TRZCIANKA

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ja niżej podpisany Łukasz Bartoszewski oświadczam, że spełniam wymagania określone w art 74a ust. 2 pkt 2 ww. ustawy i myśl art. 74a ust. 3 ww. ustawy jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr Łukasz Bartoszewski

